

Šis dokumentas yra skirtas tik informacijai, ir institucijos nėra teisiškai atsakingos už jo turinį

► **B**   **EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (EB) Nr. 883/2004**
2004 m. balandžio 29 d.
dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo
(tekstas svarbus EEE ir Šveicarijai)
(OL L 200, 2004 6 7, p. 1)

iš dalies keičiamas:

		Oficialusis leidinys		
		Nr.	puslapis	data
► <u>M1</u>	2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 988/2009	L 284	43	2009 10 30
► <u>M2</u>	2010 m. gruodžio 9 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1244/2010	L 338	35	2010 12 22
► <u>M3</u>	2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 465/2012	L 149	4	2012 6 8

**EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (EB)
Nr. 883/2004**

2004 m. balandžio 29 d.

dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo

(tekstas svarbus EEE ir Šveicarijai)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 42 ir 308 straipsnius,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą, parengtą pasikonsultavus su socialiniais partneriais ir Migruojančių darbuotojų socialinės apsaugos administracine komisija⁽¹⁾,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę⁽²⁾,

laikydami Sutarties 251 straipsnyje nustatytos tvarkos⁽³⁾,

kadangi:

- (1) nacionalinių socialinės apsaugos sistemų koordinavimo taisyklės priklauso laisvo asmenų judėjimo sričiai ir turėtų padėti kelti jų gyvenimo lygį bei užimtumo sąlygas.
- (2) Sutartyje nenumatyta jokių įgaliojimų, išskyrus numatytus 308 straipsnyje, imtis būtinų priemonių socialinės apsaugos srityje ne pagal darbo sutartį dirbančių asmenų atžvilgiu.
- (3) 1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenimis, savarankiškai dirbantiems asmenimis ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje⁽⁴⁾ daug kartų buvo keičiamas ir atnaujinamas, atsižvelgiant ne tik į poslinkius Bendrijoje, įskaitant Teisingumo Teismo sprendimus, bet ir į nacionalinių teisės aktų pakeitimus. Dėl minėtų veiksnių Bendrijos koordinavimo taisyklės tapo pernelyg sudėtingos ir ilgos. Todėl siekiant laisvo asmenų judėjimo svarbu pakeisti – patobulinti ir supaprastinti – šias nuostatas.
- (4) Būtina atsižvelgti į nacionalinių socialinės apsaugos teisės aktų specifinius bruožus ir parengti tik koordinavimo sistemą.
- (5) Tokiu koordinavimu būtina Bendrijoje garantuoti vienodą požiūrį į atitinkamus asmenis pagal skirtingus nacionalinius teisės aktus.

⁽¹⁾ OL C 38, 1999 2 12, p. 10.

⁽²⁾ OL C 75, 2000 3 15, p. 29.

⁽³⁾ 2003 m. rugsėjo 3 d. Europos Parlamento nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje). 2004 m. sausio 26 d. Tarybos bendroji pozicija (OL C 79 E, 2004 3 30, p. 15) ir 2004 m. balandžio 20 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje). 2004 m. balandžio 26 d. Tarybos sprendimas.

⁽⁴⁾ OL L 149, 1971 7 5, p. 2. Reglamentas su paskutiniaisiais pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1386/2001 (OL L 187, 2001 7 10, p. 1).

▼B

- (6) Dėl glaudaus ryšio tarp socialinės apsaugos teisės aktų ir juos papildančių arba pakeičiančių sutartinių nuostatų, kurios valdžios institucijų sprendimu patvirtintos kaip privalomos, arba kurių taikymo sritis išplėsta, gali reikėti tokios pačios apsaugos, susijusios su tų nuostatų taikymu, kokia yra numatyta šiame reglamente. Visų pirma gali būti įvertinta valstybių narių, kurios pranešė apie tokias sistemas, patirtis.
- (7) Dėl nacionalinių teisės aktų, taikomų minėtiems asmenims, ženklių skirtumų pageidautina nustatyti principą, kad šis reglamentas galiotų valstybės narės piliečiams, asmenims be pilietybės ir pabėgėliams, gyvenantiems valstybės narės teritorijoje, kuriems taikomi vienos ar daugiau valstybių narių socialinės apsaugos įstatymai, taip pat jų šeimos nariams ir maitintojo netekusiems asmenims.
- (8) Bendrasis vienodo požiūrio principas yra ypač svarbus darbuotojams, negyvenantiems toje valstybėje narėje, kurioje jie dirba, tarp jų ir pasienio darbuotojams.
- (9) Teisingumo Teismas keletą kartų pateikė nuomonę dėl galimybės taikyti vienodo požiūrio principą išmokoms, pajamoms ir faktams: šis principas turėtų būti aiškiai pasirinktas ir plėtojamas atsižvelgiant į Teismo sprendimų formą ir turinį.
- (10) Tačiau vienodo požiūrio principas, taikomas tam tikriems kitos valstybės narės teritorijoje atsiradusiems faktams ar įvykiams, tartum jie būtų atsiradę tos valstybės narės, kurios teisės aktai yra taikomi, teritorijoje, neturėtų kliudyti taikyti pagal kitos valstybės narės ir kompetentingos valstybės narės įstatymus įgytų draudimo, darbo pagal darbo sutartį, savarankiško darbo arba gyvenimo laikotarpių sumavimo principo. Todėl pagal kitos valstybės narės įstatymus įgyti laikotarpiai turėtų būti įskaitomi tik taikant laikotarpių sumavimo principą.
- (11) Valstybėje narėje atsiradusių faktų arba įvykių sulyginimo atžvilgiu kita valstybė narė negali tapti kompetentinga, ir negali būti pradėti taikyti jos įstatymai.
- (12) Proporcingumo atžvilgiu būtina imtis reikiamų priemonių garantuoti, kad taikant faktų arba įvykių sulyginimo principą, nebūtų gaunami objektyviai nepagrįsti rezultatai arba kad nesutaptų už tą patį laikotarpį mokamos tos pačios rūšies išmokos.
- (13) Koordinavimo taisyklės turi garantuoti, kad Bendrijoje judantys asmenys ir jų išlaikytiniai bei maitintojo netekę asmenys išsaugotų savo teises ir naudotųsi įgytais ir įgyjamais pranašumais.
- (14) Šių tikslų turi būti pasiekta ypač susumuojant visus pagal įvairius nacionalinius teisės aktus įgytus laikotarpius, kad būtų įgyta ir išsaugota teisė gauti išmokas ir kad būtų apskaičiuotas įmokų dydis, mokant išmokas skirtingų kategorijų asmenims, kuriems taikomas šis reglamentas.

▼B

- (15) Bendrijoje judantiems asmenims būtina taikyti tik vienos valstybės narės socialinės apsaugos sistemą, kad taikant nacionalinius teisės aktus būtų išvengta sutapimų ir dėl to susiklostančių sudėtingų situacijų.
- (16) Nuostata, kad socialinės apsaugos teisės turi priklausyti nuo atitinkamo asmens gyvenamosios vietos, Bendrijoje iš principo neturi jokio pagrindo; tačiau tam tikrais atvejais, ypač kai kalbama apie su asmens ekonomine ir socialine padėtimi susijusias specialiąsias išmokas, į gyvenamąją vietą gali būti atsižvelgiama.
- (17) Siekiant kiek galima labiau garantuoti vienodą požiūrį į visus valstybės narės teritorijoje dirbančius asmenis, reikia nustatyti, kad pagal bendrą taisyklę jiems taikomi tos valstybės narės, kurioje atitinkamas asmuo dirba pagal darbo sutartį arba savarankiškai, teisės aktai.

▼M1

- (17a) Kai pagal šio reglamento II antraštinę dalį valstybės narės teisės aktai turi būti taikomi asmeniui, prisijungimo teisės sąlygos ir teisė į išmoką turėtų būti nustatoma kompetentingos valstybės narės teisės aktais laikantis Bendrijos teisės nuostatų.

▼B

- (18) Tam tikrose situacijose, pateisinančiose kitus taikymo kriterijus, būtina nukrypti nuo tos bendros taisyklės.

▼M1

- (18a) Tik vienu taikytinų teisės aktų principas yra labai svarbus ir turėtų būti stiprinamas. Tačiau tai neturėtų reikšti, kad vien dėl to, jog pagal šį reglamentą suteikiama išmoka, kuri apima draudimo įmokų mokėjimą ar išmokos gavėjo draudimą, valstybės narės, kurios institucija suteikė tą išmoką, teisės aktai tampa tam asmeniui taikytiniais teisės aktais.

▼M3

- (18b) 1991 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 3922/91 dėl techninių reikalavimų ir administracinės tvarkos suderinimo civilinės aviacijos srityje ⁽¹⁾ III priede skrydžio įgulos ir keleivių salono įgulos narių „pagrindinės buvimo vietos sąvoka“ apibrėžiama kaip operatoriaus paskirta vieta įgulos nariui, iš kurios įgulos narys įprastai pradeda ir kurioje baigia darbo laiką arba darbo laikų seką, bei kurioje esant įprastoms sąlygoms operatorius nėra atsakingas už atitinkamo įgulos nario apgyvendinimą. Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas skrydžio įgulos ir keleivių salono įgulos nariams taikyti šio reglamento II antraštinę dalį, pagrįsta šią „pagrindinės buvimo vietos sąvoka“ naudoti kaip kriterijų nustatant skrydžio įgulos ir keleivių salono įgulos nariams taikytinus teisės aktus. Vis dėlto skrydžio įgulos ir keleivių salono įgulos nariams taikytina teisė turėtų likti stabili, ir dėl pagrindinės buvimo vietos principo taikymo taikytini teisės aktai neturėtų būti dažnai keičiami dėl pramonės darbo modelių ar sezoninių poreikių.

⁽¹⁾ OL L 373, 1991 12 31, p. 4.

▼B

- (19) Tam tikrais atvejais motina arba tėvas gali gauti motinystės ir lygiavertės tėvystės išmokas ir, kadangi pastarosios skiriasi nuo tėvystės išmokų ir gali būti prilygintos motinystės išmokoms *strictu sensu* todėl, kad jos išmokamos pirmaisiais naujagimio gyvenimo mėnesiais, motinystės ir lygiavertės tėvystės išmokas tikslinga reguliuoti kartu.
- (20) Ligos, motinystės ir lygiavertės tėvystės išmokų srityje turi būti numatyta apsauga apdraustiesiems ir jų šeimos nariams, gyvenantiems arba būnantiems valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė narė.
- (21) Nuostatos dėl ligos, motinystės ir lygiavertės tėvystės išmokų numatytos remiantis Teisingumo Teismo praktika. Atsižvelgiant į atitinkamus Teisingumo Teismo sprendimus, patobulintos nuostatos dėl išankstinio sutikimo.
- (22) Dėl konkrečios pretendentų gauti pensiją ir pensininkų bei jų šeimų narių padėties būtina numatyti nuostatas, reguliuojančias draudimą ligos atveju nuostatas, pritaikant jas šiai situacijai.
- (23) Atsižvelgiant į įvairių nacionalinių sistemų skirtumus, valstybėms narėms yra tikslinga numatyti nuostatą, kai tai įmanoma, dėl pasienio darbuotojų šeimų narių medicininio gydymo toje valstybėje narėje, kurioje šie darbuotojai dirba.
- (24) Būtina nustatyti konkrečias nuostatas, reguliuojančias išmokų natūra ir pinigais ligos atveju, kurios yra to paties pobūdžio, kaip ir išmokos, dėl kurių Teisingumo Teismas priėmė sprendimus bylose C-215/99 *Jauch* ir C-160/96 *Molenaar*, nesutapimą, su sąlyga, kad tos išmokos apdraudžia nuo tos pačios rizikos.
- (25) Turėtų būti numatytos taisyklės išmokų dėl nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų išmokų srityje, pagal kurias būtų taikoma apsauga asmenims, gyvenantiems ar būnantiems valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė narė.
- (26) Reikia sukurti invalidumo išmokų koordinavimo sistemą, kuri atsižvelgtų į nacionalinių teisės aktų konkrečius bruožus, ypač dėl invalidumo nustatymo ir pasunkėjimo.
- (27) Būtina sukurti senatvės ir maitintojo netekimo išmokų skyrimo sistemą tais atvejais, kai atitinkamam asmeniui buvo taikomi vienos arba daugiau valstybių narių teisės aktai.
- (28) Būtina nustatyti pensijos dydžio apskaičiavimą, remiantis sumavimo ir proporcingo skaičiavimo metodu ir garantuotą pagal Bendrijos teisę, kai nacionalinių teisės aktų, tarp jų nuostatų dėl sumažinimo, sustabdymo ar nutraukimo taikymas mažiau palankus už pirmiau minėtą metodą.

▼B

- (29) Siekiant apsaugoti migruojančius darbuotojus ir jų išlaikytinius nuo pernelyg griežto nacionalinių taisyklių dėl sumažinimo, sustabdymo arba panaikinimo taikymo, būtina įtraukti nuostatas, griežtai reguliuojančias tokių taisyklių taikymą.
- (30) Kaip jau ne kartą patvirtino Teisingumo Teismas, Taryba nelai-koma kompetentinga priimti nuostatas, ribojančias dviejų ar daugiau pensijų, įgytų skirtingose valstybėse narėse, sutapimą mažinant tik pagal nacionalinius teisės aktus įgytos pensijos dydį.
- (31) Teisingumo Teismo nuomone, tokias nuostatas privalo numatyti nacionaliniai įstatymų leidžiamieji organai, atsižvelgiant į tai, kad Bendrijos įstatymų leidžiamieji organai nustato nacionalinių nuostatų dėl išmokų sumažinimo, jų mokėjimo sustabdymo ar nutraukimo taikymo sritį.
- (32) Kad būtų skatinamas darbuotojų mobilumas, ypač reikėtų paleng-vinti darbo paieškas įvairiose valstybėse narėse; todėl būtina garantuoti glaudesnę ir veiksmingesnę visų valstybių narių drau-dimo nuo nedarbo sistemų ir įdarbinimo paslaugų koordinavimą.
- (33) Į šio reglamento taikymo sritį būtina įtraukti įstatymų numatytas paankstinto išėjimo į pensiją sistemas ir taip garantuoti tiek vienodą požiūrį, tiek ir galimybę perkelti atitinkamam asmeniui paankstinto išėjimo į pensiją išmokas ir skirti išmokas šeimai bei sveikatos priežiūros išmokas pagal šio reglamento nuostatas; ta-čiau laikotarpių sumavimo nuostata neturėtų būti taikoma, kadangi įstatymų numatytas paankstinto išėjimo į pensiją sistemas turi tik labai nedaug valstybių narių.
- (34) Kadangi išmokų šeimai taikymo sritis yra labai plati, numatant apsaugą ir įprastais, ir ypatingais atvejais, kurių pastarieji buvo Teisingumo Teismo sprendimų objektas sujungtose bylose C-245/94 ir C-312/94 *Hoever and Achov* bei byloje C-275/96 *Kuusijärvi*, būtina reguliuoti visas šias išmokas.
- (35) Siekiant išvengti neleistino išmokų sutapimo, reikia numatyti pirmenybines nuostatas tais atvejais, kai sutampa teisės gauti išmokas šeimai pagal kompetentingos valstybės narės ir tos vals-tybės narės, kurioje gyvena šeimos nariai, įstatymus.
- (36) Išankstiniai išlaikymo pašalpos mokėjimai yra grąžintini mokė-jimai, skirti kompensuoti tais atvejais, kuomet vienas iš tėvų nevykdo savo iš šeimos teisės kylančios teisinės prievolės išlai-kyti savo vaiką. Todėl šie išankstiniai mokėjimai neturėtų būti laikomi tiesiogine šeimų iš kolektyvinės paramos gaunama išmoka. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, koordinavimo taisyklės neturėtų būti taikomos tokioms išlaikymo pašalpoms.

▼B

- (37) Kaip jau keletą kartų pažymėjo Teisingumo Teismas, nuostatos, leidžiančios nukrypti nuo socialinės apsaugos išmokų perkeliavimo principo, turi būti griežtai aiškinamos. Tai reiškia, kad jos gali būti taikomos tik nustatytas sąlygas tenkinančioms išmokoms. Darytina išvada, kad šio reglamento III antraštinės dalies 9 skyrius gali būti taikomas tik specialioms neįmokinėms išmokoms, išvardytoms šio reglamento X priede.
- (38) Būtina įsteigti Administracinę komisiją, kurią sudarytų po vieną Vyriausybės atstovą iš kiekvienos valstybės narės ir kuriai būtų pavesta pirmiausia spręsti visus administracinius klausimus ar klausimus, susijusius su šio reglamento nuostatų aiškinimu, ir skatinti tolesnį valstybių narių bendradarbiavimą.
- (39) Kad siekiant keistis informacija būtų galima plėtoti ir naudoti duomenų tvarkymo paslaugas, reikia įkurti Administracinei komisijai pavaldžią Techninę komisiją, kuriai būtų patikėtos konkrečios pareigos duomenų tvarkymo srityje.
- (40) Kad siekiant keistis duomenimis tarp institucijų būtų galima naudotis duomenų tvarkymo paslaugomis, reikia numatyti nuostatas, garantuojančias, kad dokumentai, kuriais yra keičiamasi arba kurie yra rengiami elektroninėmis priemonėmis, būtų pripažįstami lygiaverčiais popieriniams dokumentams. Tokie mainai turi būti atliekami laikantis Bendrijos nuostatų dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir šiems laisvai judant.
- (41) Būtina numatyti specialias nuostatas, atitinkančias nacionalinių teisės aktų specifiką, siekiant palengvinti koordinavimo taisyklių taikymą.
- (42) Vadovaujantis proporcingumo principu ir prielaida, kad šis reglamentas pradedamas taikyti visiems Europos Sąjungos piliečiams, bei siekiant rasti sprendimą, kuriame būtų atsižvelgiama į visus suvaržymus, kurie gali būti susiję su gyvenamąja vieta grindžiamų sistemų specifiką, buvo nuspręsta, kad dėl Danijos sistemos specifikos ir atsižvelgiant į tai, kad pagal galiojančius Danijos teisės aktus (Pensijų įstatymą) socialinės pensijos gali būti perkeltamos išgyvenus šalyje dešimt metų, XI priedo punkte „DANIJA“ būtina numatyti specialią leidžiančią nukrypti nuostatą, numatančią teisę gauti minėtą pensiją tik naujosios neaktyviųjų asmenų kategorijos atstovams, kurių atžvilgiu ir buvo išplėstas šio reglamento taikymas.
- (43) Vadovaujantis vienodo požiūrio principu, buvo nuspręsta, kad dėl Suomijos socialinės apsaugos teisės aktų specifikos XI priedo punkte „SUOMIJA“ būtina apibrėžti specialią leidžiančią nukrypti nuostatą, kurios tikslas – garantuoti, kad nacionalinė pensija nebūtų mažesnė už nacionalinės pensijos dydį, apskaičiuotą, tartum visi bet kurioje valstybėje narėje įgyti draudimo laikotarpiai būtų įgyti Suomijoje.

▼B

- (44) Būtina priimti naują reglamentą, panaikinanti Reglamentą (EEB) Nr. 1408/71. Tačiau Reglamentas (EEB) Nr. 1048/71 turi likti galioji ir neprarasti teisinės galios tam tikrų Bendrijos aktų ir susitarimų, kurių viena šalių yra Bendrija, atžvilgiu, siekiant užtikrinti teisinį apibrėžtumą.
- (45) Kadangi valstybės narės negali pasiekti siūlomų veiksmų tikslo, būtent numatyti koordinavimo priemonės, garantuojančias, kad būtų veiksmingai naudojama teise į laisvą asmenų judėjimą, ir todėl šis tikslas dėl minėtų veiksmų apimtys ir poveikio gali būti geriau pasiektas Bendrijos lygiu, Bendrija gali numatyti priemones, vadovaudamasi subsidiarumo principu, apibrėžtu Sutarties 5 straipsnyje. Remiantis tame pačiame straipsnyje numatytu proporcingumo principu, šis reglamentas taikomas tik tiek, kiek yra reikalinga minėtam tikslui pasiekti,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I DALIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Apibrėžimai

Šiame reglamente:

- a) „darbas pagal darbo sutartį“ – bet kuri veikla arba statusas, laikomi tokiais pagal tos valstybės narės, kurioje verčiamasi šia veikla arba egzistuoja šis statusas, socialinės apsaugos įstatymus;
- b) „savarankiškas darbas“ – bet kuri veikla arba statusas, laikomi tokiais pagal tos valstybės narės, kurioje verčiamasi šia veikla arba egzistuoja šis statusas, socialinės apsaugos įstatymus;
- c) „apdraustasis“ pagal III antraštinės dalies 1 ir 3 skyriuose nurodytas socialinės apsaugos sritis – bet kuris asmuo, vykdamas valstybės narės, atitinkančios II antraštinės dalies reikalavimus dėl teisės gauti išmokas, įstatymų sąlygas, atsižvelgiant į šio reglamento nuostatas;
- d) „valstybės tarnautojas“ – asmuo, kuris laikomas tokiu arba kuriam taikomi tos valstybės narės teisės aktai, kurie taikomi jį į darbą priėmusiai administracijai;
- e) „speciali programa valstybės tarnautojams“ – bet kuri socialinės apsaugos sistema, kuri skiriasi nuo bendrosios dirbantiems asmenims suinteresuotoje valstybėje narėje taikomos socialinės apsaugos sistemos ir yra tiesiogiai skirta visų arba tam tikrų kategorijų valstybės tarnautojams.

▼B

- f) „pasienio darbuotojas“ – bet kuris darbuotojas, kuris dirba pagal darbo sutartį arba savarankiškai vienos valstybės narės teritorijoje ir gyvena kitos valstybės narės teritorijoje, į kurią paprastai grįžta kasdien arba bent kartą per savaitę;
- g) „pabėgėlis“ turi tą pačią reikšmę, kokia yra Konvencijos dėl pabėgėlių statuso, pasirašytos 1951 metų liepos 28 dieną Ženevoje, 1 straipsnyje;
- h) „asmuo be pilietybės“ turi tą pačią reikšmę, kokia yra Konvencijos dėl asmenų be pilietybės statuso, pasirašytos 1954 metų rugsėjo 28 dieną Niujorke, 1 straipsnyje;
- i) „šeimos narys“ – tai
- 1) i) bet kuris asmuo, kuris šeimos nariu arba namų ūkio nariu nustatomas ar pripažįstamas teisės aktais, pagal kuriuos mokamos išmokos;
  - ii) išmokų natūra, numatytą III antraštinės dalies 1 skyriuje dėl ligos, motinystės ir lygiaverčių tėvystės išmokų, atžvilgiu – bet kuris asmuo, kuris šeimos nariu arba namų ūkio nariu nustatomas ar pripažįstamas tos valstybės narės, kurioje jis gyvena, teisės aktais;
- 2) jeigu valstybės narės teisės aktuose, taikomuose remiantis 1 papunkčiu, nenustatomas skirtumas tarp šeimos narių ir kitų asmenų, kuriems taikomi tie teisės aktai, sutuoktinis, nepilnamečiai vaikai ir pilnametystės amžių sukakę išlaikytiniai laikomi šeimos nariais;
- 3) jeigu valstybės narės teisės aktuose, taikomuose remiantis 1 ir 2 papunkčiais, asmuo laikomas šeimos arba namų ūkio nariu tik tuo atveju, jei jis gyvena tame pačiame namų ūkyje kaip ir apdraustasis asmuo arba pensininkas, ši sąlyga laikoma patenkinta, jeigu atitinkamas asmuo yra daugiausiai išlaikomas apdraustojo asmens arba pensininko;
- j) „gyvenamoji vieta“ – vieta, kurioje asmuo paprastai gyvena;
- k) „buvimo vieta“ – laikinoji gyvenamoji vieta;
- l) „teisės aktai“ – kiekvienos atskiros valstybės narės įstatymai, reglamentai ir kitos nuostatos bei visos kitos įgyvendinimo priemonės, susijusios su socialinės apsaugos sritimis, kurioms taikoma 3 straipsnio 1 dalis;

Šis terminas taikomas tik toms sutarčių nuostatoms, kurios yra skirtos ankstesniame punkte nurodytais įstatymais ir teisės aktais nustatytos draudimo prievolės įgyvendinimui, arba kurios valstybės valdžios institucijų sprendimu tapo privalomos, arba kurių taikymo sritis buvo išplėsta, jeigu suinteresuotoji valstybė narė šiuo tikslu nusiuntė atitinkamą pranešimą Europos Parlamento ir Europos Sąjungos Tarybos pirmininkams. Toks pranešimas skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

▼B

- m) „kompetentinga valdžios institucija“ – kiekvienos atskiros valstybės narės ministras, ministrai ar kita lygiavertė valdžios institucija, atsakinga už socialinės apsaugos sistemas visos atitinkamos valstybės narės teritorijoje arba bet kurioje jos dalyje;
- n) „Administracinė komisija“ – 71 straipsnyje nurodyta komisija;
- o) „įgyvendinimo reglamentas“ – 89 straipsnyje nurodytas reglamentas;
- p) „įstaiga“ – kiekvienos atskiros valstybės narės įstaiga ar valdžios institucija, atsakinga už visų ar tam tikrų teisės aktų įgyvendinimą;
- q) „kompetentinga įstaiga“ –
  - i) įstaiga, kurioje atitinkamas asmuo yra apdraustas prašymo gauti išmoką pateikimo metu; arba
  - ii) įstaiga, kurioje atitinkamas asmuo turi ar turėtų teisę į išmokas, jeigu jis, jo šeimos narys ar nariai gyventų valstybės narės teritorijoje, kurioje yra ši įstaiga; arba
  - iii) įstaiga, kurią paskiria valstybės narės kompetentinga valdžios institucija; arba
  - iv) kai sistema susijusi su darbdavio atsakomybe už 3 straipsnio 1 dalyje nurodytas išmokas, darbdavį arba atitinkamą draudiką, arba jiems nevykdant šių įsipareigojimų, valdžios įstaiga arba institucija, paskirta atitinkamos valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos;
- r) „gyvenamosios vietos įstaiga“ ir „buvimo vietos įstaiga“ – atitinkamai reiškia įstaigą, kuri yra kompetentinga mokėti išmokas atitinkamam asmeniui pagal jo gyvenamąją vietą, ir įstaigą, kuri yra kompetentinga mokėti išmokas atitinkamam asmeniui pagal jo buvimo vietą remiantis tų įstaigų įgyvendinamais teisės aktais, arba, kai tokios įstaigos nėra, įstaigą, kurią paskiria atitinkamos valstybės narės kompetentinga valdžios institucija;
- s) „kompetentinga valstybė narė“ – valstybė narė, kurios teritorijoje yra įsikūrusi kompetentinga įstaiga;

▼ B

- t) „draudimo laikotarpiai“ – įmokų mokėjimo, darbo pagal darbo sutartį arba savarankiško darbo laikotarpiai, kurie tokiais nustatomi arba pripažįstami teisės aktais, pagal kuriuos jie buvo įgyti arba laikomi įgytais, ir visi taip traktuojami laikotarpiai, jeigu pagal minėtus teisės aktus jie prilyginami draudimo laikotarpiams;
- u) „darbo pagal darbo sutartį laikotarpis“ arba „savarankiško darbo laikotarpis“ – laikotarpiai, kurie tokiais nustatomi arba pripažįstami teisės aktais, pagal kuriuos jie buvo įgyti, ir visi taip traktuojami laikotarpiai, jeigu pagal minėtus teisės aktus jie prilyginami darbo pagal darbo sutartį arba savarankiško darbo laikotarpiams;
- v) „gyvenimo laikotarpiai“ – laikotarpiai, kurie tokiais nustatomi arba pripažįstami teisės aktais, pagal kuriuos jie buvo įgyti arba laikomi įgytais;

▼ M1

- va) „išmokos natūra“:
  - i) taikant III antraštinės dalies I skyrių (ligos, motinystės ir lygiavertės tėvystės išmokos) – išmokos natūra, teikiamos pagal valstybės narės teisės aktus ir skirtos užtikrinti sveikatos priežiūros ir papildomų sveikatos priežiūros produktų bei paslaugų teikimą, prieinamumą, tiesiogiai apmokėti ar kompensuoti sveikatos priežiūros ir papildomų sveikatos priežiūros produktų bei paslaugų išlaidas. Tai apima ilgalaikės priežiūros išmokas natūra;
  - ii) taikant III antraštinės dalies 2 skyrių (nelaimingi atsitikimai darbe ir profesinės ligos) – visos išmokos natūra, susijusios su nelaimingais atsitikimais darbe ir profesinėmis ligomis, kaip apibrėžta i punkte ir numatyta valstybių narių nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų sistemose;

▼ B

- w) „pensija“ apima ne tik pensijas, bet ir vienkartinės išmokas, kurios gali būti išmokamos vietoj pensijų, mokėjimus, susijusius su įmokų kompensavimu, ir pagal III antraštinės dalies nuostatas periodiškus papildinimus bei priemokas;
- x) „priešpensinė išmoka“ – visos išmokos pinigais, išskyrus bedarbio pašalpą arba ankstyvą senatvės išmoką, kurios skiriamos nuo tam tikro amžiaus darbuotojams, sumažinusiems veiklos krūvį, nutraukusiems arba sustabdžiusiems atlygintą darbinę veiklą nesukakus amžiaus, suteikiančio teisę gauti senatvės arba ankstyvą išstarnauto laiko pensiją, ir kurių gavimas nepriklauso nuo to, ar atitinkamas asmuo yra kompetentingos valstybės įdarbinimo tarnybų žinioje; „ankstyva senatvės išmoka“ – išmoka, mokama nesukakus nustatyto senatvės pensijos amžiaus, kuri sukakus minėtą amžių mokama toliau arba pakeičiama kita senatvės išmoka;

▼B

- y) „išmoka mirties atveju“ – bet kuri vienkartinė išmoka mirties atveju, neįskaitant w punkte nurodytų vienkartinių išmokų;
- z) „išmoka šeimai“ – visos išmokos natūra arba pinigais, skirtos padengti šeimos išlaidoms, neįskaitant I priede nurodytų išankstinių išlaikymo ir specialių vaiko gimimo bei įvaikinimo išmokų.

*2 straipsnis***Asmenys, kuriems taikomas šis reglamentas**

1. Šis reglamentas taikomas valstybės narės piliečiams, asmenims be pilietybės ir pabėgėliams, gyvenantiems vienoje iš valstybių narių, kuriems yra ar buvo taikomi vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktai, bei jų šeimos nariams ir maitintojo netekusiems asmenims.

2. Be to, šis reglamentas taikomas asmenų, kuriems buvo taikomi vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktai, maitintojo netekusiems asmenims, nepaisant tokių asmenų pilietybės, jeigu maitintojo netekę asmenys yra vienos iš valstybių narių piliečiai arba asmenys be pilietybės arba pabėgėliai, gyvenantys vienos iš valstybių narių teritorijoje.

*3 straipsnis***Taikymo sritys**

1. Šis reglamentas taikomas visiems teisės aktams, kurie apima šias socialinės apsaugos sritis:

- a) ligos išmokas;
- b) motinystės ir lygiavertės tėvystės išmokas;
- c) invalidumo išmokas;
- d) senatvės išmokas;
- e) maitintojo netekimo išmokas;
- f) išmokas dėl nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų;
- g) išmokas mirties atveju;
- h) bedarbio išmokas;
- i) priešpensines išmokas;
- j) išmokas šeimai.

2. Jei XI priede nenustatyta kitaip, šis reglamentas taikomas bendrosioms ir specialioms socialinės apsaugos sistemoms, nepaisant to, ar jos susijusios su įmokų mokėjimu, bei sistemoms, susijusioms su darbdavio ar laivo savininko įsipareigojimais.

3. Šis reglamentas taip pat taikomas specialioms neįmokinėms išmokoms pinigais, numatytoms 70 straipsnyje.

4. Šio reglamento III antraštinės dalies nuostatos neturi poveikio bet kurios valstybės narės teisinėms nuostatomis dėl laivo savininko prievolių.

▼M1

5. Šis reglamentas netaikomas:
- a) socialinei paramai ir medicininei pagalbai ar;
  - b) paramai, kai valstybė narė prisiima atsakomybę už asmenims padarytą žalą ir suteikia kompensaciją, pavyzdžiui, kaip karo ar karinių veiksmų, ar jų pasekmių aukoms; nusikaltimų, nužudymo ar teroro aktų aukoms; nukentėjusiems dėl savo pareigas vykdančių valstybės narės agentų padarytos žalos; arba aukoms, kurios pateko į nepalankią padėtį dėl politinių ar religinių priežasčių ar dėl savo kilmės.

▼B*4 straipsnis***Vienodas požiūris**

Jeigu šiame reglamente nenumatyta kitaip, asmenims, kuriems taikomas šis reglamentas, pagal bet kurios valstybės narės teisės aktus priklauso tos pačios išmokos ir prievolės, kaip ir tos valstybės piliečiams.

*5 straipsnis***Vienodas požiūris į išmokas, pajamas, faktus ir įvykius**

Jeigu šiame reglamente nenumatyta kitaip ir atsižvelgiant į nustatytas specialias įgyvendinimo nuostatas, taikomos šios nuostatos:

- a) jeigu pagal kompetentingos valstybės narės teisės aktus socialinės apsaugos išmokų ir kitų pajamų gavimas turi tam tikras teisinės pasekmes, atitinkamos tų teisės aktų nuostatos taip pat taikomos gaunant lygiavertes išmokas, teisė į kurias buvo įgyta pagal kitos valstybės narės teisės aktus, arba kitoje valstybėje narėje įgytoms pajamoms;
- b) jeigu pagal kompetentingos valstybės narės teisės aktus laikoma, kad teisinės pasekmės atsirado dėl tam tikrų faktų arba įvykių, ta valstybė narė atsižvelgia į tokius faktus arba įvykius, atsiradusius bet kurioje valstybėje narėje, tartum jie būtų atsiradę jos teritorijoje.

*6 straipsnis***Laikotarpių sumavimas**

Jeigu šiame reglamente nenumatyta kitaip, valstybės narės, pagal kurios teisės aktus:

- teisės į išmokas įgijimas, išsaugojimas, pratęsimas arba atgavimas,
- teisės aktų taikymas, arba
- galimybė apsidrausti privalomu, neprivalomu nuolatiniu arba savanorišku draudimu arba būti atleistam nuo jo,

priklauso nuo draudimo, darbo pagal darbo sutartį, savarankiško darbo arba gyvenimo laikotarpių, kompetentinga įstaiga įskaito reikiamo dydžio draudimo, darbo pagal darbo sutartį, savarankiško darbo ir gyvenimo laikotarpius, įgytus pagal bet kurios kitos valstybės narės teisės aktus, tartum jie būtų įgyti pagal jos teisės aktus.

▼B*7 straipsnis***Gyvenamosios vietos taisyklių atsisakymas**

Jeigu šiame reglamente nenumatyta kitaip, išmokos pinigais, mokėtinos pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus arba šį reglamentą, negali būti kaip nors sumažinamos, pakeičiamos, sustabdomos ir nutraukiamos ar anuliuojamos dėl to, kad jų gavėjas arba jo šeimos nariai gyvena ne toje valstybėje narėje, kurioje yra įstaiga, atsakinga už išmokų mokėjimą.

*8 straipsnis***Ryšys tarp šio reglamento ir kitų koordinavimo dokumentų**

1. Šis reglamentas pakeičia bet kurią šią sritį reguliuojančią socialinės apsaugos konvenciją, sudarytą tarp valstybių narių. Tam tikros socialinės apsaugos konvencijų, kurias valstybės narės sudarė prieš pradėdamos taikyti šį reglamentą, nuostatos taikomos toliau, jei jos yra palankesnės išmokų gavėjams arba jas sąlygoja specifinės istorinės aplinkybės, o jų galiojimo laikas ribotas. Kad šios nuostatos ir toliau būtų taikomos, jos įtraukiamos į II priedą. Jei dėl objektyvių priežasčių kai kurių šių nuostatų neįmanoma toliau taikyti visiems asmenims, kuriems taikomas šis reglamentas, tai turi būti nurodyta.

2. Prireikus dvi ar daugiau valstybių narių, viena su kita gali sudaryti konvencijas, pagrįstas šio reglamento principais ir atitinkančias jo dvasią.

▼M3*9 straipsnis***Valstybių narių pranešimai apie šio reglamento taikymo sritį**

1. Valstybės narės raštu praneša Europos Komisijai apie 1 straipsnio 1 punkte nurodytus pranešimus, 3 straipsnyje nurodytus teisės aktus ir sistemas, pagal 8 straipsnio 2 dalies reikalavimus sudarytas konvencijas, 58 straipsnyje nurodytas minimalias išmokas ir 65a straipsnio 1 dalyje nurodytos draudimo sistemos nebuvimą, taip pat apie vėlesnius esminius jų pakeitimus. Tokiuose pranešimuose nurodoma data, nuo kurios šis reglamentas bus taikomas valstybių narių pranešimuose nurodytomis sistemoms.

2. Šie pranešimai kasmet pateikiami Europos Komisijai ir skelbiami viešai tiek, kiek tai yra būtina.

▼B*10 straipsnis***Išmokų sutapimo vengimas**

Jei nenurodyta kitaip, šis reglamentas negali nei suteikti, nei išsaugoti teisės gauti kelias tos pačios rūšies išmokas už vieną ir tą patį privalomojo draudimo laikotarpį.

▼B**II ANTRAŠTINĖ DALIS
TAIKYTINŲ TEISĖS AKTŲ NUSTATYMAS***11 straipsnis***Bendrosios taisyklės**

1. Asmenims, kuriems taikomas šis reglamentas, taikomi tik vienos valstybės narės teisės aktai. Tie teisės aktai taikomi remiantis šioje antrašinėje dalyje numatytais nuostatomis.

2. Šioje antraštinėje dalyje asmenys, gaunantys išmokas pinigais už darbą pagal darbo sutartį arba savarankišką darbą, laikomi dirbančiais minėtą darbą. Ši nuostata netaikoma invalidumo, senatvės ir maitintojo netekimo pensijoms, pensijoms dėl nelaimingų atsitikimų darbe, profesinių ligų ir ligos išmokoms pinigais už neriboto laikotarpio gydymą.

3. Laikantis 12–16 straipsnių nuostatų:

a) vienoje valstybėje narėje pagal darbo sutartį arba savarankiškai dirbantiems asmenims taikomi tos valstybės teisės aktai;

b) valstybės tarnautojams taikomi tos valstybės narės teisės aktai, kurie galioja juos į darbą priėmusiai administracijai;

c) asmenims, pagal 65 straipsnio nuostatas gaunantiems bedarbio pašalpas vadovaujantis valstybės narės, kurioje jie gyvena, teisės aktais, taikomi tos valstybės narės įstatymai;

d) asmenims, pašauktiems arba pakartotinai pašauktiems į tarnybą valstybės narės ginkluotuosiose pajėgose arba į jos civilinę tarnybą, taikomi tos valstybės narės teisės aktai;

e) visiems kitiems asmenims, kuriems netaikomi a–d papunkčiai, taikomi tos valstybės narės, kurioje jie gyvena, teisės aktai, nepažeidžiant kitų šio reglamento nuostatų, garantuojančių jiems išmokas pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus.

4. Šioje antraštinėje dalyje darbas pagal darbo sutartį arba savarankiškas darbas, paprastai atliekami laive, kuris plaukioja su valstybės narės vėliava, laikomas darbu toje valstybėje narėje. Tačiau asmeniui, dirbančiam laive, plaukiojančiame su valstybės narės vėliava, ir gaunančiam atlyginimą už šį darbą iš įmonės ar asmens, kurių registruota buveinė arba veiklos vieta yra kitos valstybės narės teritorijoje, taikomi pastarosios valstybės teisės aktai, jeigu asmuo gyvena tos valstybės teritorijoje. Įmonė ar asmuo, mokantis atlyginimą, taikant minėtus teisės aktus, laikomas darbdaviu.

▼M3

5. Skrydžio įgulos ir keleivių salono įgulos nario, teikiančio keleivių ar krovinių pervežimo oro transportu paslaugas, veikla laikoma vykdoma toje valstybėje narėje, kurioje yra jo pagrindinė buvimo vieta, kaip apibrėžta Reglamento (EEB) Nr. 3922/91 III priede.

▼ B*12 straipsnis***Specialios taisyklės****▼ M3**

1. Asmeniui, kuris dirba pagal darbo sutartį valstybėje narėje darbdaviui, kuris joje paprastai vykdo savo veiklą, ir kurį tas darbdavys išsiunčia į kitą valstybę narę dirbti tam darbdaviui, toliau taikomi pirmosios valstybės narės teisės aktai, su sąlyga, kad numatyta tokio darbo trukmė neviršija 24 mėnesių ir jis nesiunčiamas pakeisti kito komandiruoto asmens.

▼ B*13 straipsnis***Darbas dviejose ar daugiau valstybių narių****▼ M3**

1. Paprastai dviejose ar daugiau valstybių narių pagal darbo sutartį dirbančiam asmeniui taikomi:

- a) valstybės narės, kurioje jis gyvena, teisės aktai, jeigu didelę veiklos dalį jis vykdo toje valstybėje narėje; arba
- b) jeigu didelę veiklos dalį jis vykdo ne toje valstybėje narėje, kurioje gyvena:
  - i) valstybės narės, kurioje yra įmonės arba darbdavio registruota buveinė arba veiklos vieta, teisės aktai, jei jis dirba vienoje įmonėje arba vienam darbdaviui; arba
  - ii) valstybės narės, kurioje yra įmonių arba darbdavių registruota buveinė arba veiklos vieta, teisės aktai, jei jis dirba dviejose ar daugiau įmonėse arba dviems ar daugiau darbdavių, kurių registruota buveinė arba veiklos vieta yra tik vienoje valstybėje narėje; arba
  - iii) valstybės narės, kurioje yra įmonės arba darbdavio registruota buveinė arba veiklos vieta, kitos nei jo gyvenamosios vietos valstybės narės, teisės aktai, jei jis dirba dviejose ar daugiau įmonių arba dviems ar daugiau darbdavių, kurių registruotos buveinės arba veiklos vietos yra dviejose valstybėse narėse, ir viena iš jų yra gyvenamosios vietos valstybė narė; arba
  - iv) valstybės narės, kurioje jis gyvena, teisės aktai, jei jis dirba dviejose ar daugiau įmonių arba dviems ar daugiau darbdavių, iš kurių bent dviejų registruota buveinė ar veiklos vieta yra skirtingose valstybėse narėse ir kitoje nei gyvenamosios vietos valstybėje narėje.

▼ B

2. Paprastai dviejose ar daugiau valstybių narių savarankiškai dirbančiam asmeniui taikomi:

- a) valstybės narės, kurioje jis gyvena, teisės aktai, jeigu didelę laiko dalį jis dirba toje valstybėje narėje; arba

▼B

b) valstybės narės, kurioje yra jo veiklos centras, teisės aktai, jeigu jis negyvena vienoje iš valstybių narių, kurioje dirba didelę laiko dalį.

3. Asmeniui, kuris paprastai dirba pagal darbo sutartį ir savarankiškai keliose valstybėse narėse, taikomi tos valstybės narės, kurioje jis dirba pagal darbo sutartį, teisės aktai arba, jeigu tokia veikla jis verčiasi dviejose ar daugiau valstybių narių, teisės aktai, nustatyti pagal šio straipsnio 1 dalies nuostatas.

4. Asmeniui, kuris dirba valstybės tarnautoju vienoje valstybėje narėje, o pagal darbo sutartį ir (arba) savarankiškai – kitoje arba keliose kitose valstybėse narėse, taikomi tos valstybės narės teisės aktai, kurie galioja jį ir darbą priėmusiai administracijai.

5. Asmenims, nurodytiems šio straipsnio 1–4 dalyse, pagal šias nuostatas nustatytuose teisės aktuose taikomos tokios pačios sąlygos, tartum jie dirbtų pagal darbo sutartį arba savarankiškai ir gautų visas pajamas atitinkamoje valstybėje narėje.

*14 straipsnis***Savatoriškas ar neprivalomas nuolatinis draudimas**

1. 11–13 straipsniai netaikomi savatoriškam ar neprivalomam nuolatiniam draudimui, išskyrus tuos atvejus, kai 3 straipsnio 1 dalyje nurodytų sričių atžvilgiu valstybėje narėje yra tik savatoriško draudimo sistema.

2. Jeigu, remiantis valstybės narės teisės aktais, atitinkamas asmuo turi būti apdraustas privalomuoju draudimu toje valstybėje narėje, jam negali būti taikoma savatoriško arba neprivalomo nuolatinio draudimo sistema kitoje valstybėje narėje. Visais kitais atvejais, jeigu atitinkamai sričiai taikomos kelios savatoriško arba neprivalomo nuolatinio draudimo sistemos, atitinkamas asmuo gali prisijungti tik prie pasirinktos sistemos.

3. Tačiau invalidumo, senatvės išmokų ir maitintojo netekimo išmokų atžvilgiu atitinkamas asmuo gali pasirinkti valstybės narės savatorišką ar neprivalomą nuolatinį draudimą, net jeigu jam privalomi kitos valstybės narės teisės aktai, su sąlyga, kad kažkuriuo jo profesinės veiklos etapu dirbant pagal darbo sutartį arba savarankiškai arba dėl tokios jo veiklos jam buvo taikomi pirmosios valstybės narės teisės aktai, ir kad toks sutapimas aiškiai ar numanomai pripažįstamas pirmosios valstybės narės teisės aktuose.

▼M1

4. Jeigu remiantis valstybės narės teisės aktais savatorišku arba neprivalomu nuolatinio draudimu gali būti draudžiami tik toje valstybėje narėje gyvenantys asmenys arba tik tie asmenys, kurie anksčiau dirbo pagal darbo sutartį arba savarankiškai, 5 straipsnio b punktas taikomas tik tiems asmenims, kuriems anksčiau buvo taikomi tos valstybės narės teisės aktai remiantis tuo, kad jie dirbo pagal darbo sutartį arba savarankiškai.

▼ **B***15 straipsnis***Europos Bendrijų ► M1 pagal sutartis dirbantys darbuotojai ◄**

Europos Bendrijų ► **M1** pagal sutartis dirbantys darbuotojai ◄ gali pasirinkti, kad jiems būtų taikomi valstybės narės, kurioje jie pagal darbo sutartį dirba, teisės aktai arba valstybės narės, kurios teisės aktai jiems paskutiniu metu galiojo, arba valstybės narės, kurios piliečiai jie yra, teisės aktai, išskyrus nuostatas, susijusias su pašalpomis šeimai, kurių skyrimas reguliuojamas pagal tokiems darbuotojams taikomas sistemas. Ši pasirinkimo teisė, kuria galima pasinaudoti tik vieną kartą, įsigalioja nuo darbo sutarties įsigaliojimo dienos.

*16 straipsnis***11–15 straipsnių nuostatų išimtis**

1. Dvi ar daugiau valstybių narių, šių valstybių narių kompetentingos valdžios institucijos arba šių institucijų paskirtos įstaigos bendru susitarimu gali nustatyti 11–15 straipsnių nuostatų išimtis tam tikriems asmenims ar asmenų grupėms.

2. Asmeniui, gaunančiam pensiją arba pensijas pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus, ir gyvenančiam kitoje valstybėje narėje, gali, jo prašymu, būti netaikomi pastarosios valstybės teisės aktai, jeigu jam šie teisės aktai negalioja dėl darbo pagal darbo sutartį arba savarankiško darbo.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

SPECIALIOS NUOSTATOS, SUSIJUSIOS SU ĮVAIRIOMIS IŠMOKŲ RŪŠIMIS

1 SKYRIUS

Ligos, motinystės ir lygiavertės tėvystės išmokos

1 skirsnis

Apdraustieji ir jų šeimos nariai, išskyrus pensininkus ir jų šeimos narius*17 straipsnis***Gyvenimas valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė**

Apdraustasis ir jo šeimos nariai, gyvenantys valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė narė, toje valstybėje narėje, kurioje gyvena, gauna išmokas natūra, kurias kompetentingos įstaigos vardu moka gyvenamosios vietos įstaiga pagal tos įstaigos taikomų teisės aktų nuostatas, tartum jie būtų apdrausti pagal minėtus teisės aktus.

▼B*18 straipsnis***Buvimas kompetentingoje valstybėje narėje, kai gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje — specialios taisyklės pasienio darbuotojų šeimos nariams**

1. Jeigu 2 dalyje nenurodyta kitaip, 17 straipsnyje nurodyti apdraustasis ir jo šeimos nariai taip pat turi teisę gauti išmokas natūra būdami kompetentingoje valstybėje narėje. Išmokas natūra savo lėšomis moka kompetentinga įstaiga pagal jos taikomus teisės aktus, tartum atitinkami asmenys gyventų toje valstybėje narėje.

▼M1

2. Pasienio darbuotojo šeimos nariai turi teisę į išmokas natūra, kol yra kompetentingoje valstybėje narėje.

Tačiau jei kompetentinga valstybė narė yra nurodyta III priede, pasienio darbuotojo šeimos nariai, gyvenantys toje pačioje valstybėje narėje, kurioje gyvena pasienio darbuotojas, kompetentingoje valstybėje narėje turi teisę į išmokas natūra tik 19 straipsnio 1 dalyje nustatytais sąlygomis.

▼B*19 straipsnis***Buvimas už kompetentingos valstybės narės ribų**

1. Jei 2 dalyje nenumatyta kitaip, apdraustasis ir jo šeimos nariai, būnantys valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė narė, turi teisę gauti išmokas natūra, kurios jų buvimo toje valstybėje metu tampa būtinos dėl medicininių priežasčių, atsižvelgiant į išmokų pobūdį ir numatomą buvimo trukmę. Šias išmokas kompetentingos įstaigos vardu moka buvimo vietos įstaiga pagal jos taikomų teisės aktų nuostatas, tartum atitinkami asmenys būtų apdrausti pagal minėtus teisės aktus.

2. Administracinė komisija sudaro išmokų natūra, dėl kurių mokėjimo atitinkamam asmeniui būnant kitoje valstybėje narėje praktiniais sumetimais reikalingas išankstinis to asmens ir gydymą teikiančios įstaigos susitarimas, sąrašą.

*20 straipsnis***Išvykimas į kitą valstybę narę siekiant gauti išmokas natūra. Leidimas gauti tinkamą gydymą už gyvenamosios valstybės narės ribų**

1. Jeigu šiame reglamente nenumatyta kitaip, apdraustasis, vykstantis į kitą valstybę narę, kad buvimo joje metu gautų išmokas natūra, turi gauti kompetentingos įstaigos leidimą.

▼B

2. Apdraustasis, dėl sveikatos būklės gavęs kompetentingos įstaigos leidimą vykti į kitą valstybę narę gydytis, gauna išmokas natūra, kurias kompetentingos įstaigos vardu moka buvimo vietos įstaiga pagal jos taikomus teisės aktus, tartum jis būtų apdraustas pagal minėtus teisės aktus. Leidimas išduodamas tuomet, kai atitinkamas gydymas yra numatytas tarp kitų išmokų tos valstybės narės, kurioje gyvena atitinkamas asmuo, teisės aktuose, ir jeigu toje šalyje toks gydymas, atsižvelgiant į jo esamą sveikatos būklę ir numanomą ligos eigą, jam negali būti suteiktas per mediciniškai pateisinamą laiką.

3. 1 ir 2 dalių nuostatos taikomos *mutatis mutandis* apdraustojo šeimos nariams.

4. Jeigu apdraustojo šeimos nariai gyvena ne toje valstybėje narėje, kurioje gyvena apdraustasis, o pirmoji valstybė narė pasirinko fiksuotais dydžiais paremtą atsiskaitymą, 2 dalyje nurodytų išmokų natūra sąnaudas dengia šeimos narių gyvenamosios vietos įstaiga. Tokiu atveju, remiantis šio straipsnio 1 dalies nuostatomis, šeimos narių gyvenamosios vietos įstaiga laikoma kompetentinga įstaiga.

*21 straipsnis***Išmokos pinigais**

1. Apdraustasis ir jo šeimos nariai, gyvenantys arba būnantys valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė narė, turi teisę gauti išmokas pinigais, kurias moka kompetentinga įstaiga pagal jos įgyvendinamų teisės aktų nuostatas. Tačiau kompetentingos įstaigos ir gyvenamosios ar buvimo vietos įstaigos susitarimu tokias išmokas kompetentingos įstaigos lešomis pagal kompetentingos valstybės narės teisės aktus gali mokėti gyvenamosios arba buvimo vietos įstaiga.

2. Valstybės narės, kurios teisės aktuose nustatyta, kad išmokos pinigais apskaičiuojamos remiantis baziniu pajamų arba įmokų vidurkiu, kompetentinga įstaiga tokių bazinių pajamų arba įmokų vidurkį nustato atsižvelgdama tik į patvirtintas pajamas arba bazines įmokas, kurios buvo mokamos arba taikomos laikotarpiais pagal minėtus teisės aktus.

3. Valstybės narės, kurios teisės aktuose nustatyta, kad išmokos pinigais apskaičiuojamos remiantis pastoviomis pajamomis, kompetentinga įstaiga atsižvelgia tik į pastovias pajamas arba tam tikrais atvejais į pastovių pajamų vidurkį, gautą laikotarpiais pagal minėtus teisės aktus.

▼B

4. 2 ir 3 dalių nuostatos taikomos *mutatis mutandis* tais atvejais, kai kompetentingos įstaigos įgyvendinamuose teisės aktuose yra nustatytas konkretus įskaitytinas laikotarpis, visiškai arba iš dalies atitinkantis laikotarpis, kuriuos asmuo įgijo pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus.

*22 straipsnis***Pareiškėjai pensijai gauti**

1. Apdraustasis, kuris pateikdamas prašymą pensijai gauti arba šio prašymo nagrinėjimo laikotarpiu praranda teisę į išmokas natūra pagal paskutinės kompetentingos valstybės narės teisės aktus, ir toliau gauna tokias išmokas pagal tos valstybės narės, kurioje jis gyvena, teisės aktus, su sąlyga, kad pareiškėjas pensijai gauti tenkina 2 dalyje nurodytos valstybės narės teisės aktuose numatytas draudimo sąlygas. Teisę į išmokas natūra gyvenamojoje valstybėje narėje turi ir pareiškėjo pensijai gauti šeimos nariai.

2. Už išmokų natūra mokėjimą yra atsakinga tos valstybės narės, kuri paskyrus pensiją taptų kompetentinga pagal 23–25 straipsnių nuostatas, įstaiga.

2 skirsnis

Pensininkai ir jų šeimos nariai*23 straipsnis***Teisė gauti išmokas natūra pagal valstybės narės, kurioje gyvenama, teisės aktus**

Asmuo, gaunantis pensiją ar pensijas pagal dviejų ar daugiau valstybių narių, viena iš kurių yra valstybė narė, kurioje jis gyvena, teisės aktus, ir turintis teisę gauti išmokas natūra pagal tos valstybės narės teisės aktus, kartu su savo šeimos nariais gauna tokias išmokas natūra iš gyvenamosios vietos įstaigos arba jos lėšomis, tartum jis būtų pensininkas, kuriam pensija mokama tik pagal tos valstybės narės teisės aktus.

*24 straipsnis***Teisės gauti išmokas natūra pagal valstybės narės, kurioje gyvenama, teisės aktus neturėjimas**

1. Jeigu asmuo, gaunantis pensiją arba pensijas pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus, neturi teisės gauti išmokų natūra pagal tos valstybės narės, kurioje jis gyvena, teisės aktus, nepaisant to, jis ir jo šeimos nariai gauna šias išmokas, tartum jis turėtų teisę jas gauti pagal valstybės narės arba bent vienos iš valstybių narių, atsakingų už jo pensijas, teisės aktus, jeigu jis gyventų toje valstybėje narėje. Išmokas natūra 2 dalyje nurodytos įstaigos lėšomis moka gyvenamosios vietos įstaiga, tartum atitinkamas asmuo turėtų teisę gauti išmokas natūra pagal tos valstybės narės teisės aktus.

▼B

2. 1 dalyje nurodytais atvejais išmokų natūra išlaidas padengia įstaigos, nustatytos pagal šias taisykles:

- a) jeigu pensininkas turi teisę gauti išmokas natūra pagal vienos valstybės narės teisės aktus, išlaidas padengia tos valstybės narės kompetentinga įstaiga;
- b) jeigu pensininkas turi teisę gauti išmokas natūra pagal dviejų ar daugiau valstybių narių teisės aktus, jų išlaidas padengia tos valstybės narės, kurios teisės aktai asmeniui buvo taikomi ilgiausiai, kompetentinga įstaiga; jeigu, taikant šią taisyklę, atsakingomis už išmokų išlaidas taptų kelios įstaigos, tas išlaidas padengia įstaiga, įgyvendinanti teisės aktus, kurie pensininkui buvo taikomi paskiausiai.

25 straipsnis

Pensijos, mokėtinos pagal vienos ar daugiau valstybių narių, kurios nėra gyvenamosios valstybės narės, teisės aktus, kai teisė į išmokas natūra įgyta pastarojoje valstybėje narėje

Jeigu asmuo, gaunantis pensiją arba pensijas pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus, gyvena toje valstybėje narėje, pagal kurios teisės aktus teisė gauti išmokas natūra nesusijusi su draudimo sąlygomis arba kurioje jis dirba pagal darbo sutartį arba savarankiškai, ir iš tos valstybės narės negauna jokios pensijos, jam ir jo šeimos nariams mokamų išmokų natūra išlaidas padengia vienos iš valstybių narių, atsakingų už jo pensijas, nustatytas remiantis 24 straipsnio 2 dalies nuostatomis, įstaiga tiek, kiek pensininkas ir jo šeimos nariai turėtų teisę gauti tokias išmokas, jeigu gyventų toje valstybėje narėje.

26 straipsnis

Šeimos nariai, gyvenantys ne toje valstybėje narėje, kurioje gyvena pensininkas

Pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus pensiją ar pensijas gaunančio asmens šeimos nariai, gyvenantys ne toje valstybės narės teritorijoje, kurioje gyvena pensininkas, turi teisę gauti išmokas natūra iš savo gyvenamosios vietos įstaigos pagal jos taikomus teisės aktus, tartum pensininkas turėtų teisę gauti išmokas natūra pagal valstybės narės teisės aktus. Šių išmokų išlaidas padengia kompetentinga įstaiga, atsakinga už pensininkui jo gyvenamojoje valstybėje narėje mokamų išmokų natūra išlaidas.

27 straipsnis

Pensininko arba jo šeimos narių buvimas ne toje valstybėje narėje, kurioje jie gyvena. Buvimas kompetentingoje valstybėje narėje. Leidimas gauti tinkamą gydymą už valstybės narės, kurioje gyvenama, ribų

1. 19 straipsnio nuostatos taikomos *mutatis mutandis* asmeniui, gaunančiam pensiją arba pensijas pagal vienos ar daugiau valstybių

▼B

narių teisės aktus ir turinčiam teisę gauti išmokas natūra pagal vienos iš valstybių narių, mokančių jam pensiją (-as), teisės aktus, arba jo šeimos nariams, jiems būnant ne toje valstybėje narėje, kurioje jie gyvena.

2. 18 straipsnio 1 dalies nuostatos taikomos *mutatis mutandis* toje dalyje nurodytiems asmenimis, jiems būnant toje valstybėje narėje, kurioje yra įsikūrusi kompetentinga įstaiga, atsakinga už išmokų natūra, mokamų pensininkui valstybėje narėje, kurioje jis gyvena, išlaidas, jeigu minėta valstybė narė pasirinko tokią sistemą ir yra nurodyta IV priede.

3. 20 straipsnis taikomas *mutatis mutandis* pensininkui ir (arba) jo šeimos nariams, jiems būnant ne toje valstybėje narėje, kurioje jie gyvena, kad gautų jų sveikatos būklę atitinkantį gydymą.

4. Jeigu 5 dalyje nenurodyta kitaip, 1–3 dalyse nurodytų išmokų natūra išlaidas padengia kompetentinga įstaiga, atsakinga už išmokų natūra, mokamų pensininkui toje valstybėje narėje, kurioje jis gyvena, išlaidas.

5. 3 dalyje nurodytų išmokų natūra išlaidas padengia pensininkų arba jo šeimos narių gyvenamosios vietos įstaiga, jeigu šie asmenys gyvena toje valstybėje narėje, kuri pasirinko fiksuotais dydžiais paremtą atsisakaitymą. Šiais atvejais, remiantis 3 dalies nuostatomis, laikoma, kad pensininko ar jo šeimos narių gyvenamosios vietos įstaiga yra kompetentinga įstaiga.

28 straipsnis

Specialios taisyklės į pensiją išėjusiems pasienio darbuotojams**▼M1**

1. Dėl senatvės ar neįgalumo išėjusiam į pensiją pasienio darbuotojui ligos atveju mokamos išmokos natūra toje valstybėje narėje, kurioje jis paskiausiai dirbo pagal darbo sutartį arba savarankiškai, tiek, kiek tai susiję su tolesniu toje valstybėje narėje pradėtu gydymu. „Tolesnis gydymas“ reiškia tolesnius ligos tyrimus, diagnozavimą ir gydymą visą jos laiką.

Pirma pastraipa *mutatis mutandis* taikoma buvusio pasienio darbuotojo šeimos nariams, išskyrus atvejus, kai pasienio darbuotojas paskiausiai dirbo III priede pateikiamame sąraše nurodytoje valstybėje narėje.

▼B

2. Pensininkui, kuris per penkerius metus iki teisės gauti senatvės arba invalidumo pensiją įgijimo bent dvejus metus dirbo pagal darbo sutartį arba savarankiškai kaip pasienio darbuotojas, mokamos išmokos natūra toje valstybėje narėje, kurioje jis dirbo kaip pasienio darbuotojas, jeigu ši valstybė narė ir valstybė narė, kurioje yra įsikūrusi kompetentinga įstaiga, atsakinga už pensininkui toje valstybėje narėje, kurioje jis gyvena, mokamų išmokų natūra išlaidas, pasirinko tokią sistemą, ir jos abi yra nurodytos V priede.

3. 2 dalies nuostatos taikomos *mutatis mutandis* pasienio darbuotojo šeimos nariams arba maitintojo netekusiems asmenims, jeigu 2 dalyje nurodytais laikotarpiais jie turėjo teisę gauti išmokas natūra pagal 18 straipsnio 2 dalies nuostatas, netgi jei pasienio darbuotojas mirė prieš įgydamas teisę gauti pensiją, su sąlyga, kad per pastaruosius penkerius savo gyvenimo metus jis bent dvejus metus dirbo pagal darbo sutartį arba savarankiškai kaip pasienio darbuotojas.

4. 2 ir 3 dalių nuostatos taikomos tol, kol atitinkamam asmeniui pradeda galioti valstybės narės teisės aktai, susiję su darbu pagal darbo sutartį arba savarankišku darbu.

5. 1–3 dalyse nurodytų išmokų natūra išlaidas padengia kompetentinga įstaiga, atsakinga už pensininkui arba jo, kaip maitintojo, netekusiems asmenimis atitinkamose valstybėse narėse, kuriose jie gyvena, mokamų išmokų natūra išlaidas.

*29 straipsnis***Išmokos pinigais pensininkams**

1. Išmokas pinigais asmeniui, gaunančiam pensiją arba pensijas pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus, moka tos valstybės narės, kurioje yra įsikūrusi kompetentinga įstaiga, atsakinga už pensininkui jo gyvenamojoje valstybėje narėje mokamų išmokų natūra išlaidas, kompetentinga įstaiga. 21 straipsnio nuostatos taikomos *mutatis mutandis*.

2. 1 dalies nuostatos taikomos ir pensininko šeimos nariams.

*30 straipsnis***Pensininkų mokamos įmokos**

1. Valstybės narės įstaiga, pagal kurios taikomus teisės aktus ji yra atsakinga už įmokų atskaitymus ligos, motinystės ir lygiavertėms tėvystės išmokoms gauti, gali reikalauti atlikti ir padengti tuos atskaitymus, apskaičiuotus pagal jos taikomus teisės aktus, tiek, kiek tų išmokų išlaidas pagal 23–26 straipsnius padengia minėtosios valstybės narės įstaiga.

▼B

2. Jeigu 25 straipsnyje nurodytais atvejais ligos, motinystės ir lygia-verčių tėvystės išmokų gavimas priklauso nuo įmokų arba panašių mokėjimų pagal valstybės narės, kurios teritorijoje atitinkamas pensininkas gyvena, teisės aktus, šios įmokos nėra mokėtinos gyvenamosios vietos pagrindu.

3 skirsnis

Bendros nuostatos*31 straipsnis***Bendrosios nuostatos**

23–30 straipsnių nuostatos netaikomos pensininkui ar jo šeimos nariams, turintiems teisę gauti išmokas pagal valstybės narės teisės aktus darbo pagal darbo sutartį arba savarankiško darbo pagrindu. Tokiu atveju atitinkamam asmeniui, remiantis šio skyriaus nuostatomis, taikomos 17–21 straipsnių nuostatos.

32 straipsnis

Teisės gauti išmokas natūra pirmenybės nustatymas. Speciali taisyklė dėl šeimos narių teisės gauti išmokas gyvenamojoje valstybėje narėje

1. Nepriklausoma teisė gauti išmokas natūra pagal valstybės narės teisės aktų arba šio skyriaus nuostatas yra viršesnė už šeimos narių išvestinę teisę gauti išmokas. Tačiau išvestinė teisė gauti išmokas natūra yra viršesnė už nepriklausomas teises tuomet, kai nepriklausoma teisė valstybėje narėje yra tiesiogiai paremta tik tuo, kad atitinkamas asmuo gyvena toje valstybėje narėje.

2. Jeigu apdraustojo šeimos nariai gyvena valstybėje narėje, pagal kurios teisės aktus teisė gauti išmokas natūra nesusijusi su draudimo sąlygomis arba darbu pagal darbo sutartį ar savarankišku darbu, išmokos natūra mokamos tos valstybės narės, kurioje jie gyvena, kompetentingos įstaigos lėšomis, jeigu apdraustojo sutuoktinis arba asmuo, besirūpinantis apdraustojo vaikais, dirba pagal darbo sutartį arba savarankiškai minėtoje valstybėje narėje arba iš jos gauna pensiją darbo pagal darbo sutartį arba savarankiško darbo pagrindu.

*33 straipsnis***Didelės išmokos natūra**

1. Apdraustasis ar jo šeimos narys, turėję teisę į protezus, brangesnes medicinos paslaugas arba kitas dideles išmokas natūra, kurią buvo pripažinusi vienos valstybės narės įstaiga iki jo apdraudimo pagal kitos valstybės narės įstaigos taikomus teisės aktus, tokias išmokas gauna pirmosios įstaigos lėšomis, netgi ir tuo atveju, kai jos paskiriamos minėtą asmenį apdraudus pagal antrosios įstaigos taikomus teisės aktus.

2. Administracinė komisija parengia sąrašą išmokų, kurioms taikomos 1 dalies nuostatos.

▼B*34 straipsnis***Ilgalaikės priežiūros išmokų sutapimas**

1. Jeigu ilgalaikės priežiūros išmokų pinigais, kurios turi būti laikomos ligos išmokomis ir todėl mokamos tos valstybės narės, kuri yra atsakinga už išmokas pinigais pagal 21–29 straipsnių nuostatas, gavėjas tuo pačiu metu ir pagal šio skyriaus nuostatas turi teisę reikalauti tam pačiam tikslui skirtų išmokų natūra iš gyvenamosios vietos arba buvimo įstaigos kitoje valstybėje narėje, o įstaigos pirmojoje valstybėje narėje taip pat reikalaujama kompensuoti šių išmokų natūra išlaidas pagal 35 straipsnio nuostatas, taikoma bendroji išmokų sutapimo vengimo nuostata, išdėstyta 10 straipsnyje, išskyrus tik šį apribojimą: jeigu atitinkamas asmuo kreipiasi dėl išmokos natūra skyrimo ir ją gauna, išmokos pinigais suma sumažinama tokia išmokos natūra suma, kuri yra ar gali būti reikalaujama iš pirmosios valstybės narės įstaigos išlaidoms kompensuoti.

2. Administracinė komisija parengia sąrašą išmokų pinigais ir natūra, kurioms taikomos 1 dalies nuostatos.

3. Dvi ar daugiau valstybių narių arba jų kompetentingų valdžios institucijų gali susitarti dėl kitų arba papildomų priemonių, kurios atitinkamiems asmenims negali būti mažiau palankios negu principai, išdėstyti 1 dalyje.

*35 straipsnis***Atsiskaitymai tarp įstaigų**

1. Išlaidos už išmokas natūra, kurias pagal šio skyriaus nuostatas teikia vienos valstybės narės įstaiga kitos valstybės narės įstaigos vardu, turi būti visiškai kompensuotos.

2. 1 dalyje nurodytos kompensuojamos sumos apskaičiuojamos ir sumokamos remiantis įgyvendinimo reglamentu nustatyta tvarka pagal patvirtintas faktines išlaidas arba fiksuoto dydžio mokėjimus, jeigu pagal valstybių narių teises ir administracines struktūras išlaidų pagal faktines išlaidas kompensuoti neįmanoma.

3. Dvi ar daugiau valstybių narių ir tų valstybių kompetentingos valdžios institucijos gali nustatyti kitus atsiskaitymo būdus arba gali atsakyti bet kokio atsiskaitymo tarp jų jurisdikcijai priklausančių įstaigų.

2 SKYRIUS

Išmokos dėl nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų*36 straipsnis***Teisė gauti išmokas natūra ir pinigais****▼M1**

1. Nepažeidžiant palankesnių šio straipsnio 2 ir 2a dalių nuostatų, 17 straipsnis, 18 straipsnio 1 dalis, 19 straipsnio 1 dalis ir 20 straipsnio 1 dalis taip pat taikomi išmokoms, susijusioms su nelaimingais atsitikimais darbe ar profesinėmis ligomis.

▼B

2. Asmuo, kuris patyrė nelaimingą atsitikimą darbe arba susirgo profesine liga ir kuris gyvena arba būna valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė narė, gauna specialias nelaimingus atsitikimus ir profesines ligas aprėpiančios sistemos išmokas natūra, kurias kompetentingos įstaigos vardu moka gyvenamosios arba buvimo vietos įstaiga pagal savo taikomus teisės aktus, tartum jis būtų apdraustas remiantis minėtais teisės aktais.

▼M3

2a. Kompetentinga įstaiga negali atsisakyti suteikti 20 straipsnio 1 dalyje numatytą leidimą asmeniui, patyrusiam nelaimingą atsitikimą darbe arba susirgusiam profesine liga, turinčiam teisę į tos įstaigos mokamas išmokas, jeigu valstybėje narėje, kurioje jis gyvena per medicinos požiūriu pateisinamą laikotarpį negali būti suteiktas tinkamas gydymas, atsižvelgiant į jo sveikatos būklę ir galimą ligos eigą.

▼B

3. 21 straipsnio nuostatos taikomos ir šiame skyriuje nurodytoms išmokoms.

*37 straipsnis***Pervežimo išlaidos**

1. Valstybės narės, kurios teisės aktai numato patyrusio nelaimingą atsitikimą darbe arba sergančio profesine liga asmens pervežimo į jo gyvenamąją vietą ar ligoninę išlaidų apmokėjimą, kompetentinga įstaiga padengia šias išlaidas iki atitinkamos vietos kitoje valstybėje narėje, kurioje asmuo gyvena, su sąlyga, kad ta įstaiga iš anksto leidžia pervežti asmenį, atsižvelgdama į pateisinančias priežastis. Tokio leidimo nereikalaujama pervežant pasienio darbuotoją.

2. Valstybės narės, kurios teisės aktai numato darbe nelaimingo atsitikimo metu žuvusio asmens palaikų pervežimo į laidojimo vietą išlaidas, kompetentinga įstaiga privalo pagal jos taikomus teisės aktus padengti šias išlaidas iki atitinkamos vietos kitoje valstybėje narėje, kurioje asmuo gyvena nelaimingo atsitikimo metu.

*38 straipsnis***Išmokos dėl profesinės ligos, kai ja sergantis asmuo buvo susidūręs su ta pačia rizika keliose valstybėse narėse**

Jeigu susirgęs profesine liga asmuo pagal dviejų ar daugiau valstybių narių teisės aktus dirbo darbą, galėjusį sukelti tą ligą, išmokos, dėl kurių jis arba jo, kaip maitintojo, netekę asmenys gali kreiptis, skiriamos tik pagal paskutinės iš tų valstybių teisės aktus, kurių sąlygos yra patenkinamos.

▼B*39 straipsnis***Profesinės ligos paūmėjimas**

Dėl profesinės ligos pablogėjus asmens, gaudavusio ar gaunančio išmokas pagal valstybės narės teisės aktus, sveikatai, taikomos šios taisyklės:

- a) jeigu atitinkamas asmuo, gaudamas išmokas pagal kitos valstybės narės teisės aktus, nedirbo pagal darbo sutartį ar savarankiškai tokio darbo, kuris galėjo sukelti profesinę ligą arba ją paaštrinti, pirmosios valstybės narės kompetentinga įstaiga, atsižvelgdama į sveikatos pablogėjimą, pagal jos taikomų teisės aktų nuostatas padengia išmokų išlaidas;
- b) jeigu atitinkamas asmuo, gaudamas išmokas pagal kitos valstybės narės teisės aktus, dirbo ši darba, pirmosios valstybės narės kompetentinga įstaiga, neatsižvelgdama į sveikatos pablogėjimą, pagal jos taikomų teisės aktų nuostatas padengia išmokų išlaidas. Antrosios valstybės narės kompetentinga įstaiga moka atitinkamam asmeniui priedą, kurio dydis turi būti lygus skirtumui tarp sveikatai pablogėjus mokėtinos išmokos dydžio ir išmokos dydžio, kurį reikėtų mokėti iki sveikatos pablogėjimo pagal jos taikomus teisės aktus, jeigu atitinkama liga būtų nustatyta pagal tos valstybės narės teisės aktus;
- c) taisyklės dėl išmokų sumažinimo, jų mokėjimo sustabdymo ar nutraukimo, nustatytos valstybės narės teisės aktuose, netaikomos asmenims, gaunantiems išmokas, kurias pagal b punkto nuostatas moka dviejų valstybių narių įstaigos.

*40 straipsnis***Atsižvelgimo į tam tikrų valstybių narių teisės aktų ypatumus taisyklės**

1. Jeigu valstybės narės teritorijoje, kurioje atitinkamas asmuo gyvena arba būna, nėra draudimo nuo nelaimingų atsitikimų darbe arba profesinių ligų arba jeigu toks draudimas yra, tačiau nėra atsakingos už išmokų natūra mokėjimą įstaigos, šias išmokas moka gyvenamosios vietos arba buvimo vietos įstaiga, atsakinga už išmokas natūra ligos atveju.
2. Jeigu kompetentingoje valstybėje narėje nėra draudimo nuo nelaimingų atsitikimų ir profesinių ligų, šio skyriaus nuostatos dėl išmokų natūra vis tiek taikomos asmeniui, kuris turi teisę gauti šias ligos, motinystės ar lygiavertės tėvystės išmokas pagal tos valstybės narės teisės aktus, jei tas asmuo darbe patiria nelaimingą atsitikimą arba suserga profesine liga gyvendamas arba būdamas kitoje valstybėje narėje. Išlaidas padengia ta įstaiga, kuri pagal kompetentingos valstybės narės teisės aktus yra kompetentinga mokėti išmokas natūra.
3. Nustatant nedarbingumo laipsnį, teisę gauti išmokas ar jų dydį, valstybės narės kompetentingai įstaigai taikomos 5 straipsnio nuostatos

▼B

dėl profesinių ligų ir nelaimingų atsitikimų darbe, kurie arba įvyko, arba buvo patvirtinti vėliau pagal kitos valstybės narės teisės aktus, lygiavertiškumo, su sąlyga, kad:

- a) už profesinę ligą arba nelaimingą atsitikimą darbe, kurie įvyko arba kurie buvo patvirtinti anksčiau pagal jos taikomus teisės aktus, nėra mokėtina jokia kompensacija; ir
- b) už profesinę ligą arba nelaimingą atsitikimą darbe, kurie įvyko arba kurie buvo patvirtinti vėliau pagal kitos valstybės narės teisės aktus, pagal kuriuos įvyko arba buvo patvirtinti nelaimingas atsitikimas darbe arba profesinė liga, nėra mokėtina jokia kompensacija.

*41 straipsnis***Atsiskaitymai tarp įstaigų**

1. 35 straipsnio nuostatos taikomos ir šiame skyriuje nurodytoms išmokoms; kompensuotinos sumos mokamos pagal faktines išlaidas.

2. Dvi ar daugiau valstybių narių ar jų kompetentingos valdžios institucijos gali nustatyti kitus atsiskaitymo būdus arba gali atsisakyti bet kokio atsiskaitymo tarp jų jurisdikcijai priklausančių įstaigų.

3 SKYRIUS

Išmokos mirties atveju*42 straipsnis***Teisė gauti išmokas, jeigu asmuo mirė arba turintis teisę gauti išmoką asmuo gyvena valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė**

1. Jeigu apdraustasis arba jo šeimos narys miršta valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė, laikoma, kad mirtis įvyko kompetentingoje valstybėje narėje.

2. Kompetentinga įstaiga pagal jos taikomus teisės aktus mirties atveju mokamas išmokas privalo skirti netgi tada, kai turintis teisę jas gauti asmuo gyvena valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė.

3. 1 ir 2 dalies nuostatos taip pat taikomos ir tuo atveju, jeigu mirtis įvyksta dėl nelaimingo atsitikimo darbe arba dėl profesinės ligos.

*43 straipsnis***Išmokų mokėjimas mirus pensininkui**

1. Mirus pensininkui, turėjusiam teisę gauti pensiją pagal vienos valstybės narės teisės aktus arba pensijas pagal dviejų ar daugiau valstybių narių teisės aktus, jeigu šis pensininkas gyveno ne toje valstybėje narėje, kurios įstaiga buvo atsakinga už išmokų natūra mokėjimą pagal 24 ir 25 straipsnių nuostatas, ta įstaiga išmoka, mirties atveju mokėtiną pagal jos

▼B

įgyvendinamus teisės aktus, moka savo lėšomis, tartum pensininkas savo mirties dieną būtų gyvenęs toje valstybėje narėje, kurioje įsikūrusi ta įstaiga.

2. Šio straipsnio 1 dalies nuostatos taikomos *mutatis mutandis* pensininko šeimos nariams.

4 SKYRIUS

Invalidumo išmokos*44 straipsnis***Asmenys, kuriems taikomi tik A tipo teisės aktai**

1. Šiame skyriuje „A tipo teisės aktai“ reiškia bet kokius teisės aktus, pagal kuriuos invalidumo išmokų dydis nepriklauso nuo draudimo ar gyvenimo laikotarpių trukmės ir kuriuos kompetentinga valstybė narė yra aiškiai nurodžiusi VI priede, o „B tipo teisės aktai“ – bet kokius kitus teisės aktus.

2. Asmuo, kuriam paeiliui ar pakaitomis buvo taikomi dviejų ar daugiau valstybių narių teisės aktai ir kuris įgijo draudimo arba gyvenimo laikotarpius tik pagal A tipo teisės aktus, turi teisę gauti išmokas tik iš įstaigos tos valstybės narės, kurios teisės aktai buvo taikomi tuo metu, kai asmuo, netekęs darbingumo, tapo invalidu, tam tikrais atvejais atsižvelgiant į 45 straipsnio nuostatas, ir gauna šias išmokas remiantis tais teisės aktais.

3. Asmuo, neturintis teisės gauti išmokų pagal 2 dalies nuostatas, gauna išmokas, į kurias jis tebeturi teisę pagal kitos valstybės narės teisės aktus, tam tikrais atvejais atsižvelgiant į 45 straipsnio nuostatas.

4. Jei 2 ir 3 dalyse nurodytuose teisės aktuose yra taisyklių dėl invalidumo išmokų sumažinimo, jų mokėjimo sustabdymo ar nutraukimo joms sutapus su kitomis pajamomis ar kitos rūšies išmokomis, kaip apibrėžta 53 straipsnio 2 dalyje, 53 straipsnio 3 dalies ir 55 straipsnio 3 dalies nuostatos taikomos *mutatis mutandis*.

*45 straipsnis***Specialios nuostatos dėl laikotarpių sumavimo**

Valstybės narės, pagal kurios teisės aktus teisės į išmokas įgijimas, išlaikymas ar atgavimas priklauso nuo įgytų draudimo arba gyvenimo laikotarpių, kompetentinga įstaiga, jei būtina, *mutatis mutandis* taiko 51 straipsnio 1 dalies nuostatas.

*46 straipsnis***Asmenys, kuriems taikomi tik B tipo arba A ir B tipo teisės aktai**

1. Jeigu asmeniui paeiliui arba pakaitomis buvo taikomi dviejų ar daugiau valstybių narių teisės aktai, iš kurių bent vienos valstybės teisės aktai nėra A tipo, jis turi teisę gauti išmokas pagal 5 skyriaus nuostatas, kurios taikomos *mutatis mutandis*, atsižvelgiant į 3 dalies nuostatas.

▼B

2. Tačiau jeigu atitinkamam asmeniui, kuriam anksčiau buvo taikomi B tipo teisės aktai, o netekus darbingumo ir tapus invalidu pradėti taikyti A tipo teisės aktai, jis gauna išmokas pagal 44 straipsnio nuostatas, su sąlyga, kad:

- jis tenkina tik tų ar kitų to paties tipo teisės aktų sąlygas, tam tikrais atvejais, atsižvelgiant į 45 straipsnį, tačiau neatsižvelgiant į draudimo arba gyvenimo laikotarpius, įgytus pagal B tipo teisės aktus ir,
- jis nepateikia prašymo gauti senatvės išmokas, atsižvelgiant į 50 straipsnio 1 dalies nuostatas.

3. Valstybės narės įstaigos priimtas sprendimas dėl pareiškėjo invalidumo laipsnio yra privalomas bet kurios kitos atitinkamos valstybės narės įstaigai, su sąlyga, kad VII priede pripažįstama, jog tų valstybių narių teisės aktų nuostatos dėl sąlygų, susijusių su invalidumo laipsniu, atitinka.

*47 straipsnis***Invalidumo pasunkėjimas**

1. Pasunkėjus invalidumui, už kurį asmuo gauna išmokas pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus, atsižvelgiant į invalidumo pasunkėjimą taikomos šios nuostatos:

- a) išmokos mokamos pagal 5 skyriaus nuostatas, taikomas *mutatis mutandis*;
- b) tačiau jeigu atitinkamam asmeniui buvo taikomi du ar daugiau A tipo teisės aktų ir nuo išmokos gavimo pradžios jam nebuvo taikomi kitos valstybės narės teisės aktai, išmoka mokama remiantis 44 straipsnio 2 dalies nuostatomis.

2. Jeigu bendra išmokos ar išmokų, mokėtinų pagal 1 dalį, suma yra mažesnė už išmokos sumą, kurią atitinkamas asmuo anksčiau gaudavo atsakingos už jos mokėjimą įstaigos lėšomis, tokia įstaiga jam moka priedą, lygų šių dviejų sumų skirtumui.

3. Jei atitinkamas asmuo neturi teisės gauti išmokų kitos valstybės narės įstaigos lėšomis, išmokas moka anksčiau buvusios kompetentingos valstybės narės kompetentinga įstaiga pagal jos taikomus teisės aktus, atsižvelgiant į invalidumo pasunkėjimą ir, tam tikrais atvejais, į 45 straipsnio nuostatas.

*48 straipsnis***Invalidumo išmokų pakeitimas senatvės išmokomis**

1. Tam tikrais atvejais invalidumo išmokos pakeičiamos senatvės išmokomis pagal teisės akte ar teisės aktuose, kuriais remiantis jos yra mokamos, nustatytas sąlygas bei pagal 5 skyriaus nuostatas.

2. Jeigu asmuo, gaunantis invalidumo išmoką, pagal 50 straipsnį gali kreiptis dėl senatvės išmokų pagal vienos ar daugiau valstybių narių

▼B

teisės aktus, bet kuri už invalidumo išmokų mokėjimą atsakinga įstaiga pagal valstybės narės teisės aktus ir toliau tokiam asmeniui moka invalidumo išmokas, į kurias jis turi teisę pagal jos taikomus teisės aktus, tol, kol ta įstaiga galės taikyti 1 dalies nuostatas arba kol atitinkamas asmuo tenkins sąlygas, nustatytas tokių išmokų gavimui.

3. Jeigu pagal valstybės narės teisės aktus mokamos invalidumo išmokos pagal 44 straipsnio nuostatas pakeičiamos senatvės išmokomis, ir jeigu atitinkamas asmuo dar neįvykdė vienos ar daugiau kitų valstybių narių teisės aktuose tokių išmokų gavimui nustatytų sąlygų, invalidumo išmokas iš tos ar tų valstybių narių atitinkamas asmuo gauna nuo pakeitimo dienos.

Tos invalidumo išmokos mokamos pagal 5 skyriaus nuostatas, tartum šios nuostatos būtų taikytos tuo metu, kai dėl prarasto darbingumo asmuo tapo invalidu, kol atitinkamas asmuo patenkins atitinkamuose nacionaliniuose teisės aktuose nustatytas sąlygas senatvės išmokų gavimui, arba, jeigu toks pakeitimas nėra numatytas, tol, kol jis pagal pastarąjį teisės aktą ar teisės aktus turi teisę gauti invalidumo išmokas.

4. Pagal 44 straipsnio nuostatas mokamos invalidumo išmokos perskaičiuojamos pagal 5 skyrių, kai tik išmokų gavėjas patenkina B tipo teisės aktuose nustatytas sąlygas invalidumo išmokų gavimui arba kai tik jis pradeda gauti senatvės išmokas pagal kitos valstybės narės teisės aktus.

*49 straipsnis***Specialios nuostatos valstybės tarnautojams**

6, 44, 46, 47 ir 48 straipsnių bei 60 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatos taikomos *mutatis mutandis* asmenims, kuriems taikoma speciali sistema valstybės tarnautojams.

5 SKYRIUS

Senatvės ir maitintojo netekimo pensijos*50 straipsnis***Bendrosios nuostatos**

1. Visos kompetentingos įstaigos nustato teisę gauti išmoką pagal visus valstybių narių teisės aktus, kurie buvo taikomi atitinkamam asmeniui, pateikus prašymą skirti išmoką, jei tik atitinkamas asmuo aiškiai nepaprašo atidėti senatvės išmokų skyrimą pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus.

2. Jeigu tam tikru metu atitinkamas asmuo netenkina arba daugiau nebetenkina sąlygų, nustatytų visuose valstybių narių teisės aktuose, kurie jam taikomi, tai įstaigos, taikančios tuos teisės aktus, kurių sąlygos buvo patenktos, atlikdamos skaičiavimus pagal 52 straipsnio 1 dalies a ir b punktų nuostatas, neįskaito laikotarpį, įgytų pagal tuos teisės aktus, kurių sąlygos nebuvo patenktos arba jau nebetenkinamos, jeigu dėl to sumažėja išmoka.

▼B

3. 2 dalies nuostatos taikomos *mutatis mutandis*, jeigu atitinkamas asmuo aiškiai paprašė atidėti senatvės išmokų skyrimą.

4. Naujas skaičiavimas atliekamas automatiškai, jeigu arba po to, kai patenkinamos pagal kitus teisės aktus tenkintinos sąlygos arba kai asmuo paprašo atidėti senatvės išmokos skyrimą pagal 1 dalies nuostatas, jei tik dar nėra atsižvelgta į pagal kitus teisės aktus įgytus laikotarpius, kaip apibrėžta 2 ir 3 dalyse.

*51 straipsnis***Specialios nuostatos dėl laikotarpių sumavimo**

1. Jeigu pagal valstybės narės teisės aktus tam tikrų išmokų skyrimas priklauso nuo draudimo laikotarpių, įgytų tik dirbant konkretų darbą pagal darbo sutartį arba savarankiškai arba pagal profesiją, priklausančią specialiai sistemai, taikomai pagal darbo sutartį arba savarankiškai dirbantiems asmenims, tos valstybės narės kompetentinga įstaiga atsižvelgia į pagal kitų valstybių narių teisės aktus įgytus laikotarpius, jeigu jie buvo įgyti pagal atitinkamą sistemą arba, jei tokios sistemos nėra, dirbant pagal tą pačią profesiją, arba tam tikrais atvejais dirbant tokį patį darbą pagal darbo sutartį arba savarankiškai.

Jeigu taip susumuoti įgyti laikotarpiai nesuteikia atitinkamam asmeniui teisės šioms specialios sistemos išmokoms gauti, šie laikotarpiai sumuojami skiriant išmokas pagal bendrąją sistemą arba, atitinkamai, jei tokios sistemos nėra, pagal darbininkams arba protinio darbo darbuotojams taikomą sistemą, su sąlyga, kad atitinkamam asmeniui buvo taikoma kuri nors viena iš šių sistemų.

2. Draudimo laikotarpiai, įgyti pagal valstybės narės specialią sistemą, sumuojami skiriant išmokas, atitinkamai, pagal kitos valstybės narės bendrąją sistemą arba, jei tokios sistemos nėra, pagal fizinio arba protinio darbo darbuotojams taikomą sistemą, su sąlyga, kad atitinkamam asmeniui taikoma kuri nors viena iš šių sistemų, net jei šie laikotarpiai jau buvo įskaičiuoti pagal pastarosios valstybės narės specialią sistemą.

▼M1

3. Jeigu pagal valstybės narės teisės aktus ar konkrečią sistemą teisės į išmokas įgijimas, išsaugojimas ar atgavimas priklauso nuo to, ar atitinkamas asmuo buvo apdraustas draudiminio įvykio metu, laikoma, kad ši sąlyga buvo patenkinta, jeigu asmuo buvo anksčiau apdraustas pagal tos valstybės narės teisės aktus ar konkrečią sistemą ir draudiminio įvykio metu yra apdraustas pagal kitos valstybės narės teisės aktus nuo to paties draudiminio įvykio arba jei taip nėra apsidraudęs – pagal kitos valstybės narės teisės aktus jam priklauso išmoka dėl to paties draudiminio įvykio. Tačiau pastaroji sąlyga laikoma įvykdyta 57 straipsnyje nurodytais atvejais.

▼B*52 straipsnis***Išmokų skyrimas**

1. Kompetentinga įstaiga mokėtinos išmokos apskaičiuoja:

a) pagal jos taikomus teisės aktus, jei tik sąlygos gauti išmokoms buvo patenkintos vien pagal nacionalinius teisės aktus (nepriklausoma išmoka);

▼B

b) apskaičiavus teorinę sumą, o vėliau – faktinę sumą (proporcingoji išmoka) taip:

- i) teorinis išmokos dydis yra lygus išmokai, dėl kurios atitinkamas asmuo galėtų kreiptis, jeigu visi draudimo ir (arba) gyvenimo laikotarpiai, kurie buvo įgyti pagal kitų valstybių narių teisės aktus, būtų įgyti pagal jos taikomus teisės aktus išmokos skyrimo dieną. Jeigu pagal šiuos teisės aktus išmokos dydis nepriklauso nuo įgytų laikotarpių trukmės, toks dydis laikomas teoriniu dydžiu;
- ii) tada kompetentinga įstaiga, remdamasi apskaičiuotu teoriniu dydžiu, nustato faktinį proporcingosios išmokos dydį pagal santykį tarp laikotarpių, įgytų iki draudiminio įvykio pagal tos įstaigos taikomus teisės aktus, trukmės ir bendros laikotarpių, įgytų iki draudiminio įvykio pagal visų atitinkamų valstybių narių teisės aktus, trukmės.

2. Tam tikrais atvejais kompetentinga įstaiga pagal 1 dalies a ir b papunkčius apskaičiuotam dydžiui taiko visas taisykles dėl išmokų sumažinimo, jų mokėjimo sustabdymo ar nutraukimo, nustatytas jos taikomuose teisės aktuose, pagal 53–55 straipsniuose numatytus apribojimus.

3. Atitinkamas asmuo turi teisę iš kiekvienos valstybės narės kompetentingos įstaigos gauti didesniąją iš pagal 1 dalies a ir b punktus apskaičiuotų išmokų.

▼M1

4. Jeigu pagal 1 dalies a punkto nuostatas vienoje valstybėje narėje apskaičiuota nepriklausoma išmoka visada yra lygi pagal 1 dalies b punktą apskaičiuotai proporcingajai išmokai arba yra už ją didesnė, kompetentinga įstaiga atsisako apskaičiuoti proporcingosios išmokos dydį, jeigu:

- i) tokia situacija yra nurodyta VIII priedo 1 dalyje;
- ii) netaikomi teisės aktai, kuriuose nustatytos sutapimo vengimo, kaip nurodyta 54 ir 55 straipsniuose, taisyklės, išskyrus atvejus, kai yra įvykdytos 55 straipsnio 2 dalyje nustatytos sąlygos; ir
- iii) šio atvejo konkrečiomis aplinkybėmis netaikomas 57 straipsnis dėl laikotarpių, kurie buvo įgyti pagal kitos valstybės narės teisės aktus.

5. Neatsižvelgiant į 1, 2 ir 3 dalių nuostatas, proporcingosios išmokos dydžio apskaičiavimas netaikomas sistemoms, pagal kurias teikiamos išmokos, kurias apskaičiuojant neatsižvelgiama į laikotarpius, jeigu tokios sistemos yra išvardytos VIII priedo 2 dalyje. Tokiais atvejais suinteresuotas asmuo turi teisę į išmoką, apskaičiuotą pagal atitinkamos valstybės narės teisės aktus.

▼B*53 straipsnis***Išmokų sutapimo vengimo taisyklės**

1. Bet koks invalidumo, senatvės ir maitintojo netekimo išmokų, apskaičiuotų ar mokamų pagal to paties asmens įgytus draudimo ir (arba) gyvenimo laikotarpius, sutapimas laikomas tos pačios rūšies išmokų sutapimu.

▼B

2. Išmokų, kurios, kaip apibrėžta 1 dalyje, negali būti laikomos tos pačios rūšies, sutapimas, laikomas skirtingų rūšių išmokų sutapimu.
3. Valstybės narės teisės aktais nustatytoje taisyklėse, skirtose išvengti invalidumo, senatvės ir maitintojo netekimo išmokos sutapimo su tos pačios arba kitos rūšies išmoka ar kitomis pajamomis, taikomos šios nuostatos:
  - a) kompetentinga įstaiga kitoje valstybėje narėje įgytas išmokas arba pajamas įskaito tik tuo atveju, jeigu įskaityti užsienyje įgytas išmokas arba pajamas numatyta jos taikomuose teisės aktuose;
  - b) kompetentinga įstaiga pagal įgyvendinimo reglamente nustatytas sąlygas ir procedūras įskaito kitos valstybės narės mokėtinų išmokų dydžius neatskaičius mokesčių, socialinio draudimo įmokų ir kitų individualių mokesčių ir atskaitymų, jei tik jos taikomuose teisės aktuose nėra numatytos sutapimo po tokių atskaitymų vengimo taisyklės, pagal įgyvendinimo reglamente nustatytas sąlygas ir tvarką;
  - c) kompetentinga įstaiga neįskaito išmokų, įgytų pagal kitos valstybės narės teisės aktus savanoriško arba neprivalomo nuolatinio draudimo pagrindu, dydį;
  - d) jeigu viena valstybė narė sutapimo vengimo taisyklės taiko todėl, kad atitinkamas asmuo gauna tos pačios rūšies arba skirtingų rūšių išmokas pagal kitų valstybių narių teisės aktus arba pajamas, gautas kitose valstybėse narėse, mokėtina išmoka gali būti sumažinta tik tokių išmokų arba tokių pajamų dydžiu.

*54 straipsnis***Tos pačios rūšies išmokų sutapimas**

1. Jeigu pagal dviejų ar daugiau valstybių narių teisės aktus mokėtinos tos pačios rūšies išmokos sutampa, valstybės narės teisės aktuose nustatytos sutapimo vengimo taisyklės proporcingajai išmokai netaikomos.
2. Sutapimo vengimo taisyklės nepriklausomai išmokai taikomos tik tuomet, jeigu atitinkama išmoka yra:
  - a) išmoka, kurios dydis nepriklauso nuo draudimo arba gyvenimo laikotarpių trukmės,

arba
  - b) išmoka, kurios dydis nustatomas remiantis įskaitytu laikotarpiu, laikomu įgytu nuo draudiminio įvykio dienos iki vėlesnės dienos, ir kuri sutampa su:
    - i) tos pačios rūšies išmoka, išskyrus atvejus, kai dvi ar daugiau valstybių narių sudarė susitarimą, kad būtų išvengta to paties įskaitytino laikotarpio įskaitymo daugiau negu vieną kartą, arba
    - ii) išmoka, nurodyta a punkte.

a ir b punktuose nurodytos išmokos ir susitarimai, išvardyti IX priede.

55 straipsnis

Skirtingų rūšių išmokų sutapimas

1. Jeigu norint gauti skirtingų rūšių išmokas arba kitas pajamas reikia taikyti sutapimo vengimo taisykles, numatytas atitinkamų valstybių narių teisės aktuose dėl:

- a) dviejų ar daugiau nepriklausomų išmokų, kompetentingos įstaigos įskaitytas išmokos, išmokų arba kitų pajamų sumas dalija iš išmokų, kurioms taikytinos minėtos taisyklės, skaičiaus;

tačiau, laikantis įgyvendinimo reglamente nustatytų sąlygų ir procedūrų, taikant šį punktą negali būti panaikinamas atitinkamo asmens pensininko statusas, galiojantis pagal kitų šios antraštinės dalies skyrių nuostatas;

- b) vienos ar daugiau proporcingųjų išmokų, kompetentingos įstaigos įskaito išmoką ar išmokas arba kitas pajamas bei visus veiksnius, kuriems numatyta taikyti sutapimo vengimo taisykles, kaip draudimo ir (arba) gyvenimo laikotarpį, nustatytą 52 straipsnio 1 dalies b punkto ii papunktyje nurodytam skaičiavimui, santyki;

- c) vienos ar daugiau nepriklausomų išmokų ir vienos ar daugiau proporcingųjų išmokų, kompetentingos įstaigos taiko *mutatis mutandis* a punktą dėl nepriklausomų išmokų ir b punktą dėl proporcingųjų išmokų.

2. Kompetentinga įstaiga neatlieka nepriklausomoms išmokoms nustatyto padalijimo, jeigu jos taikomuose teisės aktuose numatyta įskaityti kitos rūšies išmokas ir (arba) kitas pajamas bei visus kitus veiksnius, dalį jų sumos skaičiuojant kaip 52 straipsnio 1 dalies b punkto ii papunktyje nurodytą draudimo ir (arba) gyvenimo laikotarpį santyki.

3. 1 ir 2 dalys taikomos *mutatis mutandis*, jeigu vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktuose numatyta, kad teisė į išmoką negali būti įgyjama tuo atveju, jeigu atitinkamas asmuo gauna kitos rūšies išmoką, mokėtiną pagal kitos valstybės narės teisės aktus, arba kitas pajamas.

56 straipsnis

Papildomos išmokų skaičiavimo nuostatos

1. Apskaičiuojant 52 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytus teorinį ir proporcingąjį dydžius, taikomos šios taisyklės:

- a) jeigu bendra draudimo ir (arba) gyvenimo laikotarpį, įgytą iki draudiminio įvykio pagal visų atitinkamų valstybių narių teisės aktus, trukmė yra ilgesnė negu pagal vienos iš šių valstybių narių teisės aktus nustatytas maksimalus laikotarpis visai išmokai gauti, tos valstybės narės kompetentinga įstaiga vietoj bendros įgytų laikotarpį trukmės įskaito šį maksimalų laikotarpį; šis skaičiavimo metodas neįpareigoja tos įstaigos padengti išmokos išlaidų, didesnių negu visa išmoka, numatyta pagal jos taikomus teisės aktus. Ši nuostata netaikoma išmokoms, kurių dydis nepriklauso nuo draudimo trukmės;

▼B

- b) sutampančių laikotarpių įskaitymo tvarka yra nustatyta įgyvendinimo reglamente;
- c) jeigu pagal valstybės narės teisės aktus išmokos apskaičiuojamos remiantis pajamomis, įmokomis, bazinėmis įmokomis, priedais, darbo užmokesčiu, kitomis sumomis arba daugiau negu vienu iš jų (vidutiniais, proporcingais, fiksuotais ar įskaitytais dydžiais), kompetentinga įstaiga:
  - i) išmokų skaičiavimo pagrindą nustato remdamasi tik pagal jos taikomus teisės aktus įgytais laikotarpiais;
  - ii) išmokų sumą, kuri turi būti apskaičiuojama remiantis draudimo ir (arba) gyvenimo laikotarpiais, įgytais pagal kitų valstybių narių teisės aktus, nustato remdamasi tais pačiais veiksniais, pagal kuriuos buvo nustatyti arba įskaityti pagal jos taikomus teisės aktus įgyti draudimo laikotarpiai;

►**MI** jei būtina ◀ pagal XI priede atitinkamai valstybei narei nustatytas procedūras;

▼M1

- d) Tuo atveju, kai c punktas netaikomas, nes pagal valstybės narės teisės aktus išmoka apskaičiuojama remiantis kitais nei draudimo arba gyvenimo laikotarpiai kriterijais, kurie nėra susiję su laiku, kompetentinga įstaiga kiekvieno draudimo arba gyvenimo laikotarpio, kuris įgytas pagal kitos valstybės narės teisės aktus, atžvilgiu įskaito sukaupto kapitalo dydį, kapitalą, kuris laikomas sukauptu, ar bet kurį kitą apskaičiavimo pagal jos įgyvendinamus teisės aktus kriterijų, padalinį iš atitinkamos pensijų sistemos laikotarpių atitinkamų vienetų.

▼B

2. Jeigu valstybės narės teisės aktai nustato pakartotinių veiksmų įskaitymą apskaičiuojant išmokas, atitinkamai, tos valstybės narės kompetentinga įstaiga, pagal 1 dalies nuostatas šiuos veiksmius turi įskaityti draudimo arba gyvenimo laikotarpiams, įgytiems pagal kitų valstybių narių teisės aktus.

*57 straipsnis***Trumpesni nei vienerių metų draudimo laikotarpiai**

1. Nepaisant 52 straipsnio 1 dalies b punkto, valstybės narės įstaiga neprivalo skirti išmokų už laikotarpius, kurie buvo įgyti pagal jos taikomus teisės aktus, kurie yra įskaitomi įvykus draudimui įvykiui, jeigu:

— minėtų laikotarpių trukmė yra trumpesnė nei vieneri metai;

ir

— įskaitant tik šiuos laikotarpius, pagal tų teisės aktų nuostatas neįgyjama jokia teisė išmokai gauti.

Šiame straipsnyje „laikotarpiai“ – visi draudimo, darbo pagal darbo sutartį, savarankiško darbo arba gyvenimo laikotarpiai, kuriuos įgijus mokama atitinkama išmoka arba ji tiesiogiai padidėja.

2. Kiekvienos atitinkamos valstybės narės kompetentinga įstaiga įskaito 1 dalyje nurodytus laikotarpius, taikydama 52 straipsnio 1 dalies b punkto i papunkčio nuostatas.

▼B

3. Jeigu taikant 1 dalies nuostatas atitinkamų valstybių narių visos įstaigos būtų atleistos nuo jų prievolės mokėti išmokas, išmokos turėtų būti skiriamos tik pagal paskutinės iš minėtų valstybių teisės aktus, kurių sąlygos patenkintos, tartum visi įgyti ir pagal 6 straipsnį ir 51 straipsnio 1 ir 2 dalis įskaityti draudimo ir gyvenimo laikotarpiai būtų įgyti pagal tos valstybės narės teisės aktus.

▼MI

4. Šis straipsnis netaikomas VIII priedo 2 dalyje išvardytoms sistemoms.

▼B*58 straipsnis***Priedo skyrimas**

1. Išmokų gavėjui, kuriam taikomas šis skyrius, valstybėje narėje, kurioje jis gyvena ir pagal kurios teisės aktus jam mokama išmoka, negali būti paskirta mažesnė nei minimali išmoka, nustatyta pagal tuos teisės aktus už draudimo arba gyvenimo laikotarpį, lygų visiems laikotarpiams, įskaitomiems mokant pagal šį skyrių.

2. Tos valstybės narės kompetentinga įstaiga gavėjo gyvenimo jos teritorijoje laikotarpiu moka priedą, lygų pagal šį skyrių mokamų išmokų bendro dydžio ir minimalios išmokos dydžio skirtumui.

*59 straipsnis***Pakartotinis išmokų perskaičiavimas ir įvertinimas**

1. Jeigu, pagal valstybės narės teisės aktus pasikeitus išmokų nustatymo metodui arba jų skaičiavimo taisyklėms arba iš esmės pakitus asmens padėčiai, dėl kurios pagal tuos teisės aktus turi būti patikslintas išmokos dydis, išmokos turi būti perskaičiuojamos pagal 52 straipsnio nuostatas.

2. Kita vertus, išaugus pragyvenimo išlaidoms arba pakitus pajamoms ar dėl kitų priežasčių, atitinkamos valstybės narės mokamos išmokos keičiamos tam tikru procentine dalimi arba fiksuotu dydžiu; toks procentinis arba fiksuotas dydis tiesiogiai taikomi išmokoms, nustatytoms remiantis 52 straipsniu, jų neperskaičiuojant.

*60 straipsnis***Specialios nuostatos valstybės tarnautojams**

1. 6, 50 straipsnių, 51 straipsnio 3 dalies ir 52–59 straipsnių nuostatos taikomos *mutatis mutandis* asmenims, kuriems taikoma speciali sistema valstybės tarnautojams.

2. Tačiau jeigu pagal kompetentingos valstybės narės teisės aktus teisės į išmokas įgijimas, panaikinimas, išlaikymas ar atgavimas pagal specialią sistemą valstybės tarnautojams priklauso nuo sąlygos, kad visi draudimo laikotarpiai būtų įgyti pagal vieną ar kelias specialias sistemas valstybės tarnautojams toje valstybėje narėje arba pagal tos valstybės narės teisės aktus būtų laikomi lygiaverčiais tokiems laikotarpiams, tos valstybės kompetentinga įstaiga įskaito tik tuos laikotarpius, kurie gali būti pripažinti pagal jos taikomus teisės aktus.

▼B

Jeigu taip susumuoti įgyti laikotarpiai nesuteikia atitinkamam asmeniui teisės šioms išmokoms gauti, šie laikotarpiai sumuojami skiriant išmokas pagal bendrąją sistemą arba, atitinkamai, jei tokios sistemos nėra, pagal fizinio arba protinio darbo darbuotojams taikomą sistemą.

3. Jeigu pagal valstybės narės teisės aktus išmokos pagal specialią sistemą valstybės tarnautojams skaičiuojamos remiantis paskutiniu atlyginimu arba atlyginimais, gautais per ataskaitinį laikotarpį, tos valstybės kompetentinga įstaiga įskaito tik tuos tinkamai perskaičiuotus atlyginimus, kurie buvo gauti už laikotarpį arba laikotarpius, kai atitinkamam asmeniui buvo taikomi šie teisės aktai.

6 SKYRIUS

Bedarbio išmokos*61 straipsnis***Specialios taisyklės dėl draudimo, darbo pagal darbo sutartį arba savarankiško darbo laikotarpių sumavimo**

V alstybės narės, pagal kurios teisės aktus teisės į išmokas įgijimas, išsaugojimas, atgavimas ar trukmė priklauso nuo įgytų draudimo, darbo pagal darbo sutartį arba savarankiško darbo laikotarpių, kompetentinga įstaiga įskaito reikiamo dydžio draudimo, darbo pagal darbo sutartį arba savarankiško darbo laikotarpius, įgytus pagal bet kurios kitos valstybės narės teisės aktus, tartum jie būtų įgyti pagal jos taikomus teisės aktus.

Tačiau jeigu pagal taikomus teisės aktus teisė gauti išmokas priklauso nuo draudimo laikotarpių įgijimo, darbo pagal darbo sutartį arba savarankiško darbo laikotarpiai, įgyti pagal kitos valstybės narės teisės aktus, neįskaitomi, išskyrus atvejus, kai šie laikotarpiai laikomi draudimo laikotarpiais, jeigu jie įgyti pagal taikomus teisės aktus.

2. Išskyrus 65 straipsnio 5 dalies a punkte nurodytus atvejus, šio straipsnio 1 dalies nuostatų taikymas, remiantis teisės aktu, pagal kuriuos prašoma skirti išmokas, nuostatomis, priklauso nuo atitinkamo asmens vėliausiai įgytų:

- draudimo laikotarpių, jeigu pagal tuos teisės aktus reikalaujami draudimo laikotarpiai,
- darbo pagal darbo sutartį laikotarpių, jeigu pagal tuos teisės aktus reikalaujami darbo pagal darbo sutartį laikotarpiai, arba
- savarankiško darbo laikotarpių, jeigu pagal tuos teisės aktus reikalaujami savarankiško darbo laikotarpiai.

*62 straipsnis***Išmokų apskaičiavimas**

1. Valstybės narės, pagal kurios teisės aktus išmokos apskaičiuojamos remiantis ankstesnio darbo užmokesčio arba profesinės veiklos pajamų dydžiu, kompetentinga įstaiga įskaito tik tą darbo užmokesčių arba profesinės veiklos pajamas, kurias atitinkamas asmuo pagal minėtus teisės aktus gavo už savo paskutinį darbą pagal darbo sutartį arba savarankišką darbą.

▼ B

2. 1 dalies nuostatos taip pat taikomos, jeigu kompetentingos įstaigos įgyvendinamuose teisės aktuose numatytas konkretus išskaitytinas darbo užmokesčio nustatymo laikotarpis, kuriuo remiantis apskaičiuojamos išmokos, ir jeigu visą šį laikotarpį arba jo dalį atitinkamam asmeniui buvo taikomi kitos valstybės narės teisės aktai.

3. Nukrypstant nuo šio straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatų, tiek, kiek tai susiję su ►**M1** bedarbiai ◀, kuriems taikomos 65 straipsnio 5 dalies a punkto nuostatos, gyvenamosios vietos įstaiga įskaito darbo užmokestį arba profesinės veiklos pajamas, kuriuos atitinkamas asmuo gavo toje valstybėje narėje, kurios teisės aktai jam buvo taikomi dirbant paskutinį darbą pagal darbo sutartį arba savarankišką darbą, remdamasi įgyvendinimo reglamentu.

▼ M3*63 straipsnis***Specialios nuostatos dėl gyvenamosios vietos taisyklių netaikymo**

Taikant šį skyrių 7 straipsnis taikomas tik 64, 65 ir 65a straipsniuose nurodytais atvejais ir laikantis tuose straipsniuose nustatytų apribojimų.

▼ B*64 straipsnis***Bedarbiai, vykstantys į kitą valstybę narę**

1. Visiškas bedarbis, kuris vykdo kompetentingos valstybės narės teisės aktų sąlygas dėl teisės gauti išmokas ir kuris vyksta į kitą valstybę narę ieškoti darbo, išsaugo savo teisę gauti bedarbio išmokas pinigais pagal šias sąlygas ir apribojimus:

- a) prieš išvykdamas, bedarbis turi būti įsiregistravęs kaip darbo ieškantis asmuo ir būti kompetentingos valstybės įdarbinimo tarnybų žinioje mažiausiai keturias savaites po to, kai tapo bedarbiu. Tačiau kompetentingos tarnybos ar įstaigos gali leisti jam išvykti iki to laikotarpio pabaigos;
- b) bedarbis turi įsiregistruoti valstybės narės, į kurią atvyksta, įdarbinimo tarnybose kaip darbo ieškantis asmuo, jam turi būti taikoma ten galiojanti kontrolės tvarka ir jis turi tenkinti pagal tos valstybės narės teisės aktus nustatytas sąlygas. Ši sąlyga laikoma patenkinta per laikotarpį iki registracijos, jeigu atitinkamas asmuo įsiregistravo per septynias dienas nuo tos dienos, nuo kurios jo nebėra valstybės, iš kurios išvyko, įdarbinimo tarnybų žinioje. Tam tikrais atvejais kompetentingos tarnybos ar įstaigos šį laikotarpį gali pratęsti;
- c) teisė į išmokas galioja tris mėnesius nuo tos dienos, nuo kurios bedarbis nustoja buvęs valstybės narės, iš kurios išvyko, įdarbinimo tarnybų žinioje, su sąlyga, kad bendras išmokų mokėjimo laikotarpis neviršytų išmokų, į kurias jis turėjo teisę pagal tos valstybės narės teisės aktus, bendro mokėjimo laikotarpio; kompetentingos tarnybos arba įstaigos šį trijų mėnesių laikotarpį gali pratęsti iki ne daugiau kaip šešių mėnesių;
- d) išmokas savo lėšomis moka kompetentinga įstaiga pagal jos taikomus teisės aktus.

▼B

2. Jeigu atitinkamas asmuo sugrįžta į kompetentingą valstybę narę baigiantis tam laikotarpiui, už kurį jis turi teisę gauti išmokas pagal 1 dalies c punkto nuostatas, arba iki jo pabaigos, jis ir toliau išsaugo teisę gauti išmokas pagal tos valstybės narės teisės aktus. Jis praranda visas teises gauti išmokas pagal kompetentingos valstybės narės teisės aktus, jeigu negrįžta baigiantis minėtam laikotarpiui arba iki jo pabaigos, išskyrus atvejus, kai tų teisės aktų nuostatos yra palankesnės. Išimtiniais atvejais kompetentingos tarnybos arba įstaigos gali leisti atitinkamam asmeniui grįžti vėliau neprarandant teisės gauti išmokas.

3. Jeigu kompetentingos valstybės narės teisės aktų nuostatos nėra palankesnės, ilgiausias bendras laikotarpis tarp dviejų darbo pagal darbo sutartį laikotarpių, kuriuo yra išsaugoma teisė gauti išmokas pagal 1 dalies nuostatas, yra trys mėnesiai; kompetentingos tarnybos arba įstaigos gali pratęsti šį laikotarpį iki ne daugiau kaip šešių mėnesių.

4. Informacijos mainų, bendradarbiavimo ir savitarpio pagalbos tarp kompetentingos valstybės narės ir valstybės narės, į kurią asmuo vyksta ieškoti darbo, įstaigų ir tarnybų priemonės nustatomos įgyvendinimo reglamente.

*65 straipsnis***Bedarbiai, kurie gyvena valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė**

1. Asmuo, kuris iš dalies arba atsitiktinai tapo bedarbiu ir dirbdamas paskiausią darbą pagal darbo sutartį arba savarankiškai gyvena valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė narė, turi likti savo darb-davio arba kompetentingos valstybės narės įdarbinimo tarnybų žinioje. Išmokas jis gauna pagal kompetentingos valstybės narės teisės aktų nuostatas, tartum jis gyventų toje valstybėje narėje. Šias išmokas moka kompetentingos valstybės narės įstaiga.

2. Visiškas bedarbis, kuris, dirbdamas paskiausią darbą pagal darbo sutartį arba savarankiškai, gyvena valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė narė, ir kuris ir toliau gyvena toje valstybėje narėje arba grįžta į ją, turi būti gyvenamosios valstybės narės įdarbinimo tarnybų žinioje. Nepažeidžiant 64 straipsnio nuostatų, visišką bedarbių papildomai gali būti valstybės narės, kurioje jis dirbo paskiausią darbą pagal darbo sutartį arba savarankiškai, įdarbinimo tarnybų žinioje.

Bedarbis, išskyrus pasienio darbuotoją, kuris negrįžta į savo gyvenamąją valstybę narę, turi būti valstybės narės, kurios teisės aktai jam buvo taikomi paskutiniu metu, įdarbinimo tarnybų žinioje.

3. 2 dalies pirmame sakinyje nurodytas bedarbis turi įsiregistruoti valstybės narės, kurioje jis gyvena, kompetentingose įdarbinimo tarnybose kaip darbo ieškantis asmuo, jam turi būti taikoma ten galiojanti kontrolės tvarka ir jis turi vykdyti pagal tos valstybės narės teisės aktus nustatytas sąlygas. Jeigu jis nusprendžia įsiregistruoti ir kaip darbo ieškantis asmuo toje valstybėje narėje, kurioje dirbo paskiausią darbą pagal darbo sutartį arba savarankiškai, jis privalo vykdyti toje valstybėje nustatytas prievoles.

▼ B

4. 2 dalies antro sakinio ir 3 dalies antro sakinio bei gyvenamosios valstybės narės ir valstybės narės, kurioje bedarbis dirbo paskiausią darbą, įstaigų ir tarnybų informacijos mainų, bendradarbiavimo ir savitarpio pagalbos priemonių įgyvendinimas numatomas įgyvendinimo reglamente.

5. a) 2 dalies pirmame ir antrame sakiniuose nurodytas bedarbis išmokas gauna pagal gyvenamosios valstybės narės teisės aktus, tartum tie teisės aktai būtų jam galioję paskiausio darbo pagal darbo sutartį arba paskiausio savarankiško darbo metu. Šias išmokas moka gyvenamosios vietos įstaiga.

b) Tačiau darbuotojas, išskyrus pasienio darbuotoją, kuriam išmokos buvo skiriamos tos valstybės narės, kurios teisės aktai jam buvo taikomi paskutiniu metu, kompetentingos įstaigos lėšomis, grįžęs į gyvenamąją valstybę narę, pirmiausiai išmokas gauna pagal 64 straipsnio nuostatas. Išmokų mokėjimas pagal a punkto nuostatas sustabdomas tam laikotarpiui, už kurį jis gali gauti išmokas pagal teisės aktus, kurie jam buvo taikomi paskutiniu metu.

6. Išmokas pagal 5 dalies nuostatas ir toliau savo lėšomis moka gyvenamosios vietos įstaiga. Tačiau, kaip numatyta 7 dalyje, tos valstybės narės, kurios teisės aktai bedarbiui buvo taikomi paskutiniu metu, kompetentinga įstaiga pirmuosius tris mėnesius kompensuoja gyvenamosios vietos įstaigai visą jos mokamų išmokų sumą. Kompensacijos dydis šiuo laikotarpiu negali būti didesnis negu pagal kompetentingos valstybės narės teisės aktus mokėtina bedarbio pašalpa. 5 dalies b punkte nurodytu atveju laikotarpis, kuriuo išmokos mokamos pagal 64 straipsnio nuostatas, atimamas iš šios dalies antrame sakinyje nurodyto laikotarpio. Kompensavimo tvarka nustatoma įgyvendinimo reglamente.

7. Tačiau kai atitinkamas asmuo per ankstesnius 24 mėnesius įgijo ne trumpesnius kaip 12 mėnesių darbo pagal darbo sutartį arba savarankiško darbo laikotarpius toje valstybėje narėje, kurios teisės aktai jam buvo taikomi paskutiniu metu, kai tokie laikotarpiai suteikia teisę į bedarbio išmokas, 6 dalyje nurodytas kompensavimo laikotarpis pratęsiamas iki penkių mėnesių.

8. Remiantis 6 ir 7 dalimis, dvi ar daugiau valstybių narių ar tų valstybių kompetentingos valdžios institucijos gali numatyti kitus kompensavimo būdus arba atsisakyti bet kokio kompensavimo tarp jų jurisdikcijai priklausančių įstaigų.

▼ M3*65a straipsnis*

Specialios nuostatos, taikomos visiškai bedarbiams savarankiškai dirbantiems pasienio darbuotojams, kai valstybėje narėje, kurioje jie gyvena, nėra bedarbio išmokų sistemos, taikomos savarankiškai dirbantiems asmenims

1. Nukrypstant nuo 65 straipsnio, visiškai bedarbiui, kuris būdamas pasienio darbuotoju neseniai įgijo draudimo laikotarpius dirbdamas savarankiškai arba savarankiško darbo laikotarpius, pripažįstamus bedarbio išmokų skyrimo tikslais, kitoje nei jo gyvenamosios vietos

▼ M3

valstybėje narėje, ir kurio gyvenamosios vietos valstybė narė pateikė pranešimą, kad nėra galimybės savarankiškai dirbančių asmenų kategorijoms taikyti tos valstybės narės bedarbio išmokų sistemos, užsiregistruoja ir būna įdarbinimo tarnybų žinioje toje valstybėje narėje, kurioje jis vykdytą paskutinę veiklą kaip savarankiškai dirbantis asmuo, ir kai jis kreipiasi dėl išmokų skyrimo, ir toliau taikomos pastarosios valstybės narės teisės aktuose nustatytos sąlygos. Visiškas bedarbis gali papildomai būti valstybės narės, kurioje jis nuolat gyvena, įdarbinimo tarnybų žinioje.

2. 1 dalyje nurodytam visiškam bedarbiui išmokas skiria valstybė narė, kurios teisės aktai jam buvo taikomi paskutinį kartą pagal tos valstybės narės taikomus teisės aktus.

3. Jeigu 1 dalyje nurodytas visiškasis bedarbis nepageidauja būti ar likti valstybės narės, kurioje jis paskutinį kartą vykdytą veiklą, įdarbinimo tarnybų žinioje po to, kai jis jose užsiregistruoja, ir pageidauja ieškoti darbo gyvenamosios vietos valstybėje narėje, 64 straipsnis taikomas *mutatis mutandis*, išskyrus 64 straipsnio 1 dalies a punktą. Kompetentinga įstaiga gali pratęsti 64 straipsnio 1 dalies c punkto pirmame sakinyje nurodytą laikotarpį iki laikotarpio, kuriuo turima teisė į išmokas, pabaigos.

▼ B

7 SKYRIUS

Priešpensinės išmokos*66 straipsnis***Išmokos**

Jeigu pagal taikomus teisės aktus teisė į priešpensines išmokas priklauso nuo draudimo, darbo pagal darbo sutartį arba savarankiško darbo laikotarpių įgijimo, 6 straipsnio nuostatos netaikomos.

8 SKYRIUS

Išmokos šeimai*67 straipsnis***Šeimos nariai, gyvenantys kitoje valstybėje narėje**

Asmuo turi teisę gauti išmokas šeimai pagal kompetentingos valstybės narės teisės aktus, taip pat ir už savo šeimos narius, gyvenančius kitoje valstybėje narėje, tartum jie gyventų pirmojoje valstybėje narėje. Tačiau pensininkas turi teisę gauti išmokos šeimai pagal valstybės narės, atsakingos už jo pensijos mokėjimą, teisės aktus.

*68 straipsnis***Pirmenybinės taisyklės, kai išmokos sutampa**

1. Jeigu išmokos tuo pačiu laikotarpiu ir tiems patiems šeimos

▼B

nariams priklauso pagal daugiau kaip vienos valstybės narės teisės aktus, taikomos šios pirmenybinės taisyklės:

- a) jeigu daugiau nei viena valstybė narė išmokas privalo mokėti skirtingu pagrindu, išmokos skiriamos tokia prioritetine tvarka: pirma – teisės į išmokas, įgytos darbo pagal darbo sutartį arba savarankiško darbo pagrindu, antra – teisės į išmokas, įgytos pensijos mokėjimo pagrindu, ir trečia – teisės, įgytos gyvenamosios vietos pagrindu;
- b) jeigu daugiau nei viena valstybė narė išmokas privalo mokėti tuo pačiu pagrindu, prioritetine tvarka nustatoma remiantis šiais papildomais kriterijais:
  - i) jeigu teisės į išmokas įgytos darbo pagal darbo sutartį arba savarankiško darbo pagrindu: vaikų gyvenamoji vieta, su sąlyga, kad toks darbas ten yra, ir papildomai, tam tikrais atvejais, didžiausia vienas kitam prieštaraujančiais teisės aktais numatytų išmokų suma. Pastaruoju atveju išmokų išlaidomis dalijamasi pagal kriterijus, nustatytus įgyvendinimo reglamente;
  - ii) jeigu teisės į išmokas įgytos pensijos mokėjimo pagrindu: vaikų gyvenamoji vieta, su sąlyga, kad pensija mokama pagal tos valstybės teisės aktus, ir papildomai, tam tikrais atvejais – ilgiausias draudimo arba gyvenimo laikotarpis, įgytas pagal vienas kitam prieštaraujančius teisės aktus;
  - iii) jeigu teisės į išmokas įgytos gyvenamosios vietos pagrindu: vaikų gyvenamoji vieta.

2. Jeigu teisės į išmokas sutampa, išmokos šeimai mokamos pagal tuos teisės aktus, kurie buvo pripažinti prioritetiniais pagal 1 dalies nuostatas. Pagal kitą, pirmajam prieštaraujantį, teisės aktą arba aktus priklausančių išmokų šeimai mokėjimas sustabdomas mokant tik pirmajame teisės akte numatyto dydžio išmoką, o už ją viršijančią sumą prireikus mokamas diferencinis priedas. Tačiau už vaikus, kurie, kai teisės į atitinkamą išmoką yra įgytos tik gyvenamosios vietos pagrindu, gyvena kitoje valstybėje narėje, toks diferencinis priedas neturi būti mokamas.

3. Jeigu pagal 67 straipsnio nuostatas prašymas gauti išmoką šeimai pateikiamas valstybės narės, kurios teisės aktai yra taikomi, kompetentingai įstaigai, o ne pagal pirmenybinę teisę remiantis šio straipsnio 1 ir 2 dalimis:

- a) ta įstaiga nedelsdama perduoda prašymą valstybės narės, kurios įstatymai galioja pagal prioritetines taisykles, kompetentingai įstaigai, praneša apie tai atitinkamam asmeniui ir, nepažeisdama įgyvendinimo reglamento nuostatų dėl laikino išmokų skyrimo, prireikus moka 2 dalyje nurodytą diferencinį priedą;
- b) valstybės narės, kurios teisės aktai taikomi pagal prioritetines taisykles, kompetentinga įstaiga nagrinėja šį prašymą, tartum jis būtų pateiktas tiesiogiai jai, o šio prašymo pateikimo pirmajai įstaigai data laikoma jo pateikimo prioritetinei įstaigai data.

▼ M1*68a straipsnis***Išmokų mokėjimas**

Tuo atveju, kai išmokomis šeimai nesinaudoja asmuo, kuriam jos turėtų būti teikiamos šeimos nariams išlaikyti, kompetentinga įstaiga savo teisinius įsipareigojimus vykdo mokėdama tas išmokas fiziniam ar juridiniam asmeniui, faktiškai išlaikančiam šeimos narius, jų gyvenamosios valstybės narės įstaigos arba jų gyvenamosios valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos šiuo tikslu paskirtos institucijos ar įstaigos agentūros prašymu ir jai tarpininkaujant.

▼ B*69 straipsnis***Papildomos nuostatos**

1. Jeigu pagal teisės aktus, nustatytus remiantis 67 ir 68 straipsniais, našlaičių teisė į papildomas arba specialias išmokas šeimai neįgyjama, tokios išmokos mokamos kaip nustatyta ir kartu su kitomis išmokomis šeimai, teisė į kurias buvo įgyta pagal pirmiau minėtus teisės aktus, remiantis tos valstybės narės, kurios teisės aktai mirusiam darbuotojui buvo taikomi ilgiausiai, teisės aktais, tiek, kiek ta teisė buvo įgyta pagal tuos teisės aktus. Jeigu pagal tuos teisės aktus teisė į išmokas neįgyta, svarstomos sąlygos įgyti ją pagal kitų valstybių narių teisės aktus, o išmokos mokamos draudimo arba gyvenimo laikotarpių, įgytų pagal tų valstybių narių teisės aktus, trukmės mažėjimo tvarka.

2. Išmokos, mokamos kaip pensijos arba jų priedai, mokamos ir skaičiuojamas pagal 5 skyriaus nuostatas.

9 SKYRIUS

Specialios neįmokinės išmokos pinigais*70 straipsnis***Bendrosios nuostatos**

1. Šis straipsnis taikomas specialioms neįmokinėms išmokoms pinigais, mokamoms pagal teisės aktus, kurie dėl jų taikymo srities, tikslų ir (arba) teisių įgijimo sąlygų turi ir 3 straipsnio 1 dalyje nurodytų socialinės apsaugos, ir socialinės paramos teisės aktų savybių.

2. Šiame skyriuje „specialios neįmokinės išmokos pinigais“ – išmokos, kurios:

a) yra skirtos teikti:

- i) papildomą, pakaitinį arba pagalbinį draudimą nuo rizikos, kurią apima 3 straipsnio 1 dalyje nurodytoms socialinės apsaugos sritys, ir garantuoja atitinkamiems asmenims minimalias pragyvenimo pajamas atsižvelgiant į atitinkamos valstybės narės ekonominę ir socialinę padėtį;

arba

▼B

ii) tik specialią apsaugą neįgaliesiems, glaudžiai susijusių su minėto asmens socialine aplinka atitinkamoje valstybėje narėje,

ir

b) finansuojamos tik iš privalomųjų mokesčių, skirtų padengti bendrąsias viešąsias išlaidas, o išmokų skyrimo ir skaičiavimo sąlygos nepriklauso nuo išmokos gavėjo įmokų. Tačiau išmokos, skiriamos kaip įmokinės išmokos priedas, vien dėl šios priežasties nelaikomos įmokinėmis,

ir

c) yra išvardytos X priede.

3. Šios antraštinės dalies 7 straipsnis ir kiti skyriai netaikomi išmokoms, nurodytoms šio straipsnio 2 dalyje.

4. 2 dalyje nurodytos išmokos mokamos tik toje valstybėje narėje, kurioje atitinkami asmenys gyvena, pagal jos teisės aktus. Tokias išmokas savo lėšomis moka gyvenamosios vietos įstaiga.

IV ANTRAŠTINĖ DALIS

ADMINISTRACINĖ KOMISIJA IR PATARIAMASIS KOMITETAS

*71 straipsnis***Administracinės komisijos sudėtis ir darbo metodai**

1. Prie ►**M3** Europos Komisijos ◀ įsteigtą Socialinių apsaugos sistemų koordinavimo administracinę komisiją (toliau – Administracinė komisija) sudaro po vieną Vyriausybės atstovą iš kiekvienos valstybės narės; jei būtina, jai padeda ekspertai patarėjai. ►**M3** Europos Komisijos ◀ atstovas dalyvauja Administracinės komisijos posėdžiuose patarėjo teisėmis.

▼M3

2. Administracinė komisija priima sprendimus kvalifikuota balsų dauguma, kaip apibrėžta Sutartyse, išskyrus priimdama savo taisykles, kurios parengiamos jos narių tarpusavio susitarimu.

Sprendimai dėl 72 straipsnio a punkte nurodytų klausimų aiškinimo skelbiami viešai tiek, kiek tai yra būtina.

▼B

3. Sekretoriavimo paslaugas Administracinei komisijai teikia ►**M3** Europos Komisija ◀.

*72 straipsnis***Administracinės komisijos uždaviniai**

Administracinė komisija vykdo šias pareigas:

a) nagrinėja visus administravimo ir aiškinimo klausimus, kylančius iš šio ir įgyvendinimo reglamentų nuostatų, arba iš pagal juos sudarytų

▼B

- sutarčių ar susitarimų, nepažeidžiant valdžios institucijų, įstaigų ir atitinkamų asmenų teisių naudotis teismais ir procedūromis, nustatytomis valstybių narių teisės aktais, šiuo reglamentu arba Steigimo sutartimi;
- b) lengvina vienodą Bendrijos teisės taikymą, ypač skatindama keitimąsi patirtimi ir geriausia administracine praktika;
- c) vysto ir plėtoja valstybių narių ir jų įstaigų bendradarbiavimą socialinės apsaugos srityje, *inter alia* siekiant atsižvelgti į konkrečius klausimus, susijusius su tam tikromis asmenų kategorijomis; lengvina tarpvalstybinį bendradarbiavimą socialinės apsaugos sistemų koordinavimo srityje;
- d) kiek galėdama skatina naujų technologijų naudojimą, siekdama palengvinti laisvą asmenų judėjimą, ypač modernizuojant informacijos mainų procedūras ir pritaikant informacijos srautus, kuriais keičiasi įstaigos, elektroniniams mainams, atsižvelgiant į duomenų tvarkymo raidą kiekvienoje valstybėje narėje; Administracinė komisija priima bendrąsias taisykles dėl duomenų tvarkymo paslaugų struktūros, ypač dėl apsaugos ir standartų naudojimo, bei nustato nuostatas dėl tų paslaugų bendros dalies teikimo;
- e) imasi bet kurių kitų pareigų, priklausančių jos kompetencijai pagal šio ir įgyvendinimo reglamentų nuostatas arba bet kurią pagal juos sudarytą sutartį ar susitarimą;
- f) teikia ►**M3** Europos Komisijai ◀ pasiūlymus dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo, siekiant pagerinti ir modernizuoti Bendrijos *acquis* rengiant paskesnius reglamentus arba kitomis Sutartyje numatytomis priemonėmis.
- g) nustato veiksnius, į kuriuos reikėtų atsižvelgti sudarant išlaidų, kurias patirs valstybių narių įstaigos pagal šio reglamento nuostatas, ataskaitas ir suderina metines ataskaitas tarp minėtų įstaigų remiantis 74 straipsnyje nurodytos Audito valdybos ataskaita.

*73 straipsnis***Techninė duomenų tvarkymo komisija**

1. Techninė duomenų tvarkymo komisija (toliau – Techninė komisija) steigiama prie Administracinės komisijos. Techninė komisija siūlo Administracinei komisijai bendrąsias duomenų tvarkymo paslaugų teikimo struktūros taisykles, ypač dėl apsaugos ir standartų naudojimo; ji teikia ataskaitas ir pagrįstą nuomonę Administracinei komisijai prieš šiai priimant sprendimus remiantis 72 straipsnio d dalimi. Techninės komisijos sudėtį ir darbo metodus nustato Administracinė komisija.

2. Šiuo tikslu Techninė komisija:

- a) surenka atitinkamus techninius dokumentus ir atlieka tyrimus bei kitą darbą, reikalingą užduotims įvykdyti;

▼B

- b) teikia Administracinei komisijai 1 dalyje nurodytas ataskaitas ir pagrįstas nuomones;
- c) atlieka visas kitas užduotis ir tyrimus Administracinės komisijos nurodytais klausimais;
- d) užtikrina Bendrijos bandomųjų projektų valdymą, o Bendrijos vardu – operacinių sistemų valdymą, naudojantis duomenų tvarkymo paslaugomis.

*74 straipsnis***Audito valdyba**

1. Audito valdyba steigiama prie Administracinės komisijos. Audito valdybos sudėtį ir darbo metodus nustato Administracinė komisija.

Audito valdyba:

- a) tikrina valstybių narių pateikiamo metinių išlaidų vidurkio nustatymo ir skaičiavimo metodiką;
- b) renka reikiamus duomenis ir atlieka skaičiavimus, reikalingus parengti metinei kiekvienos valstybės narės reikalavimų suvestinei;
- c) teikia Administracinei komisijai periodines ataskaitas apie šio ir įgyvendinimo reglamentų įgyvendinimo rezultatus, didžiausią dėmesį skirdama finansiniams klausimams;
- d) teikia duomenis ir ataskaitas, reikalingus priimti Administracinės komisijos sprendimus pagal 72 straipsnio g dalies nuostatas;
- e) teikia Administracinei komisijai pasiūlymus, taip pat ir dėl šio reglamento, susijusius su a, b ir c punktais;
- f) atlieka visus darbus, tyrimus ir užduotis Administracinės komisijos nurodytais klausimais.

*75 straipsnis***Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo patariamasis komitetas**

1. Šiuo reglamentu įsteigiamas Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo patariamasis komitetas (toliau – Patariamasis komitetas), kurį iš kiekvienos valstybės narės sudaro:

- a) po vieną Vyriausybės atstovą;
- b) po vieną profesinių sąjungų atstovą;
- c) po vieną darbdavių organizacijų atstovą.

Kiekvienai valstybei narei paskiriamas kiekvienos pirmiau nurodytų kategorijų pakaitinis narys.

Patariamojo komiteto narius ir pakaitinius narius skiria Taryba. Patariamajam komitetui pirmininkauja ► **M3** Europos Komisijos ◀ atstovas. Patariamasis komitetas parengia darbo tvarkos taisykles.

▼B

2. Patariamasis komitetas veikia ► **M3** Europos Komisijos ◀ ar Administracinės komisijos prašymu arba savo iniciatyva:

- a) nagrinėja bendruosius arba esminius klausimus ir problemas, kylančius įgyvendinant Bendrijos nuostatas dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo, ypač dėl tam tikrų asmenų kategorijų;
- b) formuoja Administracinės komisijos nuomones šiais klausimais ir teikia pasiūlymus dėl minėtų nuostatų keitimo.

V ANTRAŠTINĖ DALIS

KITOS NUOSTATOS

*76 straipsnis***Bendradarbiavimas**

1. Valstybių narių kompetentingos valdžios institucijos teikia viena kitai visą informaciją apie:

- a) priemones, kurių reikia imtis įgyvendinant šį reglamentą;
- b) jų teisės aktų pakeitimus, kurie gali turėti įtakos šio reglamento įgyvendinimui.

2. Pagal šį reglamentą, valstybių narių valdžios institucijos ir įstaigos teikia paramą ir vykdo savo pareigas, tartum įgyvendintų savo teisės aktus. Minėtų valdžios institucijų ir įstaigų teikiama administracinė parama paprastai yra nemokama. Tačiau Administracinė komisija nustato kompensuojamų išlaidų pobūdį ir jų kompensavimo ribas.

3. Valstybių narių valdžios institucijos ir įstaigos, pagal šį reglamentą, gali tiesiogiai bendrauti tarpusavyje ir su atitinkamais asmenimis ar jų atstovais.

4. Įstaigos ir asmenys, kuriems taikomas šis reglamentas, privalo informuoti vieni kitus ir bendradarbiauti, kad užtikrintų tinkamą šio reglamento įgyvendinimą.

Įstaigos pagal tinkamo administravimo principą per pagrįstą laikotarpį atsako į visus paklausimus ir šiuo atžvilgiu teikia atitinkamiems asmenims visą reikalingą informaciją, kad jie galėtų naudotis šiuo reglamentu suteiktomis teisėmis.

Atitinkami asmenys turi kiek galima greičiau pranešti kompetentingos valstybės narės ir gyvenamosios valstybės narės įstaigoms apie bet kokius asmeninius ar šeimos padėties pasikeitimus, turinčius įtakos jų teisei į išmokas pagal šį reglamentą.

5. Nevykdant informacijos teikimo įsipareigojimo, nurodyto 4 dalies trečioje pastraipyje, gali būti taikomos atitinkamos nacionaliniuose įstatymuose numatytos priemonės. Tačiau šios priemonės turi būti lygiavertės priemonėms, kurios pagal šalies įstatymus taikomos panašiomis aplinkybėmis ir negali panaikinti arba per daug suvaržyti pareiškėjų galimybes praktiškai naudotis pagal šį reglamentą jiems suteiktomis teisėmis.

▼B

6. Iškilus sunkumų aiškinant arba taikant šį reglamentą, kurie gali kelti pavojų pagal jį asmeniui suteiktoms teisėms, kompetentingos valstybės narės arba atitinkamo asmens gyvenamosios valstybės narės įstaiga kreipiasi į atitinkamos (-ų) valstybės (-ių) narės (-ių) įstaigą (-as). Jeigu sprendimo nerandama per pagrįstą laikotarpį, atitinkamos valdžios institucijos gali prašyti Administracinės komisijos įsikišti.

7. Vienos valstybės narės valdžios institucijos, įstaigos ir teismai negali atmesti prašymų ar kitų jiems pateiktų dokumentų vien dėl to, kad jie parašyti kitos valstybės narės valstybine kalba, jeigu ji pripažinta oficialia Bendrijos įstaigų kalba pagal Sutarties 290 straipsnio nuostatas.

*77 straipsnis***Asmens duomenų apsauga**

1. Jeigu pagal šį arba įgyvendinimo reglamentą valstybės narės valdžios institucijos arba įstaigos perduoda asmens duomenis kitos valstybės narės valdžios institucijoms ar įstaigoms, tie duomenys pateikiami laikantis valstybės narės, perduodančios asmens duomenis, teisės aktų dėl asmens duomenų apsaugos nuostatų. Bet koks duomenų perdavimas iš priimančiosios valstybės narės, taip pat jų saugojimas, pakeitimas ir sunaikinimas atliekamas laikantis valstybės narės, priimančios duomenis, teisės aktų dėl asmens duomenų apsaugos nuostatų.

2. Duomenis, reikalingus šio ir įgyvendinimo reglamentų taikymui, viena valstybė narė perduoda kitai remdamasi Bendrijos nuostatomis dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir šiems laisvai judant.

*78 straipsnis***Duomenų tvarkymas**

1. Valstybės narės vis labiau naudoja naujas technologijas keičiantis ir naudojantis duomenimis, kurie yra reikalingi taikant šį ir įgyvendinimo reglamentus, bei juos tvarkant. Valstybėms narėms įdiegus tokias duomenų tvarkymo paslaugas, ►**M3** Europos Komisija ◀ iš karto pradeda teikti paramą siekiant bendrų interesų.

2. Kiekviena valstybė narė yra atsakinga už savo duomenų tvarkymo paslaugų dalies valdymą pagal Bendrijos nuostatas dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir šiems laisvai judant.

3. Jokia valstybės narės valdžios institucija ar įstaiga negali atmesti elektroninio dokumento, atsiųsto ar išduoto kitos valstybės narės įstaigos laikantis šio ir įgyvendinimo reglamentų nuostatų dėl to, kad jis buvo gautas elektroninėmis priemonėmis, jeigu jį gavusi įstaiga yra pareiškusi priimanti elektroninius dokumentus. Tokių dokumentų atkūrimas ir įrašymas laikomas teisingu ir tiksliu dokumento originalo atkūrimu arba su juo susijusios informacijos pateikimu, jeigu nėra įrodymų, kad yra priešingai.

▼B

4. Elektroninis dokumentas laikomas galiojančiu, jeigu kompiuterinėje sistemoje, kurioje jis įrašytas, yra įdiegtos apsaugos priemonės, neleidžiančios keisti ar atskleisti įrašo bei neteisėtai juo naudotis. Turi būti įmanoma bet kuriuo metu atkurti įrašytą informaciją tokia forma, kad ją iš karto būtų galima perskaityti. Kai viena socialinės apsaugos įstaiga perduoda elektroninį dokumentą kitai, turi būti imamasi tinkamų apsaugos priemonių remiantis Bendrijos nuostatomis dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir šiems laisvai judant.

*79 straipsnis***Veiklos socialinės apsaugos srityje finansavimas**

► **M3** Europos Komisija ◀, įgyvendindama šį arba įgyvendinimo reglamentą, gali visiškai arba iš dalies finansuoti:

- a) veiklą, kuria siekiama gerinti informacijos mainus tarp valstybių narių socialinės apsaugos institucijų ir įstaigų, ypač elektroninius duomenų mainus;
- b) bet kokią kitą veiklą, kuria siekiama pačiomis tinkamiausiomis priemonėmis teikti informaciją asmenims, kuriems taikomas šis reglamentas, ir jų atstovams apie iš šio reglamento kylančias teises ir pareigas.

*80 straipsnis***Atleidimas nuo mokesčių**

1. Pagal vienos valstybės narės teisės aktus nustatytas bet koks atleidimas nuo mokesčių, žyminio mokesčio, notarinio ar registracijos mokesčio arba jų sumažinimas už pažymėjimų ar dokumentų, kuriuos reikia pateikti pagal tos valstybės narės teisės aktus, išdavimą, galioja panašiems pažymėjimams ir dokumentams, kuriuos reikia pateikti pagal kitos valstybės narės teisės aktus arba šį reglamentą.

2. Nereikalaujama bet kokių pareiškimų, dokumentų ir pažymėjimų, kurie turi būti pateikti pagal šį reglamentą, autentiškumo patvirtinimo diplomatinėse ar konsulinėse įstaigose.

*81 straipsnis***Prašymai, pareiškimai ar skundai**

Bet koks prašymas, pareiškimas ar skundas, kuris turėjo būti pateiktas laikantis vienos valstybės narės teisės aktais nustatyto termino tos valstybės narės valdžios institucijai, įstaigai ar teismui, laikantis to paties termino turi būti priimti kitos valstybės narės atitinkamos valdžios institucijos, įstaigos ar teismo. Tuo atveju valdžios institucija, įstaiga ar teismas priimančys prašymą, pareiškimą ar skundą tiesiogiai ar per atitinkamos valstybės narės kompetentingas institucijas nedelsdami jį persiunčia pirmosios valstybės narės kompetentingai valdžios institucijai, įstaigai ar teismui. Prašymo, pareiškimo ar skundo pateikimo antrosios valstybės narės valdžios institucijai, įstaigai ar teismui data laikoma jų pateikimo kompetentingai valdžios institucijai, įstaigai ar teismui data.

*82 straipsnis***Medicininiai tyrimai**

Vienos valstybės narės teisės aktais nustatytus medicininius tyrimus kompetentingos įstaigos prašymu gali atlikti kitos valstybės narės, kurioje pareiškėjas arba turintis teisę gauti išmokas asmuo gyvena, gyvenamosios ar buvimo vietos įstaiga pagal įgyvendinimo reglamente arba atitinkamų valstybių narių kompetentingų valdžios institucijų susitarimu nustatytas sąlygas.

*83 straipsnis***Teisės aktų įgyvendinimas**

Specialios valstybių narių tam tikrų teisės aktų įgyvendinimo taisyklės nurodytos XI priede.

*84 straipsnis***Įmokų surinkimas ir išmokų atgavimas**

1. Vienos valstybės narės įstaigai mokėtinos įmokos gali būti surenkamos ir vienos valstybės narės įstaigos sumokėtos, bet asmeniui nepriklausančios, išmokos gali būti atgaunamos kitoje valstybėje narėje remiantis administravimo tvarka ir garantijomis bei privilegijomis, taikomomis įmokų, mokėtinų atitinkamai pastarosios valstybės narės įstaigai, surinkimui ir jos sumokėtu, bet asmeniui nepriklausančių, išmokų atgavimui.

2. Įvykdomi teisminių ir administracinių institucijų sprendimai dėl įmokų, palūkanų ir bet kokių kitų mokesčių rinkimo arba sumokėtu, tačiau asmeniui nepriklausančių, išmokų atgavimo pagal vienos valstybės narės teisės aktus kitos valstybės narės kompetentingos įstaigos prašymu pripažįstami ir vykdomi remiantis pastarosios valstybės narės teisės aktų nustatyta tvarka ir joje numatytais apribojimais bei bet kokiomis kitomis jos procedūromis, taikomomis panašioms pastarosios valstybės narės sprendimams. Tokie sprendimai skelbiami vykdytinais toje valstybėje narėje tiek, kiek to reikalauja tos valstybės narės teisės aktai ir bet kokios kitos procedūros.

3. Vienos valstybės narės įstaigos reikalavimams kitoje valstybėje narėje nagrinėjamosiose vykdomosiose, bankroto bylose arba susitarimo procedūrų metu galioja tos pačios privilegijos, kurios pagal pastarosios valstybės narės teisės aktus taikomos tos pačios rūšies reikalavimams.

4. Šio straipsnio įgyvendinimo tvarką, įskaitant išlaidų kompensavimą, reglamentuoja įgyvendinimo reglamentas arba, jei būtina, papildomai valstybių narių sudaryti susitarimai.

*85 straipsnis***Įstaigų teisės**

1. Jeigu asmuo dėl žalos, patirtos kitoje valstybėje narėje, gauna išmokas pagal vienos valstybės narės teisės aktus, įstaigos, atsakingos

▼B

už išmokų mokėjimą trečiajai šaliai, privalančiai kompensuoti už padarytą žalą, teisės nustatomos pagal šias taisykles:

- a) jeigu atsakinga už išmokų mokėjimą įstaiga pagal jos taikomus teisės aktus perėmė gavėjo teises trečiosios šalies atžvilgiu, ši perėmimą pripažįsta kiekviena valstybė narė;
- b) jeigu atsakinga už išmokų mokėjimą įstaiga turi tiesiogines teises trečiosios šalies atžvilgiu, šias teises pripažįsta kiekviena valstybė narė.

2. Jeigu asmuo dėl žalos, patirtos kitoje valstybėje narėje, gauna išmokas pagal vienos valstybės narės teisės aktus, minėtų teisės aktų nuostatos, pagal kurias darbdaviams arba jų darbuotojams civilinė atsakomybė netaikoma, galioja minėtam asmeniui ar kompetentingai įstaigai.

1 dalies nuostatos taip pat taikomos bet kurioms įstaigoms, atsakingoms už išmokų darbdaviams ar jų darbuotojams mokėjimą, teisėms tuo atveju, kai jų atsakomybė nustatyta.

3. Jeigu pagal 35 straipsnio 3 dalies ir (arba) 41 straipsnio 2 dalies nuostatas dvi ar daugiau valstybių narių ar jų kompetentingos valdžios institucijos yra susitarusios atsisakyti atsiskaitymų tarp jų jurisdikcijai priklausančių įstaigų, arba jeigu atsiskaitymas nepriklauso nuo faktiškai išmokėtų išmokų dydžio, bet kurios teisės, atsirandančios trečiosios šalies atžvilgiu, reglamentuojamos šiomis taisyklėmis:

- a) jeigu valstybės narės gyvenamosios ar buvimo vietos įstaiga moka išmokas asmeniui dėl žalos, patirtos jos teritorijoje, ta įstaiga, pagal jos taikomus teisės aktus, naudojasi perėmimo teise arba teise pateikti tiesioginį ieškinį trečiajai šaliai dėl atsakomybės mokėti kompensaciją už žalą.

- b) įgyvendinant a punktą:

- i) gaunantis išmokas asmuo laikomas apdraustu jo gyvenamosios ar buvimo vietos įstaigoje,

ir

- ii) tokia įstaiga laikoma įstaiga, atsakinga už išmokų mokėjimą.

- c) 1 ir 2 dalių nuostatos ir toliau taikomos bet kurioms išmokoms, nenurodytoms susitarime dėl atsisakymo, arba kompensacijai, kuri nepriklauso nuo faktiškai išmokėtų išmokų dydžio.

86 straipsnis

Dvišaliai susitarimai

Jeigu tai susiję su santykiais tarp Liuksemburgo bei Prancūzijos, Vokietijos ir Belgijos, 65 straipsnio 7 dalyje nurodyto laikotarpio taikymas ir trukmė nustatomi dvišaliais susitarimais.

▼B

VI ANTRAŠTINĖ DALIS

PEREINAMOJO LAIKOTARPIO IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

*87 straipsnis***Pereinamojo laikotarpio nuostatos**

1. Pagal šį reglamentą neįgyjama jokių teisių iki jo įsigaliojimo.
  2. Nustatant pagal šį reglamentą įgytas teises į išmokas, įskaitomi visi darbo pagal darbo sutartį, savarankiško darbo arba gyvenimo laikotarpiai, įgyti pagal valstybės narės teisės aktus iki šio reglamento įsigaliojimo atitinkamoje valstybėje narėje dienos.
  3. Laikantis 1 dalies nuostatų, pagal šį reglamentą įgyjama bet kuri teisė, netgi jeigu ji susijusi su draudiminiu įvykiu, įvykusi iki šio reglamento įsigaliojimo atitinkamoje valstybėje narėje dienos.
  4. Bet kuri išmoka, kuri nebuvo paskirta arba kurios mokėjimas buvo sustabdytas dėl atitinkamo asmens pilietybės arba gyvenamosios vietos, to asmens prašymu skiriama arba atnaujinamas jos mokėjimas nuo šio reglamento įsigaliojimo atitinkamoje valstybėje narėje dienos, su sąlyga, kad dėl teisių, kurių pagrindu anksčiau buvo mokamos išmokos, nereikėtų mokėti vienkartinės išmokos.
  5. Asmens, kuriam pensija buvo mokama iki šio reglamento įsigaliojimo valstybėje narėje dienos, teisės to asmens prašymu gali būti peržiūrėtos, atsižvelgiant į šio reglamento nuostatas.
  6. Jeigu 4 ar 5 dalyje nurodytas prašymas pateikiamas per dvejus metus nuo šio reglamento įsigaliojimo valstybėje narėje dienos, pagal šį reglamentą įgytos teisės įsigalioja nuo tos dienos, ir atitinkamiems asmenims negali būti taikomos bet kurios valstybės narės teisės aktų nuostatos, susijusios su teisių panaikinimu ar apribojimu.
  7. Jeigu 4 ar 5 dalyje nurodytas prašymas pateikiamas pasibaigus dvejų metų laikotarpiui po šio reglamento įsigaliojimo atitinkamoje valstybėje narėje dienos, teisės, kurios nebuvo prarastos arba nutrūkusios dėl senaties termino, įsigalioja nuo prašymo pateikimo dienos, išskyrus atvejus, kai taikomos bet kurios valstybės narės palankesnės teisės aktų nuostatos.
- ▼M1**
8. Jeigu pagal šio reglamento nuostatas asmeniui taikomi kitos, nei nustatyta pagal Reglamento (EEB) Nr. 1408/71 II antraštinę dalį, valstybės narės teisės aktai, tie teisės aktai jam ir toliau taikomi, jeigu atitinkama padėtis nepasikeičia, bet ne ilgiau kaip 10 metų nuo šio reglamento taikymo pradžios dienos, išskyrus atvejus kai atitinkamas asmuo paprašo jam taikyti pagal šio reglamento nuostatas taikytinus teisės aktus. Toks prašymas per tris mėnesius nuo šio reglamento taikymo pradžios dienos pateikiamas valstybės narės, kurios teisės aktai taikytini pagal šį reglamentą, kompetentingai įstaigai, jeigu atitinkamam asmeniui nuo šio reglamento taikymo pradžios dienos turi būti taikomi tos valstybės narės teisės aktai. Jeigu prašymas pateikiamas pasibaigus nurodytam terminui, taikomų teisės aktų pakeitimas atliekamas kito mėnesio pirmą dieną.

▼ B

9. Šio reglamento 55 straipsnio nuostatos taikomos tik pensijoms, kurioms šio reglamento įsigaliojimo dieną netaikomas Reglamento (EEB) Nr. 1408/71 46c straipsnis.

10. 65 straipsnio 2 ir 3 dalių antrų sakinių nuostatos Liuksemburgui taikomos ne vėliau kaip po dvejų metų nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos.

▼ M1

10a III priedo įrašai, susiję su Estija, Ispanija, Italija, Lietuva, Vengrija ir Nyderlandais, nustoja galioti praėjus ketveriems metams nuo šio reglamento taikymo pradžios dienos.

10b III priede esantis sąrašas peržiūrimas ne vėliau kaip 2014 m. spalio 31 d., remiantis Administracinės komisijos ataskaita. Toje ataskaitoje pateikiamas III priedo nuostatų taikymo reikšmės, dažnumo, masto ir išlaidų tiek absoliutus, tiek santykinis poveikio vertinimas. Toje ataskaitoje taip pat pateikiamas galimas tų nuostatų panaikinimo poveikis toms valstybėms narėms, kurios po 10a dalyje nurodytos datos vis dar išvardytos tame priede. Atsižvelgdama į tą ataskaitą, Komisija nusprendžia, ar pateikti pasiūlymą dėl sąrašo peržiūros, iš esmės siekiant panaikinti sąrašą, nebent Administracinės komisijos ataskaitoje pateikiamos įtikinamos priežastys, kodėl nereiktų to daryti.

▼ B

11. Valstybės narės užtikrina, kad būtų tinkamai pranešama apie šiame reglamente ir įgyvendinimo reglamente nustatytų teisių ir pareigų pasikeitimus.

▼ M3*87a straipsnis***Pereinamosios nuostatos dėl Reglamento (ES) Nr. 465/2012 taikymo**

1. Jei įsigaliojus Reglamentui (ES) Nr. 465/2012 asmeniui pagal šio reglamento II antraštinę dalį taikomi kitos valstybės narės, nei tos, kurios teisės aktai buvo taikomi iki to įsigaliojimo datos, valstybės narės teisės aktai taikyti iki tos datos toliau taikomi asmeniui perinamuju laikotarpiu tiek, kiek nepasikeičia atitinkama situacija ir bet kuriuo atveju ne ilgiau nei dešimt metų nuo Reglamento (ES) Nr. 465/2012 įsigaliojimo dienos. Toks asmuo gali pateikti prašymą nebetaikyti pereinamojo laikotarpio. Toks prašymas pateikiamas įstaigai, kurią paskiria gyvenamosios vietos valstybės narės kompetentingą valdžios institucija. Prašymai, pateikti ne vėliau kaip 2012 m. rugsėjo 29 d., įsigalioja 2012 m. birželio 28 d. Prašymai, pateikti po 2012 m. rugsėjo 29 d., įsigalioja pirmą mėnesio, einančio po jų pateikimo mėnesio, dieną.

2. Ne vėliau kaip 2014 m. birželio 29 d. Administracinė komisija įvertina, kaip įgyvendinamos šio Reglamento 65a straipsnyje dalyje nustatytos nuostatos, ir pateikia ataskaitą dėl jų taikymo. Šios ataskaitos

▼M3

pagrindu atitinkamais atvejais Europos Komisija gali pateikti pasiūlymų iš dalies keisti tas nuostatas.

▼B*88 straipsnis***Priedų atnaujinimas**

Šio reglamento priedai periodiškai peržiūrimi.

*89 straipsnis***Igyvendinimo reglamentas**

Šio reglamento įgyvendinimo tvarka išdėstyta kitame reglamente.

*90 straipsnis***Panaikinimas**

1. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 1408/71 nuo šio reglamento taikymo dienos panaikinamas.

Tačiau Reglamentas (EEB) Nr. 1408/71 lieka galioti ir turi teisinę galią įgyvendinant:

- a) 2003 m. gegužės 14 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 859/2003, išplečiantį Reglamentas (EEB) Nr. 1408/71 ir Reglamentas (EEB) Nr. 574/72 nuostatų taikymą trečiųjų šalių piliečiams, kuriems jos dar netaikomos dėl jų pilietybės⁽¹⁾, tol, kol tas reglamentas nebus panaikintas arba pakeistas;
- b) 1985 m. birželio 13 d. Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 1661/85, nustatantį Bendrijos taisyklių dėl darbuotojų migrantų socialinės apsaugos technines adaptacijas Grenlandijai⁽²⁾, tol, kol tas reglamentas nebus panaikintas arba pakeistas;
- c) Europos ekonominės erdvės susitarimą⁽³⁾ ir Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl laisvo asmenų judėjimo⁽⁴⁾ bei kitus susitarimus, kuriuose yra nuoroda į Reglamentą (EEB) Nr. 1408/71, tol, kol tie susitarimai nebus pakeisti atsižvelgiant į šį reglamentą.

2. Nuorodos į Reglamentą (EEB) Nr. 1408/71 1998 m. birželio 29 d. Tarybos direktyvoje 98/49/EB dėl pagal darbo sutartį dirbančių asmenų ir savarankiškai dirbančių asmenų, judančių Bendrijoje, teisių į papildomą pensiją išsaugojimo⁽⁵⁾ turi būti aiškinamos kaip nuorodos į šį reglamentą.

⁽¹⁾ OL L 124, 2003 5 20, p. 1.

⁽²⁾ OL L 160, 1985 6 20, p. 7.

⁽³⁾ OL L 1, 1994 1 3, p. 1.

⁽⁴⁾ OL L 114, 2002 4 30, p. 6. Susitarimas su paskutiniais pakeitimais, padarytais ES ir Šveicarijos komiteto sprendimu Nr. 2/2003 (OL L 187, 2003 7 26, p. 55).

⁽⁵⁾ OL L 209, 1998 7 25, p. 46.

▼B

91 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną nuo jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo įgyvendinimo reglamento įsigaliojimo dienos.

Šis reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

▼ **B**

I PRIEDAS

IŠANKSTINĖS IŠLAIKYMO IŠMOKOS IR SPECIALIOS VAIKO
GIMIMO BEI ĮVAIKINIMO PAŠALPOS

(1 straipsnio 2 dalis)

I. Išankstinės išlaikymo išmokos

▼ **M1**

BELGIJA

▼ **B**

Išankstinės išlaikymo išmokos pagal 2003 m. vasario 21 d. įstatymą, pagal kurį prie federalinės viešosios tarnybos įkuriama išlaikymo išmokų agentūra – Finansų departamentas

▼ **M1**

BULGARIJA

Pagal Šeimos kodekso 92 straipsnį valstybės mokamos išlaikymo išmokos

DANIJA

▼ **B**

Išankstinės vaikų išlaikymo išmokos, nustatytos Išmokų vaikams įstatyme

Išankstinės vaikų išlaikymo išmokos, konsoliduotos 2002 m. rugsėjo 11 d. įstatymu Nr. 765

▼ **M1**

VOKIETIJA

▼ **B**

Išankstinės išlaikymo išmokos pagal 1979 m. liepos 23 d. Vokietijos Išankstinių išlaikymo išmokų įstatymą (*Unterhaltsvorschussgesetz*)

▼ **M1**

ESTIJA

Išlaikymo pašalpos pagal 2007 m. vasario 21 d. Išlaikymo pašalpų aktą

ISPANIJA

Išankstinės išlaikymo išmokos pagal 2007 m. gruodžio 7 d. Karališkąjį dekretą Nr. 1618/2007

PRANCŪZIJA

▼ **B**

Paramos šeimai pašalpa mokama vaikui, kurio vienas iš tėvų arba abu tėvai nevykdo išlaikymo prievolės arba negali jos vykdyti, arba teismo sprendimu mokama išlaikymo pašalpa

▼ **M1**

LIETUVA

Vaikų išlaikymo fondo išmokos pagal Vaikų išlaikymo fondo įstatymą

LIUKSEMBURGAS

Išankstinės išlaikymo išmokos ir jų susigrąžinimas, kaip apibrėžta 1980 m. liepos 26 d. akte

AUSTRIJA

▼ **B**

Išankstinės išlaikymo išmokos pagal Federalinį išankstinių vaiko išlaikymo išmokų skyrimo įstatymą (*Unterhaltsvorschussgesetz* 1985 – UVG)

▼ **M1**

LENKIJA

Alimentų fondo išmokos pagal Paramos asmenims, kuriems turi būti mokami alimentai, aktą

PORTUGALIJA

▼ **B**

Išankstinės išlaikymo išmokos (lapkričio 19 d. įstatymas Nr. 75/98 dėl išlaikymo nepilnamečiams užtikrinimo)

▼ **M1**

SLOVĖNIJA

Išlaikymo pakeitimas pagal 2006 m. liepos 25 d. Slovėnijos Respublikos valstybinio garantijų ir išlaikymo fondo aktą

SLOVAKIJA

Pakaitinė alimentų išmoka (pakaitinė išlaikymo išmoka) pagal Aktą Nr. 452/2004 dėl pakaitinių alimentų išmokų su pakeitimais, padarytais vėlesniais teisės aktais

SUOMIJA

▼ **B**

Išlaikymo išmoka pagal Vaikų išlaikymo užtikrinimo įstatymą (671/1998)

▼ **M1**

ŠVEDIJA

▼ **B**

Išlaikymo pašalpa pagal Išlaikymo paramos įstatymą (1996:1030)

II. Specialios vaiko gimimo ir įvaikinimo pašalpos

▼ **M1**

BELGIJA

▼ **B**

Vaiko gimimo pašalpa ir įvaikinimo pašalpa

▼ **M1**

BULGARIJA

Vienartinė motinystės pašalpa (Šeimos pašalpų vaikams įstatymas)

ČEKIJOS RESPUBLIKA

Vaiko gimimo pašalpa

ESTIJA

a) Vaiko gimimo pašalpa

b) Įvaikinimo pašalpa

ISPANIJA

Vienartinės gimimo ir įvaikinimo išmokos

PRANCŪZIJA

▼ **B**

Gimimo arba įvaikinimo pašalpos kaip „ankstyvosios vaikystės išmokos“ dalis ► **M1** , išskyrus atvejus, kai jos mokamos asmeniui, kuriam toliau taikomi Prancūzijos teisės aktai pagal 12 arba 16 straipsnį ◀

▼ **M1**

LATVIJA

a) Vaiko gimimo išmoka

b) Įvaikinimo pašalpa

▼ **M1**

LIETUVA

Vienkartinė išmoka vaikui

LIUKSEMBURGAS

▼ **B**

Pašalpos anksčiau laiko gimus vaikui

Vaiko gimimo pašalpos

▼ **M1**

VENGRIJA

Motinė išmoka

LENKIJA

Vienkartinė išmoka gimus vaikui (Išmokų šeimai aktas)

RUMUNIJĄ

a) Vaiko gimimo pašalpa

b) Naujagimio kraitelis

SLOVĖNIJA

Vaiko gimimo išmoka

SLOVAKIJA

a) Vaiko gimimo pašalpa

b) Priedas prie vaiko gimimo pašalpos

SUOMIJA

▼ **B**

Motinė išmokų paketas, vienkartinė motinė pašalpa ir vienkartinė paramos išmoka, skirta padengti tarptautinio įvaikinimo išlaidoms pagal Motinė išmokų įstatymą.

▼ **M1***II PRIEDAS***KONVENCIJŲ NUOSTATOS, KURIOS GALIOJA TOLIAU IR KURIOS TAM TIKRAIS ATVEJ AIS TAIKOMOS TIK TIEMS ASMENIMS, KURIEMS TAIKOMOS ŠIOS KONVENCIJOS**

(8 straipsnio 1 dalis)

Bendros pastabos

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad dvišalių konvencijų nuostatos, kurioms netaikomas šis reglamentas ir kurios toliau galioja tarp valstybių narių, nėra išvardytos šiame priede. Tai apima valstybių narių pareigas, atsirandančias taikant konvencijas, kuriomis numatomos, pavyzdžiui, nuostatos dėl trečiojoje šalyje įgytų draudimo laikotarpių sumavimo.

Toliau galiojančios socialinės apsaugos konvencijų nuostatos:

BELGIJA ir VOKIETIJA

1957 m. gruodžio 7 d. Bendrosios konvencijos tos pačios dienos Baigiamąjo protokolo 3 ir 4 straipsniai, kaip nustatyta 1960 m. lapkričio 10 d. Papildomame protokole (dėl draudimo laikotarpių, įgytų kai kuriuose pasienio regionuose prieš Antrąjį pasaulinį karą, per jį ir po jo, skaičiavimo).

BELGIJA ir LIUKSEMBURGAS

1994 m. kovo 24 d. Konvencija dėl pasienio darbuotojų socialinės apsaugos (susijusi su papildoma fiksuoto dydžio kompensavimo išmoka).

BULGARIJA ir VOKIETIJA

1997 m. gruodžio 17 d. Konvencijos dėl socialinės apsaugos 28 straipsnio 1 dalies b punktas (Bulgarijos ir buvusios Vokietijos Demokratinės Respublikos konvencijų dėl asmenų, kurie jau gavo pensiją iki 1996 m., tolesnis taikymas).

BULGARIJA ir AUSTRIJA

2005 m. balandžio 14 d. Konvencijos dėl socialinės apsaugos 38 straipsnio 3 dalis (draudimo laikotarpių, įgytų iki 1961 m. lapkričio 27 d., skaičiavimas); ta nuostata taikoma tik tiems asmenims, kuriems taikoma ta Konvencija.

BULGARIJA ir SLOVĖNIJA

1957 m. gruodžio 18 d. Konvencijos dėl socialinės apsaugos 32 straipsnio 2 dalis (draudimo laikotarpių, įgytų iki 1957 m. gruodžio 31 d., skaičiavimas).

ČEKIJOS RESPUBLIKA ir VOKIETIJA

2001 m. liepos 27 d. Konvencijos dėl socialinės apsaugos 39 straipsnio 1 dalies b ir c punktai (buvusios Čekoslovakijos Respublikos ir buvusios Vokietijos Demokratinės Respublikos konvencijos dėl asmenų, kurie jau gavo pensiją iki 1996 m., tolesnis taikymas; draudimo laikotarpių, kuriuos vienoje iš Konvencijos šalių įgijo asmenys, kurie 2002 m. rugsėjo 1 d. jau gavo pensiją už šiuos laikotarpius iš kitos Konvencijos šalies, gyvendami jos teritorijoje, skaičiavimas).

ČEKIJOS RESPUBLIKA ir KIPRAS

1999 m. sausio 19 d. Konvencijos dėl socialinės apsaugos 32 straipsnio 4 dalis (kompetencijos stažo, įgyto pagal atitinkamą 1976 m. Konvenciją, skaičiavimui nustatymas); ta nuostata taikoma tik tiems asmenims, kuriems taikoma ta Konvencija.

ČEKIJOS RESPUBLIKA ir LIUKSEMBURGAS

2000 m. lapkričio 17 d. Konvencijos dėl socialinės apsaugos 52 straipsnio 8 dalis (pensijos draudimo laikotarpių politiniams pabėgėliams skaičiavimas).

ČEKIJOS RESPUBLIKA ir AUSTRIJA

1999 m. liepos 20 d. Konvencijos dėl socialinės apsaugos 32 straipsnio 3 dalis (draudimo laikotarpių, įgytų iki 1961 m. lapkričio 27 d., skaičiavimas); ta nuostata taikoma tik tiems asmenims, kuriems taikoma ta Konvencija.

▼ **M1****ČEKIJOS RESPUBLIKA ir SLOVAKIJA**

1992 m. spalio 29 d. Konvencijos dėl socialinės apsaugos 12, 20 ir 33 straipsniai (12 straipsnyje nustatyta kompetencija dėl maitintojo netekimo išmokų skyrimo; 20 straipsnyje nustatyta kompetencija dėl draudimo laikotarpių, įgytų iki Čekijos ir Slovakijos Federacinės Respublikos atsiskyrimo dienos, skaičiavimo; 33 straipsnyje nustatyta kompetencija dėl pensijų, paskirtų iki Čekijos ir Slovakijos Federacinės Respublikos atsiskyrimo dienos, mokėjimo).

DANIJA ir SUOMIJA

2003 m. rugpjūčio 18 d. Šiaurės šalių konvencijos dėl socialinės apsaugos 7 straipsnis (dėl papildomų kelionės išlaidų padengimo, kai, susirgus buvimo kitoje Šiaurės šalyje metu, padidėja kelionės atgal į gyvenamosios vietos šalį išlaidos).

DANIJA ir ŠVEDIJA

2003 m. rugpjūčio 18 d. Šiaurės šalių konvencijos dėl socialinės apsaugos 7 straipsnis (dėl papildomų kelionės išlaidų padengimo, kai, susirgus buvimo kitoje Šiaurės šalyje metu, padidėja kelionės atgal į gyvenamosios vietos šalį išlaidos).

VOKIETIJA ir ISPANIJA

1973 m. gruodžio 4 d. Socialinės apsaugos konvencijos 45 straipsnio 2 dalis (diplomatinių atstovybių ir konsulinių įstaigų atstovavimas).

VOKIETIJA ir PRANCŪZIJA

- a) 1950 m. liepos 10 d. Bendrosios konvencijos tos pačios dienos Papildomas susitarimas Nr. 4, kaip išdėstyta 1955 m. birželio 18 d. Papildomame susitarime Nr. 2 (draudimo laikotarpių, įgytų nuo 1940 m. liepos 1 d. iki 1950 m. birželio 30 d., skaičiavimas);
- b) to Papildomo susitarimo Nr. 2 I antraštinė dalis (iki 1945 m. gegužės 8 d. įgytų draudimo laikotarpių skaičiavimas);
- c) 1950 m. liepos 10 d. Bendrosios konvencijos tos pačios dienos Bendrojo protokolo 6, 7 ir 8 punktai (administraciniai susitarimai);
- d) 1963 m. gruodžio 20 d. Susitarimo II, III ir IV antraštinės dalys (socialinė apsauga Sare).

VOKIETIJA ir LIUKSEMBURGAS

1959 m. liepos 11 d. Konvencijos 4, 5, 6 ir 7 straipsniai (draudimo laikotarpių, įgytų nuo 1940 m. rugsėjo mėn. iki 1946 m. birželio mėn., skaičiavimas).

VOKIETIJA ir VENGRIJA

1998 m. gegužės 2 d. Konvencijos dėl socialinės apsaugos 40 straipsnio 1 dalies b punktas (buvusios Vokietijos Demokratinės Respublikos ir Vengrijos konvencijos dėl asmenų, kurie jau gavo pensiją iki 1996 m., tolesnis taikymas).

VOKIETIJA ir NYDERLANDAI

1951 m. kovo 29 d. Konvencijos 1956 m. gruodžio 21 d. Papildomo susitarimo Nr. 4 2 ir 3 straipsniai (teisių, kurias nuo 1940 m. gegužės 13 d. iki 1945 m. rugsėjo 1 d. pagal Vokietijos socialinio draudimo sistemą įgijo Nyderlandų darbuotojai, nustatymas).

VOKIETIJA ir AUSTRIJA

- a) 1978 m. liepos 19 d. Konvencijos dėl draudimo nuo nedarbo 1 straipsnio 5 dalis ir 8 straipsnis bei šios konvencijos Baigiamąjo protokolo 10 straipsnis (nedarbo pašalpos, kurias pasienio darbuotojams moka valstybė, kurioje buvo ankstesnė jų darbo vieta, skyrimas) toliau taikomi asmenims, kurie dirbo pasienio darbuotojais iki 2005 m. sausio 1 d. imtinai ir kurie neteko darbo anksčiau nei 2011 m. sausio 1 d.;
- b) 1995 m. spalio 4 d. Konvencijos dėl socialinės apsaugos 14 straipsnio 2 dalies g, h, i ir j punktai (abiejų šalių kompetencijos, susijusios su ankstesniais draudimo atvejais ir įgytais draudimo laikotarpiais, nustatymas); ta nuostata taikoma tik tiems asmenims, kuriems taikoma ta Konvencija.

▼ **M1**

VOKIETIJA ir LENKIJA

- a) 1975 m. spalio 9 d. Konvencija dėl senatvės ir nelaimingų atsitikimų darbe nuostatų pagal sąlygas ir taikymo sritį, nustatytas 1990 m. gruodžio 8 d. Konvencijos dėl socialinės apsaugos 27 straipsnio 2–4 dalyse (asmenų, kurie apsigyveno Vokietijos arba Lenkijos teritorijoje iki 1991 m. sausio 1 d. ir ten tebegyvena, teisinio statuso išlaikymas pagal 1975 m. konvenciją);
- b) 1990 m. gruodžio 8 d. Konvencijos dėl socialinės apsaugos 27 straipsnio 5 dalis ir 28 straipsnio 2 dalis (teisės į pensiją, kuri mokama remiantis 1957 m. buvusios Vokietijos Demokratinės Respublikos ir Lenkijos konvencija, išlaikymas; draudimo laikotarpį, Lenkijos darbuotojų įgytų pagal 1988 m. buvusios Vokietijos Demokratinės Respublikos ir Lenkijos konvenciją, skaičiavimas).

VOKIETIJA ir RUMUNIJA

2005 m. balandžio 8 d. Konvencijos dėl socialinės apsaugos 28 straipsnio 1 dalies b punktas (buvusios Vokietijos Demokratinės Respublikos ir Rumunijos konvencijos dėl asmenų, kurie jau gavo pensiją iki 1996 m., tolesnis taikymas).

VOKIETIJA ir SLOVĖNIJA

1997 m. rugsėjo 24 d. Konvencijos dėl socialinės apsaugos 42 straipsnis (teisių, įgytų iki 1956 m. sausio 1 d. pagal kitos Susitariančiosios Šalies socialinės apsaugos sistemą, nustatymas); ta nuostata taikoma tik tiems asmenims, kuriems taikoma ta Konvencija.

VOKIETIJA ir SLOVAKIJA

2002 m. rugsėjo 12 d. Susitarimo 29 straipsnio 1 dalies antra ir trečia pastraipos (buvusios Čekoslovakijos Respublikos ir buvusios Vokietijos Demokratinės Respublikos konvencijos dėl asmenų, kurie jau gavo pensiją iki 1996 m., tolesnis taikymas; draudimo laikotarpį, kuriuos vienoje iš Susitariančių Šalių įgijo asmenys, kurie 2003 m. gruodžio 1 d. jau gavo pensiją už šiuos laikotarpius iš kitos Susitariančios Šalies, gyvendami jos teritorijoje, skaičiavimas).

VOKIETIJA ir JUNG TINĖ KARALYSTĖ

- a) 1960 m. balandžio 20 d. Konvencijos dėl socialinės apsaugos 7 straipsnio 5 ir 6 dalys (karo pajėgose tarnaujantiems civiliams taikomi teisės aktai);
- b) 1960 m. balandžio 20 d. Konvencijos dėl nedarbo draudimo 5 straipsnio 5 ir 6 dalys (karo pajėgose tarnaujantiems civiliams taikomi teisės aktai).

AIRIJA ir JUNG TINĖ KARALYSTĖ

2004 m. gruodžio 14 d. Susitarimo dėl socialinės apsaugos 19 straipsnio 2 dalis (dėl tam tikrų kreditų invalidumo atveju perkėlimo ir apskaičiavimo).

ISPANIJA ir PORTUGALIJA

1969 m. birželio 11 d. Bendrosios konvencijos 22 straipsnis (bedarbio pašalpų eksportas). Šis įrašas galioja dvejus metus nuo šio reglamento taikymo pradžios dienos.

ITALIJA ir SLOVĖNIJA

- a) Susitarimas dėl tarpusavio prievolių reglamentavimo socialinio draudimo srityje, atsižvelgiant į Taikos sutarties XIV priedo 7 dalį (sudaryta 1959 m. vasario 5 d. pasikeičiant notomis) (draudimo laikotarpį, įgytų iki 1954 m. gruodžio 18 d., skaičiavimas); ta nuostata taikoma tik tiems asmenims, kuriems taikomas tas Susitarimas;
- b) 1997 m. liepos 7 d. Konvencijos dėl socialinės apsaugos 45 straipsnio 3 dalis dėl Triesto laisvosios teritorijos buvusiosios B zonos (draudimo laikotarpį, įgytų iki 1956 m. spalio 5 d., skaičiavimas); ta nuostata taikoma tik tiems asmenims, kuriems taikoma ta Konvencija.

▼ **M1****LIUKSEMBURGAS IR PORTUGALIJA**

1997 m. kovo 10 d. Susitarimas (pagal kurį nustatyta, kad vienos Susitariančios Šalies institucijos turi pripažinti kitos Susitariančios Šalies institucijų sprendimus dėl pareiškėjų pensijai gauti invalidumo būklės).

LIUKSEMBURGAS ir SLOVAKIJA

2002 m. gegužės 23 d. Konvencijos dėl socialinės apsaugos 50 straipsnio 5 dalis (pensijos draudimo laikotarpių politiniams pabėgėliams skaičiavimas).

VENGIJA ir AUSTRIJA

1999 m. kovo 31 d. Konvencijos dėl socialinės apsaugos 36 straipsnio 3 dalis (draudimo laikotarpių, įgytų iki 1961 m. lapkričio 27 d., skaičiavimas); ta nuostata taikoma tik tiems asmenims, kuriems taikoma ta Konvencija.

VENGIJA ir SLOVĖNIJA

1957 m. spalio 7 d. Konvencijos dėl socialinės apsaugos 31 straipsnis (draudimo laikotarpių, įgytų iki 1956 m. gegužės 29 d., skaičiavimas); ta nuostata taikoma tik tiems asmenims, kuriems taikoma ta Konvencija.

VENGIJA ir SLOVAKIJA

1959 m. sausio 30 d. Konvencijos dėl socialinės apsaugos 34 straipsnio 1 dalis (tos Konvencijos 34 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad iki tos Konvencijos pasirašymo dienos įgyti draudimo laikotarpiai yra tos Susitariančios Šalies, kurios teritorijoje gyveno laikotarpius įgijęs asmuo, draudimo laikotarpiai); ta nuostata taikoma tik tiems asmenims, kuriems taikoma ta Konvencija.

AUSTRIJA ir LENKIJA

1998 m. rugsėjo 7 d. Konvencijos dėl socialinės apsaugos 33 straipsnio 3 dalis (draudimo laikotarpių, įgytų iki 1961 m. lapkričio 27 d., skaičiavimas); ta nuostata taikoma tik tiems asmenims, kuriems taikoma ta Konvencija.

AUSTRIJA ir RUMUNIJA

2005 m. spalio 28 d. Susitarimo dėl socialinės apsaugos 37 straipsnio 3 dalis (draudimo laikotarpių, įgytų iki 1961 m. lapkričio 27 d., skaičiavimas); ta nuostata taikoma tik tiems asmenims, kuriems taikoma ta Konvencija.

AUSTRIJA ir SLOVĖNIJA

1997 m. kovo 10 d. Konvencijos dėl socialinės apsaugos 37 straipsnis (draudimo laikotarpių, įgytų iki 1956 m. sausio 1 d., skaičiavimas); ta nuostata taikoma tik tiems asmenims, kuriems taikoma ta Konvencija.

AUSTRIJA ir SLOVAKIJA

2001 m. gruodžio 21 d. Konvencijos dėl socialinės apsaugos 34 straipsnio 3 dalis (draudimo laikotarpių, įgytų iki 1961 m. lapkričio 27 d., skaičiavimas); ta nuostata taikoma tik tiems asmenims, kuriems taikoma ta Konvencija.

SUOMIJA ir ŠVEDIJA

2003 m. rugpjūčio 18 d. Šiaurės šalių konvencijos dėl socialinės apsaugos 7 straipsnis (dėl papildomų kelionės išlaidų padengimo, kai, susirgus buvimo kitoje Šiaurės šalyje metu, padidėja kelionės atgal į gyvenamosios vietos šalį išlaidos).

▼ **M1**

III PRIEDAS

**TEISIŲ Į IŠMOKAS NATŪRA APRIBOJIMAS PASIENIO
DARBUOTOJŲ ŠEIMOS NARIAMS**

(nurodyta 18 straipsnio 2 dalyje)

DANIJA

ESTIJA (šis įrašas galioja 87 straipsnio 10a dalyje nurodytu laikotarpiu)

AIRIJA

ISPANIJA (šis įrašas galioja 87 straipsnio 10a dalyje nurodytu laikotarpiu)

ITALIJA (šis įrašas galioja 87 straipsnio 10a dalyje nurodytu laikotarpiu)

LIETUVA (šis įrašas galioja 87 straipsnio 10a dalyje nurodytu laikotarpiu)

VENGRIJA (šis įrašas galioja 87 straipsnio 10a dalyje nurodytu laikotarpiu)

NYDERLANDAI (šis įrašas galioja 87 straipsnio 10a dalyje nurodytu laikotarpiu)

SUOMIJA

ŠVEDIJA

JUNGTINĖ KARALYSTĖ

▼ B

IV PRIEDAS

**PAPILDOMOS TEISĖS PENSININKAMS, GRĮŽTANTIEMS Į
KOMPETENTINGĄ VALSTYBĘ NARĘ**

(27 straipsnio 2 dalis)

BELGIJA

▼ M1

BULGARIJA

ČEKIJOS RESPUBLIKA

▼ B

VOKIETIJA

GRAIKIJA

ISPANIJA

PRANCŪZIJA

▼ M1

KIPRAS

▼ B

LIUKSEMBURGAS

▼ M1

VENGIJA

NYDERLANDAI

▼ B

AUSTRIJA

▼ M1

LENKIJA

SLOVĖNIJA

▼ B

ŠVEDIJA

▼B

V PRIEDAS

**PAPILDOMOS TEISĖS BUVUSIEMS PASIENIO DARBUOTOJAMS,
GRĮŽTANTIEMS Į ANKSTESNĘ VALSTYBĘ NARĖ, KURIOJE JIE
DIRBO PAGAL DARBO SUTARTĮ ARBA SAVARANKIŠKAI
(TAIKOMA TIK JEIGU VALSTYBĖ NARĖ, KURIOJE ĮSIKŪRUSI
KOMPETENTINGA ĮSTAIGA, ATSAKINGA UŽ PENSININKUI JO
GYVENAMOJOJE VALSTYBĖJE NARĖJE MOKAMŲ IŠMOKŲ
NATŪRA IŠLAIDAS, YRA ĮTRAUKTA Į ŠĮ SĄRAŠĄ)**

(28 straipsnio 2 dalis)

BELGIJA

VOKIETIJA

ISPANIJA

PRANCŪZIJA

LIUKSEMBURGAS

AUSTRIJA

PORTUGALIJA

▼B*VI PRIEDAS***A TIPO TEISĖS AKTŲ, KURIE TURĖTŲ BŪTI SPECIALIAI DERINAMI, NUSTATYMAS**

(44 straipsnio 1 dalis)

▼M1

ČEKIJOS RESPUBLIKA

Visiškos negalios pensija asmenims, kurie visiškai neįgaliais tapo iki aštuoniolikos metų ir kurie nebuvo apdrausti reikiamam laikotarpiui (Pensijų draudimo akto Nr. 155/1995 rink. 42 skirsnis)

ESTIJA

- a) Invalidumo pensijos, kurios buvo skirtos iki 2000 m. balandžio 1 d. pagal Valstybinių pašalpų aktą ir kurios toliau skiriamos pagal Valstybinių pensijų draudimo aktą
- b) Nacionalinės pensijos, skiriamos dėl invalidumo pagal Valstybinių pensijų draudimo aktą
- c) Invalidumo pensijos, skiriamos pagal Tarnybos ginkluotosiose pajėgose aktą, Tarnybos policijoje aktą, Prokuratūros aktą, Teisėjų statuso aktą, Riigikogu narių atlyginimų, pensijų ir kitų socialinių garantijų aktą bei Respublikos prezidento oficialių išmokų aktą

AIRIJA

2005 m. konsoliduoto Socialinės gerovės akto 2 dalies 17 skyrius

GRAIKIJA

▼B

Teisės aktai, susiję su žemės ūkio darbuotojų draudimo sistema (OGA), pagal įstatymą Nr. 4169/1961

▼M1

LATVIJA

Invalidumo pensijos (trečios grupės) pagal 1996 m. sausio 1 d. Valstybinių pensijų įstatymo 16 straipsnio 1 ir 2 dalis

SUOMIJA

Nacionalinės pensijos asmenims, kurie gimė neįgalūs arba tapo neįgaliais ankstyvame amžiuje (Nacionalinių pensijų aktas Nr. 568/2007)

Invalidumo pensijos, nustatytos remiantis pereinamojo laikotarpio taisyklėmis ir paskirtos iki 1994 m. sausio 1 d. (Nacionalinių pensijų akto įgyvendinamasis aktas Nr. 569/2007)

ŠVEDIJA

▼B

Su pajamomis susijusi ligos išmoka ir darbo kompensacija (įstatymas 1962:381 su pakeitimais, padarytais įstatymu 2001:489)

▼M1

JUNGTINĖ KARALYSTĖ

▼B

- a) Didžioji Britanija
  - 1992 m. Įmokų ir išmokų įstatymo 30A skirsnio 5 dalis, 40, 41 ir 68 skirsniai.
- b) Šiaurės Airija
  - 1992 m. Įmokų ir išmokų įstatymo (Šiaurės Airija) 30A skirsnio 5 dalis, 40, 41 ir 68 skirsniai.

VII PRIEDAS

VALSTYBIŲ NARIŲ TEISĖS AKTŲ, SUSIJUSIŲ SU INVALIDUMO LAIPSNIU, ATITIKIMAS

(Reglamento 46 straipsnio 3 dalis)

BELGIJA

Valstybės narės	Sistemos, administruojamos valstybių narių institucijų, priėmusių sprendimą, pripažįstantį invalidumo laipsnį	Sistemos, administruojamos Belgijos institucijų, kurios įstatymų atitikimo atveju privalo vykdyti sprendimą				
		Bendroji sistema	Kalnakasiams taikoma sistema		Jūrininkams taikoma sistema	Ossom
			Bendras invalidumas	Profesinis invalidumas		
PRANCŪZIJA	1. Bendroji sistema:					
	— III grupė (nuolatinė priežiūra)	atitinka	atitinka	atitinka	atitinka	neatitinka
	— II grupė	atitinka	atitinka	atitinka	atitinka	neatitinka
	— I grupė	atitinka	atitinka	atitinka	atitinka	neatitinka
	2. Žemės ūkio darbuotojams taikoma sistema:					
	— visiškas bendras invalidumas	atitinka	atitinka	atitinka	atitinka	neatitinka
	— du trečdaliai bendro invalidumo	atitinka	atitinka	atitinka	atitinka	neatitinka
	— nuolatinė priežiūra	atitinka	atitinka	atitinka	atitinka	neatitinka
	3. Kalnakasiams taikoma sistema:					
	— dalinis bendras invalidumas	atitinka	atitinka	atitinka	atitinka	neatitinka
	— nuolatinė priežiūra	atitinka	atitinka	atitinka	atitinka	neatitinka
	— profesinis invalidumas	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka

▼B

Valstyės narės	Sistemos, administruojamos valstybių narių institucijų, priėmusių sprendimą, pripažįstantį invalidumo laipsnį	Sistemos, administruojamos Belgijos institucijų, kurios įstatymų atitikimo atveju privalo vykdyti sprendimą				
		Bendroji sistema	Kalnakasiams taikoma sistema		Jūrininkams taikoma sistema	Ossom
			Bendras invalidumas	Profesinis invalidumas		
	4. Jūrininkams taikoma sistema: — bendras invalidumas — nuolatinė priežiūra — profesinis invalidumas	atitinka atitinka neatitinka	atitinka atitinka neatitinka	atitinka atitinka neatitinka	atitinka atitinka neatitinka	neatitinka neatitinka neatitinka
ITALIJA	1. Bendroji sistema: — invalidumas – darbininkai — invalidumas – administracijos darbuotojai 2. Jūrininkams taikoma sistema: — netinkamumas jūreivystei	neatitinka neatitinka neatitinka	atitinka atitinka neatitinka	atitinka atitinka neatitinka	atitinka atitinka neatitinka	neatitinka neatitinka neatitinka
▼M1						

PRANCŪZIJA

Valstybė narė	Sistemos, administruojamos valstybių narių institucijų, priėmusių sprendimą, pripažįstantį invalidumo laipsnį	Sistemos, administruojamos Prancūzijos institucijų, kurios įstatymų atitikimo atveju privalo vykdyti sprendimą											
		Bendroji sistema			Žemės ūkio darbuotojams taikoma sistema			Kalnakasiams taikoma sistema			Jūrininkams taikoma sistema		
		I grupė	II grupė	III grupė nuolatinė priežiūra	2/3 bendro invalidumo	Visiškas invalidumas	Nuolatinė priežiūra	2/3 bendro invalidumo	Nuolatinė priežiūra	Profesinis invalidumas	2/3 bendro invalidumo	Visiškas profesinis invalidumas	Nuolatinė priežiūra
BELGIJA	1. Bendroji sistema	atitinka	neatitinka	neatitinka	atitinka	neatitinka	neatitinka	atitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka
	2. Kalnakasiams taikoma sistema:												
	— dalinis bendras invalidumas	atitinka	neatitinka	neatitinka	atitinka	neatitinka	neatitinka	atitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka
	— profesinis invalidumas	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	atitinka ⁽²⁾			
3. Jūrininkams taikoma sistema	atitinka ⁽¹⁾	neatitinka	neatitinka	atitinka ⁽¹⁾	neatitinka	neatitinka	atitinka ⁽¹⁾	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka
ITALIJA	1. Bendroji sistema:												
	— invalidumas – darbininkai	atitinka	neatitinka	neatitinka	atitinka	neatitinka	neatitinka	atitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka
	— invalidumas – administracijos darbuotojai	atitinka	neatitinka	neatitinka	atitinka	neatitinka	neatitinka	atitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka

▼ B

Valstybė narė	Sistemos, administruojamos valstybių narių institucijų, priėmusių sprendimą, pripažįstantį invalidumo laipsnį	Sistemos, administruojamos Prancūzijos institucijų, kurios įstatymų atitikimo atveju privalo vykdyti sprendimą											
		Bendroji sistema			Žemės ūkio darbuotojams taikoma sistema			Kalnakasiams taikoma sistema			Jūrininkams taikoma sistema		
		I grupė	II grupė	III grupė nuolatinė priežiūra	2/3 bendro invalidumo	Visiškas invalidumas	Nuolatinė priežiūra	2/3 bendro invalidumo	Nuolatinė priežiūra	Profesinis invalidumas	2/3 bendro invalidumo	Visiškas profesinis invalidumas	Nuolatinė priežiūra
	2. Jūrininkams taikoma sistema — netinkamas jūreivystei	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka
▼ <u>M1</u>													

▼ B

(¹) Jeigu Belgijos institucijos pripažintas invalidumas yra bendras invalidumas.

(²) Tik tuomet, jeigu Belgijos institucija pripažino, kad darbuotojas negali dirbti po žeme arba žemės lygyje.

► M1 ◀

▼ B

ITALIJA

Valstybė narė	Sistemos, administruojamos valstybių narių institucijų, priėmusių sprendimą, pripažįstantį invalidumo laipsnį	Sistemos, administruojamos Italijos institucijų, kurios įstatymų atitikimo atveju privalo vykdyti sprendimą		
		Bendroji sistema		Jūrininkai, pripažinti netinkamais jūreivystei
		Darbininkai	Administracijos darbuotojai	
BELGIJA	1. Bendroji sistema	neatitinka	neatitinka	neatitinka
	2. Kalnakasiams taikoma sistema:			
	— dalinis bendras invalidumas	atitinka	atitinka	neatitinka
	— profesinis invalidumas	neatitinka	neatitinka	neatitinka
3. Jūrininkams taikoma sistema:	neatitinka	neatitinka	neatitinka	
PRANCŪZIJA	1. Bendroji sistema:			
	— III grupė (nuolatinė priežiūra)	atitinka	atitinka	neatitinka
	— II grupė	atitinka	atitinka	neatitinka
	— I grupė	atitinka	atitinka	neatitinka
	2. Žemės ūkio darbuotojams taikoma sistema:			
	— visiškas bendras invalidumas	atitinka	atitinka	neatitinka
	— dalinis bendras invalidumas	atitinka	atitinka	neatitinka
	— nuolatinė priežiūra	atitinka	atitinka	neatitinka
	3. Kalnakasiams taikoma sistema:			
	— dalinis bendras invalidumas	atitinka	atitinka	neatitinka
	— nuolatinė priežiūra	atitinka	atitinka	neatitinka
	— profesinis invalidumas	neatitinka	neatitinka	neatitinka
	4. Jūrininkams taikoma sistema:			
— dalinis bendras invalidumas	neatitinka	neatitinka	neatitinka	
— nuolatinė priežiūra	neatitinka	neatitinka	neatitinka	
— profesinis invalidumas				

▼ M1

▼ **M1***VIII PRIEDAS***ATVEJAI, KAI PROPORCINGOSIOS IŠMOKOS DYDŽIO APSKAIČIAVIMO ATSIKOMA AR JIS NETAIKOMAS**

(52 straipsnio 4 ir 5 dalys)

1 dalis. Atvejai, kai proporcingosios išmokos dydžio apskaičiavimo atsisakoma pagal 52 straipsnio 4 dalį

DANIJA

Visi prašymai dėl pensijų, nurodytų socialinių pensijų įstatyme, išskyrus pensijas, nurodytas IX priede.

AIRIJA

Visi prašymai dėl valstybinių pensijų (pereinamasis laikotarpis), valstybinių (įmokinių) pensijų, našlės (įmokinių) pensijų ir našlio (įmokinių) pensijų.

KIPRAS

Visi prašymai dėl senatvės, invalidumo, našlės ir našlio pensijų.

LATVIJA

- a) Visi prašymai dėl invalidumo pensijų (1996 m. sausio 1 d. Valstybinių pensijų įstatymas);
- b) Visi prašymai dėl maitintojo netekimo pensijų (1996 m. sausio 1 d. Valstybinių pensijų įstatymas; 2001 m. liepos 1 d. Valstybės finansuojamų pensijų įstatymas).

LIETUVA

Visi prašymai dėl valstybinių socialinio draudimo maitintojo netekimo pensijų, apskaičiuotų remiantis maitintojo netekimo pensijos baziniu dydžiu (Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymas).

NYDERLANDAI

Visi prašymai dėl senatvės pensijų pagal Bendrojo senatvės draudimo įstatymą (AOW).

AUSTRIJA

- a) Visi prašymai dėl išmokų pagal 1955 m. rugsėjo 9 d. Federalinį aktą dėl bendrojo socialinio draudimo (ASVG), 1978 m. spalio 11 d. Federalinį aktą dėl savarankiškai dirbančių asmenų, vykdančių prekybinę ir komercinę veiklą, socialinio draudimo (GSVG), 1978 m. spalio 11 d. Federalinį aktą dėl savarankiškai dirbančių ūkininkų socialinio draudimo (BSVG) ir 1978 m. lapkričio 30 d. Federalinį aktą dėl savarankiškai dirbančių laisvųjų profesijų atstovų socialinio draudimo (FSVG);
- b) Visi prašymai dėl invalidumo pensijų, pagrįstų pensijų sąskaita pagal 2004 m. lapkričio 18 d. Bendrąjį pensijų aktą (APG);
- c) Visi prašymai dėl maitintojo netekimo pensijų, pagrįstų pensijų sąskaita pagal 2004 m. lapkričio 18 d. Bendrąjį pensijų aktą (APG), jei išmokos neturi būti padidintos dėl papildomų draudimo mėnesių pagal Bendrojo pensijų akto (APG) 7 straipsnio 2 dalį;
- d) Visi prašymai dėl Austrijos gydytojų provincijų rūmų (Landesärztekammer) invalidumo ir maitintojo netekimo pensijų, pagrįstų pagrindine nuostata (bazinė ir papildoma išmoka arba bazinė pensija);
- e) Visi prašymai iš Austrijos veterinarijos gydytojų rūmų pensijų fondo teikiamai paramai dėl nuolatinio profesinio invalidumo ir paramai netekus maitintojo gauti;
- f) Visi prašymai dėl išmokų dėl profesinio invalidumo, našlių ir našlaičių pensijų pagal Austrijos advokatų asociacijų socialinės gerovės įstaigų įstatų A dalį.

LENKIJA

Visi prašymai dėl negalios pensijų, senatvės pensijų pagal nustatytą išmokų sistemą ir maitintojo netekimo pensijų.

▼ M2

PORTUGALIJA

Visi prašymai dėl invalidumo, senatvės ir maitintojo netekimo pensijų, išskyrus atvejus, kai bendri pagal daugiau nei vienos valstybės narės teisės aktus įgyti draudimo laikotarpiai sudaro 21 ar daugiau kalendorinių metų, nacionaliniai draudimo laikotarpiai sudaro 20 ar mažiau metų, o apskaičiuojama pagal 2007 m. gegužės 10 d. Dekreto-įstatymo Nr. 187/2007 32 ir 33 straipsnius.

▼ M1

SLOVAKIJA

- a) Visi prašymai dėl maitintojo netekimo pensijų (našlės, našlio ir našlaičio pensijų), apskaičiuojamų pagal teisės aktus, galiojusius iki 2004 m. sausio 1 d., kurių dydis nustatomas pagal anksčiau mirusiajam mokėtą pensiją;
- b) Visi prašymai dėl pensijų, apskaičiuojamų pagal Aktą Nr. 461/2003 dėl socialinio draudimo su pakeitimais.

ŠVEDIJA

Visi prašymai dėl senatvės pensijos formos garantijų pensijų (1998:702 aktas) ir papildomos pensijos formos senatvės pensijų (1998:674 aktas).

JUNGTINĖ KARALYSTĖ

Visi prašymai dėl išarnauto laiko pensijų, našlių ir maitintojo netekimo išmokų, išskyrus tas, kurioms per mokestinius metus, kurie prasidėjo 1975 m. balandžio 6 d. arba vėliau:

- i) atitinkama šalis įgijo draudimo, darbo pagal sutartį ar gyvenimo laikotarpius pagal Jungtinės Karalystės ir kitos valstybės narės teisės aktus; vieneri (ar daugiau) mokestiniai metai nebuvo įskaityti kaip metai, nuo kurių pradedama skaičiuoti, kaip apibrėžta Jungtinės Karalystės teisės aktuose;
- ii) draudimo laikotarpiai, įgyti pagal galiojančius laikotarpiams iki 1948 m. liepos 5 d. Jungtinėje Karalystėje taikomus teisės aktus, taikant reglamento 52 straipsnio 1 dalies b punktą būtų įskaičiuoti atsižvelgiant į draudimo, darbo pagal darbo sutartį ar gyvenimo laikotarpius, įgytus pagal kitos valstybės narės teisės aktus.

Visi prašymai gauti papildomą pensiją pagal 1992 m. Socialinės apsaugos įmokų ir išmokų akto 44 skirsnį ir 1992 m. Socialinės apsaugos įmokų ir išmokų (Šiaurės Airija) akto 44 skirsnį.

2 dalis. Atvejai, kai taikoma 52 straipsnio 5 dalis

BULGARIJA

Senatvės pensijos iš papildomo privalomojo pensijų draudimo pagal Socialinio draudimo kodekso II dalies II antraštinę dalį.

ESTIJA

Privalomojo kaupimo senatvės pensijų sistema.

PRANCŪZIJA

Pagrindinės arba papildomos sistemos, pagal kurias senatvės išmokos apskaičiuojamos remiantis pensiniais taškais.

LATVIJA

Senatvės pensijos (1996 m. sausio 1 d. Valstybinių pensijų įstatymas; 2001 m. liepos 1 d. Valstybės finansuojamų pensijų įstatymas).

VENGRIJA

Pensijų išmokos, pagrįstos dalyvavimu privačiuose pensijų fonduose.

AUSTRIJA

- a) Senatvės pensijos, pagrįstos pensijų sąskaita pagal 2004 m. lapkričio 18 d. Bendrąjį pensijų aktą (APG);
- b) Privalomosios pašalpos pagal 2001 m. gruodžio 28 d. Federalinio įstatymo BGB1 I Nr. 154 dėl Austrijos vaistininkų bendrojo atlyginimų fondo (Pharmazeutische Gehaltskasse für Österreich) 41 straipsnį;

▼ M1

- c) Austrijos gydytojų provincijų rūmų ištarnauto laiko arba ankstyvos ištarnauto laiko pensijos, pagrįstos pagrindine nuostata (bazinė ir visos papildomos išmokos arba bazinė pensija) ir visos Austrijos gydytojų provincijų rūmų pensijų išmokos, pagrįstos papildoma nuostata (papildoma arba individuali pensija);
- d) Senatvės parama iš Austrijos veterinarijos gydytojų rūmų pensijų fondo;
- e) Išmokos pagal Austrijos advokatų asociacijų socialinės gerovės įstaigų įstatų A ir B dalis, išskyrus prašymus dėl išmokų dėl negalios, našlių ir našlaičių pensijų pagal Austrijos advokatų asociacijų socialinės gerovės įstaigų įstatų A dalį;
- f) Išmokos, pagal 1993 m. Austrijos civilinių inžinierių rūmų aktą (Ziviltechnikerkammergesetz) mokamos Architektų ir konsultacijas teikiančių inžinierių federalinių rūmų socialinės gerovės įstaigų ir socialinės gerovės įstaigų įstatus, išskyrus išmokas dėl profesinio invalidumo ir maitintojo netekimo išmokas, susijusias su minėtomis išmokomis;
- g) Išmokos pagal Apskaitininkų ir mokesčių konsultantų federalinių rūmų socialinės apsaugos įstaigos įstatus, kaip nustatyta Austrijos apskaitininkų ir mokesčių konsultantų akte (Wirtschaftstreuhandberufsgesetz).

LENKIJA

Senatvės pensijos pagal nustatytą įmokų sistemą.

▼ M2

PORTUGALIA

Papildomos pensijos, skiriamos pagal 2008 m. vasario 22 d. dekretą-įstatymą Nr. 26/2008 (valstybinė kaupimo sistema).

▼ M1

SLOVĖNIJA

Pensijos pagal privalomą papildomą pensijų draudimą.

SLOVAKIJA

Privalomas senatvės pensijų kaupimas.

ŠVEDIJA

Pagal pajamas nustatoma pensija ir įmokų pensija (1998:674 Aktas).

JUNGTINĖ KARALYSTĖ

Diferencijuotos ištarnauto laiko išmokos, mokamos pagal 1965 m. Nacionalinio draudimo akto 36 ir 37 skirsnius ir 1966 m. Nacionalinio draudimo akto (Šiaurės Airija) 35 ir 36 skirsnius.

▼ B

IX PRIEDAS

IŠMOKOS IR SUSITARIMAI, LEIDŽIANTYS TAIKYTI 54 STRAIPSNĮ

1. Išmokos, nurodytos šio reglamento 54 straipsnio 2 dalies a punkte, kurių dydis nepriklauso nuo įgytų draudimo arba gyvenimo laikotarpių trukmės

▼ M1

BELGIJA

▼ B

Išmokos, susijusios su bendrąja invalidumo sistema, specialia invalidumo sistema kalnakasiams ir specialia sistema prekybos laivyno jūreiviams

Išmokos pagal savarankiškai dirbančių asmenų draudimą nuo nedarbingumo

Išmokos, susijusios su invalidumu pagal užsienio socialinio draudimo sistemą ir invalidumo sistemą dirbusiems Belgijos Konge ir Ruandoje-Urundyje

▼ M1

DANIJA

▼ B

Visa Danijos valstybinė senatvės pensija, įgyta asmenų, kuriems pensija paskirta iki 1989 m. spalio 1 dienos, išgyvenus šalyje 10 metų

▼ M1

AIRIJA

A tipo invalidumo pensija

GRAIKIJA

▼ B

Išmokos pagal įstatymą Nr. 4169/1961 dėl žemės ūkio darbuotojų draudimo sistemos (OGA)

▼ M1

ISPANIJA

▼ B

Maitintojo netekimo pensijos, skiriamos pagal bendrąją ir specialią sistemas, išskyrus specialią sistemą valstybės tarnautojams

▼ M1

PRANCŪZIJA

▼ B

Invalidumo pensija pagal bendrąją socialinės apsaugos sistemą arba pagal žemės ūkio darbuotojams taikomą sistemą

Našlių invalidumo pensija pagal bendrąją socialinės apsaugos sistemą arba žemės ūkio darbuotojams taikomą sistemą, jeigu ji skaičiuojama remiantis mirusio sutuoktinio invalidumo pensija, kurios dydis buvo nustatytas remiantis 52 straipsnio 1 dalies a punktu

▼ M1

LATVIJA

Invalidumo pensijos (trečios grupės) pagal 1996 m. sausio 1 d. Valstybinių pensijų įstatymo 16 straipsnio 1 ir 2 dalis

---

 NYDERLANDAI
▼ M2

1966 m. vasario 18 d. Negalios draudimo aktas su pakeitimais (WAO)

1997 m. balandžio 24 d. Nedarbingumo išmokų savarankiškai dirbantiems asmenims aktas su pakeitimais (WAZ)

▼ M2

1995 m. gruodžio 21 d. Bendrasis aktas dėl maitintojo netekusių asmenų (ANW)

2005 m. lapkričio 10 d. Darbo ir pajamų pagal darbingumą aktas (WIA)

▼ M1

SUOMIJA

Nacionalinės pensijos asmenims, kurie gimė neįgalūs arba tapo neįgaliais ankstyvame amžiuje (Nacionalinių pensijų aktas Nr. 568/2007)

Nacionalinės pensijos ir sutuoktinio pensijos, nustatytos remiantis pereinamojo laikotarpio taisyklėmis ir paskirtos iki 1994 m. sausio 1 d. (Nacionalinių pensijų akto įgyvendinamasis aktas Nr. 569/2007)

Papildoma vaiko pensijos suma apskaičiuojant nepriklausomą išmoką pagal Nacionalinių pensijų aktą (Nacionalinių pensijų aktas Nr. 568/2007)

ŠVEDIJA

Švedijos su pajamomis susieta ligos kompensacija ir veiklos kompensacija (Aktas 1962:381)

Švedijos garantuota pensija ir garantuota kompensacija, kurios pakeitė viso dydžio Švedijos valstybinės pensijas, numatytas pagal valstybinių pensijų teisės aktus, kurie buvo taikomi iki 1993 m. sausio 1 d., ir viso dydžio valstybinę pensiją, skiriamą pagal nuo tos dienos taikomų teisės aktų pereinamojo laikotarpio taisykles

▼ B

II. Išmokos, nurodytos šio reglamento 54 straipsnio 2 dalies b punkte, kurių dydis nustatomas remiantis įskaitytinu laikotarpiu, kuris laikomas įgytu nuo draudiminio įvykio dienos iki vėlesnės dienos

▼ M1

VOKIETIJA

▼ B

Invalidumo ir maitintojo netekimo pensijos, kurias skiriant įskaitomas papildomas laikotarpis

Senatvės pensijos, kurias skiriant įskaitomas jau įgytas papildomas laikotarpis

▼ M1

ISPANIJA

▼ B

Ištarnauto laiko pensijos arba ištarnauto laiko pensijos už nuolatinį invalidumą pagal specialią sistemą valstybės tarnautojams, priklausančios mokėti pagal Valstybės pensininkų įstatymo suvestinio teksto I antraštinę dalį, jeigu draudiminio įvykio metu pensijos gavėjas buvo valstybės tarnautojas arba laikomas tokiu; mirties ir maitintojo netekimo (našlės arba našlio, našlaičių ir tėvų) pensijos, mokėtinos pagal Valstybės pensininkų įstatymo suvestinio teksto I antraštinę dalį, jeigu mirties metu valstybės tarnautojas dirbo arba buvo laikomas dirbančiu

▼ M1

ITALIJA

▼ B

Italijos pensijos už visišką nedarbingumą (*inabilità*)

▼ M1

LATVIJA

Maitintojo netekimo pensija, apskaičiuojama remiantis numatomais draudimo laikotarpiais (1996 m. sausio 1 d. Valstybinių pensijų įstatymo 23 straipsnio 8 dalis)

LIETUVA

a) Valstybinės socialinio draudimo netekto darbingumo pensijos, mokamos pagal Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymą

b) Maitintojo netekimo ir našlaičių valstybinės socialinio draudimo pensijos, skaičiuojamos remiantis mirusiojo netekto darbingumo pensija pagal Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymą

▼ M1

LIUKSEMBURGAS

▼ B

Invalidumo ir maitintojo netekimo pensijos

▼ M1

SLOVAKIJA

- a) Slovakijos invalidumo pensija ir su ja susijusi maitintojo netekimo pensija
- b) invalidumo pensija asmeniui, kuris tapo neįgalus būdamas išlaikomu vaiku ir kurio atžvilgiu laikoma, kad jis atitinka draudimo laikotarpio reikalavimą (Socialinio draudimo akto Nr. 461/2003 su pakeitimais 70 straipsnio 2 dalis, 72 straipsnio 3 dalis ir 73 straipsnio 3 bei 4 dalys)

SUOMIJA

▼ B

Darbo pensijos, kurias skiriant įskaitomi būsimi laikotarpiai pagal nacionalinius teisės aktus

▼ M1

ŠVEDIJA

▼ B

Ligos išmoka ir veiklos kompensacija, mokamos kaip garantinė išmoka (įstatymas 1962:381)

Maitintojo netekimo pensija, skaičiuojama remiantis sutartiniais draudimo laikotarpiais (įstatymas 2000:461)

Senatvės pensija, mokama kaip garantinė pensija, apskaičiuota remiantis anksčiau suskaičiuotais sutartiniais laikotarpiais (įstatymas 1998:702)

III. Susitarimai, nurodyti šio reglamento 54 straipsnio 2 dalies b punkto i papunktyje, skirti išvengti to paties įskaitytino laikotarpio įskaitymo du ar daugiau kartų:

1997 m. balandžio 28 d. Suomijos Respublikos ir Vokietijos Federacinės Respublikos socialinės apsaugos susitarimas

2000 m. lapkričio 10 d. Suomijos Respublikos ir Liuksemburgo Didžiosios Kunigaikštystės socialinės apsaugos susitarimas

▼ M1

2003 m. rugpjūčio 18 d. Šiaurės šalių konvencija dėl socialinės apsaugos

▼ M1*X PRIEDAS***SPECIALIOS NEJŪMOKINĖS IŠMOKOS PINIGAIS**

(70 straipsnio 2 dalies c punktas)

BELGIJA

- a) Pajamas pakeičianti pašalpa (1987 m. vasario 27 d. įstatymas);
- b) Garantuotos pajamos pagyvenusiems asmenims (2001 m. kovo 22 d. įstatymas).

BULGARIJA

Socialinė senatvės pensija (Socialinio draudimo kodekso 89 straipsnis).

ČEKIJOS RESPUBLIKA

Socialinė pašalpa (Valstybinės socialinės paramos aktas Nr. 117/1995 Sb.).

DANIJA

Pensininkų apgyvendinimo išlaidos (1995 m. kovo 29 d. Įstatymu Nr. 204 konsoliduotas įstatymas dėl individualios apgyvendinimo paramos).

VOKIETIJA

- a) Pagyvenusiems asmenims ir sumažėjusio darbingumo asmenims minimalų pragyvenimo lygį garantuojančios pajamos pagal Socialinio kodekso XII knygos 4 skyrių;
- b) Išmokos, skirtos garantuoti lėšas pragyvenimui pagal pagrindinę nuostatą dėl darbo ieškančių asmenų, išskyrus atvejus, kai šių išmokų atžvilgiu įvykdomi tinkamumo reikalavimai gauti laikiną priedą po to, kai gauta bedarbio pašalpa (Socialinio kodekso II knygos 24 straipsnio 1 dalis).

ESTIJA

- a) Pašalpa neįgaliems suaugusiems asmenims (1999 m. sausio 27 d. Socialinių išmokų neįgaliems asmenims aktas);
- b) Valstybinė bedarbio pašalpa (2005 m. rugsėjo 29 d. Darbo rinkos paslaugų ir paramos aktas).

AIRIJA

- a) Pašalpa ieškantiems darbo asmenims (2005 m. Konsoliduoto socialinės gerovės akto 3 dalies 2 skyrius);
- b) Valstybinė pensija (neįmokinė) (2005 m. Konsoliduoto socialinės gerovės akto 3 dalies 4 skyrius);
- c) Našlės (neįmokinė) pensija ir našlio (neįmokinė) pensija (2005 m. Konsoliduoto socialinės gerovės akto 3 dalies 6 skyrius);
- d) Negalios pašalpa (2005 m. Konsoliduoto socialinės gerovės akto 3 dalies 10 skyrius);
- e) Judumo pašalpa (1970 m. Sveikatos akto 61 skirsnis);
- f) Aklųjų pensija (2005 m. Konsoliduoto socialinės gerovės akto 3 dalies 5 skyrius).

GRAIKIJA

Specialios išmokos pagyvenusiems asmenims (Įstatymas Nr. 1296/82).

ISPANIJA

- a) Minimalių pajamų garantija (1982 m. balandžio 7 d. Įstatymas Nr. 13/82);
- b) Išmokos pinigais pagyvenusiems asmenims ir negalintiems dirbti invalidams remti (1981 m. liepos 24 d. Karališkasis dekretas Nr. 2620/81);
- c) i) Neįmokinės invalidumo pensijos ir ištarnauto laiko pensijos, kaip numatyta Bendrojo įstatymo dėl socialinės apsaugos konsoliduoto teksto, patvirtinto 1994 m. birželio 20 d. Karališkuoju įstatymo galią turinčiu dekretu Nr. 1/1994, 38 straipsnio 1 dalyje; ir

▼ **MI**

- ii) išmokos, papildančios minėtąsias pensijas, kaip numatyta pagal *Comunidades Autónomas* teisės aktus; minėtosiomis papildomomis išmokomis garantuojamos minimalų pragyvenimo lygį užtikrinančios pajamos, atsižvelgiant į ekonominę ir socialinę padėtį atitinkamoje *Comunidades Autónomas*;
- d) Pašalpos, skirtos skatinti judumą ir kompensuoti transporto išlaidas (1982 m. balandžio 7 d. Įstatymas Nr. 13/1982).

PRANCŪZIJA

- a) Papildomos pašalpos, skiriamos iš:
  - i) Specialaus invalidumo fondo ir
  - ii) Senatvės solidarumo fondo atsižvelgiant į įgytas teises

(1956 m. birželio 30 d. įstatymas, kodifikuotas Socialinės apsaugos kodekso VIII knygoje);
- b) Neįgalių suaugusiųjų pašalpa (1975 m. birželio 30 d. įstatymas, kodifikuotas Socialinės apsaugos kodekso VIII knygoje);
- c) Speciali pašalpa (1952 m. liepos 10 d. įstatymas, kodifikuotas Socialinės apsaugos kodekso VIII knygoje) atsižvelgiant į įgytas teises;
- d) Senatvės solidarumo pašalpa (2004 m. birželio 24 d. įsakymas, kodifikuotas Socialinės apsaugos kodekso VIII knygoje), mokama nuo 2006 m. sausio 1 d.

ITALIJA

- a) Socialinės pensijos asmenims be pragyvenimo šaltinio (1969 m. balandžio 30 d. įstatymas Nr. 153);
- b) Pensijos ir pašalpos civiliams neįgaliesiems ar invalidams (1971 m. kovo 30 d. įstatymas Nr. 118, 1980 m. vasario 11 d. įstatymas Nr. 18 ir 1988 m. lapkričio 23 d. įstatymas Nr. 508);
- c) Kurčėnų pensijos ir pašalpos (1970 m. gegužės 26 d. įstatymas Nr. 381 ir 1988 m. lapkričio 23 d. įstatymas Nr. 508);
- d) Pensijos ir pašalpos civiliams akliesiems (1970 m. gegužės 27 d. įstatymas Nr. 382 ir 1988 m. lapkričio 23 d. įstatymas Nr. 508);
- e) Minimalias pensijas papildančios išmokos (1952 m. balandžio 4 d. įstatymas Nr. 218, 1983 m. lapkričio 11 d. įstatymas Nr. 638 ir 1990 m. gruodžio 29 d. įstatymas Nr. 407);
- f) Negalios pašalpas papildančios išmokos (1984 m. birželio 12 d. įstatymas Nr. 222);
- g) Socialinė pašalpa (1995 m. rugpjūčio 8 d. įstatymas Nr. 335);
- h) Socialinė priemonė (1988 m. gruodžio 29 d. įstatymo Nr. 544 1 straipsnio 1 ir 12 dalys bei vėlesni šio įstatymo pakeitimai).

KIPRAS

- a) Socialinė pensija (1995 m. Socialinių pensijų įstatymas (Įstatymas 25(I)/95) su pakeitimais);
- b) Sunkios judėjimo negalios pašalpa (Ministrų Tarybos sprendimai: 1992 m. spalio 16 d. Nr. 38210, 1994 m. rugpjūčio 1 d. Nr. 41370, 1997 m. birželio 11 d. Nr. 46183 ir 2001 m. gegužės 16 d. Nr. 53675);
- c) Speciali išmoka akliesiems (1996 m. Specialiųjų išmokų įstatymas (Įstatymas 77(I)/96) su pakeitimais).

LATVIJA

- a) Valstybinė socialinės apsaugos išmoka (2003 m. sausio 1 d. Valstybinių socialinių išmokų įstatymas);
- b) Pašalpa, skirta kompensuoti transporto išlaidas neįgaliesiems, turintiems sutrikusią judėjimo funkciją (2003 m. sausio 1 d. Valstybinių socialinių išmokų įstatymas).

▼ **M1**

LIETUVA

- a) Šalpos pensija (2005 m. Valstybinių šalpos išmokų įstatymo 5 straipsnis);
- b) Šalpos kompensacija (2005 m. Valstybinių šalpos išmokų įstatymo 15 straipsnis);
- c) Transporto išlaidų kompensacija, skiriama neįgaliesiems, turintiems sutrikusią judėjimo funkciją (2000 m. Transporto lengvatų įstatymo 7 straipsnis).

LIUKSEMBURGAS

Pajamos asmenims su didele negalia (2003 m. rugsėjo 12 d. įstatymo 1 straipsnio 2 dalis), išskyrus asmenis, kurie pripažinti neįgaliais darbuotojais ir kurie dirba įprastinėmis darbo sąlygomis arba saugioje aplinkoje.

VENGRIJA

- a) Metinė invalidumo išmoka (Ministrų Tarybos dekretas Nr. 83/1987 (XII 27) dėl metinių invalidumo išmokų);
- b) Neįmokinė senatvės pašalpa (1993 m. III aktas dėl socialinio administravimo ir socialinių išmokų);
- c) Transporto pašalpa (Vyriausybės dekretas Nr. 164/1995 (XII 27) dėl transporto pašalpų asmenims su sunkia fizine negalia).

MALTA

- a) Papildoma pašalpa (1987 m. Socialinės apsaugos akto (Cap. 318) 73 skirsnis);
- b) Senatvės pensija (1987 m. Socialinės apsaugos aktas (Cap. 318)).

NYDERLANDAI

▼ **M3**

- a) 1997 m. balandžio 24 d. Paramos jaunų neįgalių asmenų darbui ir užimtumui aktas (Wet Wajong);

▼ **M1**

- b) 1986 m. lapkričio 6 d. Papildomų išmokų aktas (TW).

AUSTRIJA

Kompensacinis priedas (1955 m. rugsėjo 9 d. Federalinis aktas dėl bendrojo socialinio draudimo – ASVG, 1978 m. spalio 11 d. Federalinis aktas dėl asmenų, vykdančių prekybinę ir komercinę veiklą, socialinio draudimo – GSVG ir 1978 m. spalio 11 d. Federalinis aktas dėl ūkininkų socialinio draudimo – BSVG).

LENKIJA

Socialinė pensija (2003 m. birželio 27 d. Aktas dėl socialinių pensijų).

PORTUGALIA

- a) Neįmokinė valstybinė senatvės ir invalidumo pensija (1980 m. spalio 13 d. Dekretas–įstatymas Nr. 464/80);
- b) Neįmokinė našlystės pensija (1981 m. lapkričio 11 d. Vyriausybės dekretas Nr. 52/81);
- c) Solidarumo pašalpa pagyvenusiesiems (2005 m. gruodžio 29 d. Dekretas–įstatymas Nr. 232/2005, pakeistas 2006 m. gruodžio 11 d. Dekretu–įstatymu Nr. 236/2006).

SLOVĖNIJA

- a) Valstybinė pensija (1999 m. gruodžio 23 d. Pensijų ir negalios draudimo aktas);
- b) Pensininkų pajamų rėmimas (1999 m. gruodžio 23 d. Pensijų ir negalios draudimo aktas);
- c) Išlaikymo pašalpa (1999 m. gruodžio 23 d. Pensijų ir negalios draudimo aktas).

▼ M1

SLOVAKIJA

- a) Pensijų, kurios yra vienintelis pajamų šaltinis, koregavimas iki 2004 m. sausio 1 d.;
- b) Socialinė pensija, paskirta iki 2004 m. sausio 1 d.

SUOMIJA

- a) Būsto pašalpa pensininkams (Aktas dėl būsto pašalpos pensininkams 571/2007);
- b) Darbo rinkos rėmimas (Bedarbio išmokų aktas 1290/2002);
- c) Speciali parama imigrantams (Aktas dėl specialios paramos imigrantams 1192/2002).

ŠVEDIJA

- a) Būsto priedai pensiją gaunantiems asmenims (Įstatymas 2001:761);
- b) Finansinė parama pagyvenusiems asmenims (Įstatymas 2001:853).

JUNGTINĖ KARALYSTĖ

- a) Valstybinės pensijų paskolos (2002 m. Valstybinių pensijų paskolų aktas ir 2002 m. Valstybinių pensijų paskolų aktas (Šiaurės Airija));
- b) Pagal pajamas nustatomos pašalpos darbo ieškantiems asmenims (1995 m. Aktas dėl darbo ieškančių asmenų ir 1995 m. Įsakymas dėl darbo ieškančių asmenų (Šiaurės Airija));

▼ M3

_____

▼ M1

- d) Negalios pragyvenimo pašalpos judumo dalis (1992 m. Socialinės apsaugos įmokų ir išmokų aktas ir 1992 m. Socialinės apsaugos įmokų ir išmokų aktas (Šiaurės Airija));

▼ M3

- e) Užimtumo ir paramos išmoka pagal pajamas (2007 m. Gerovės reformos aktas ir 2007 m. Gerovės reformos aktas (Šiaurės Airija)).

XI PRIEDAS

SPECIALIOS NUOSTATOS DĖL VALSTYBIŲ NARIŲ TEISĖS AKTŲ TAIKYMO

(51 straipsnio 3 dalis, 56 straipsnio 1 dalis ir 83 straipsnis)

BULGARIJA

Bulgarijos sveikatos draudimo akto 33 straipsnio 1 dalis taikoma visiems asmenims, kurių atžvilgiu Bulgarija yra kompetentinga valstybė narė pagal šio reglamento III antraštinės dalies 1 skyrių.

ČEKIJOS RESPUBLIKA

Nustatant šeimos narius pagal 1 straipsnio i punktą sąvoka „sutuoktinis“ taip pat apima registruotą partnerį, kaip apibrėžta Čekijos Respublikos akte Nr. 115/2006 rink. dėl registruotos partnerystės.

DANIJA

1. a) Apskaičiuojant pensiją pagal *lov om social pension* (Socialinių pensijų aktas) darbo pagal darbo sutartį arba savarankiško darbo laikotarpiai, kuriuos pagal Danijos teisės aktus įgijo pasienio darbuotojas arba darbuotojas, kuris atvyko į Daniją dirbti sezoninio darbo, yra laikomi gyvenimo laikotarpiais, kuriuos Danijoje įgijo pergyvenęs sutuoktinis, jeigu šiais laikotarpiais pergyvenęs sutuoktinis ir pirmiau minėtas darbuotojas buvo susiję santuokos ryšiais ir negyveno skyriumi arba *de facto* negyveno skyriumi dėl nesuderinamumo ir jeigu šiais laikotarpiais sutuoktinis gyveno kitos valstybės narės teritorijoje. Šiame punkte „sezoninis darbas“ – sezonų kaitos nulemtas kiekvienais metais pasikartojantis darbas.
  - b) Apskaičiuojant pensiją pagal *lov om social pension* (Socialinių pensijų aktas) darbo pagal darbo sutartį arba savarankiško darbo laikotarpiai, kuriuos pagal Danijos teisės aktus įgijo asmuo, kuriam netaikomas 1 dalies a punktas, iki 1984 m. sausio 1 d., yra laikomi gyvenimo laikotarpiais, kuriuos Danijoje įgijo pergyvenęs sutuoktinis, jeigu šiais laikotarpiais pergyvenęs sutuoktinis ir pirmiau minėtas asmuo buvo susiję santuokos ryšiais ir negyveno skyriumi arba *de facto* negyveno skyriumi dėl nesuderinamumo ir jeigu šiais laikotarpiais sutuoktinis gyveno kitos valstybės narės teritorijoje.
  - c) Laikotarpiai, kurie turi būti įskaityti pagal a ir b punktus, neįskaitomi, jeigu jie sutampa su laikotarpiais, kurie buvo įskaityti apskaičiuojant pensiją, kuri turi būti mokama atitinkamam asmeniui pagal kitos valstybės narės privalomojo draudimo teisės aktus, arba su laikotarpiais, kuriais atitinkamas asmuo gavo pensiją pagal tokius teisės aktus. Tačiau šie laikotarpiai įskaitomi, jeigu metinis minėtos pensijos dydis yra mažesnis už pusę socialinės pensijos bazinio dydžio.
2. a) Nepaisant šio reglamento 6 straipsnio nuostatų, asmenys, kurie nedirbo mokamo darbo vienoje arba keliuose valstybėse narėse, turi teisę gauti Danijos socialinę pensiją tik tuo atveju, jei jie nuolat gyvena arba anksčiau nuolat gyveno Danijoje ne trumpiau kaip trejus metus, atsižvelgiant į Danijos teisės aktuose nustatytus amžiaus apribojimus. Atsižvelgiant į šio reglamento 4 straipsnį, 7 straipsnis netaikomas Danijos socialinei pensijai, į kurią tokie asmenys įgijo teisę.
  - b) Pirmiau minėtos nuostatos netaikomos asmenų, kurie dirba arba dirbo mokamą darbą Danijoje, šeimos narių arba studentų ar jų šeimų narių teisei į Danijos socialinę pensiją.
3. Laikiniai išmokai, skiriami bedarbiams, kuriems buvo leista pasinaudoti *ledighedsydelse* („lankstaus darbo“ sistema) (1997 m. birželio 10 d. Įstatymas Nr. 455), taikomas šios reglamento III antraštinės dalies 6 skyrius. Į kitą valstybę narę išvykstančių bedarbių atveju bus taikomi 64 ir 65 straipsniai, jeigu šios valstybės narės įdarbinimo sistemos, skirtos tai pačiai asmenų kategorijai, yra panašios.

▼ M1

4. Tuo atveju, kai Danijos socialinės pensijos gavėjas kitoje valstybėje narėje taip pat turi teisę gauti ir maitintojo netekimo pensiją, šios pensijos įgyvendinant Danijos teisės aktus laikomos tos pačios rūšies išmokomis, kaip apibrėžta šio reglamento 53 straipsnio 1 dalyje, tačiau su sąlyga, kad asmuo, kurio draudimo arba gyvenimo laikotarpių pagrindu apskaičiuojama maitintojo netekimo pensija, taip pat yra įgijęs teisę į Danijos socialinę pensiją.

VOKIETIJA

1. Nepaisant šio reglamento 5 straipsnio a punkto ir *Sozialgesetzbuch VI* (Socialinio kodekso VI tomo) 5 straipsnio 4 dalies 1 punkto, asmuo, kuris gauna visą senatvės pensiją pagal kitos valstybės narės teisės aktus, gali prašyti būti apdraustas privalomuoju draudimu pagal Vokietijos pensinio draudimo sistemą.

▼ M3

2. Nepaisant šio reglamento 5 straipsnio a punkto ir *Sozialgesetzbuch VI* (Socialinio kodekso VI tomas) 7 straipsnio, asmuo, kuris yra apdraustas privalomuoju draudimu kitoje valstybėje narėje arba gauna senatvės pensiją pagal kitos valstybės narės teisės aktus, Vokietijoje gali apsidrausti pagal savanoriško draudimo sistemą.

▼ M1

3. Kad išmokėtų išmokas pinigais pagal Socialinio kodekso V tomo 47 straipsnio 1 dalį, VII tomo 47 straipsnio 1 dalį ir *Reichsversicherungsordnung* 200 straipsnio 2 dalį apdraustiems asmenims, gyvenantiems kitoje valstybėje narėje, Vokietijos draudimo sistemos apskaičiuoja grynąjį darbo užmokestį, kuris naudojamas išmokoms įvertinti tarsi apdraustas asmuo gyventų Vokietijoje, išskyrus atvejus, kai apdraustas asmuo prašo įvertinimo remiantis jo realiai gaunamu darbo užmokesčiu.
4. Kitų valstybių narių piliečiai, kurių nuolatinė ar pagrindinė gyvenamoji vieta yra ne Vokietijoje ir kurie atitinka Vokietijos pensinio draudimo sistemos bendras sąlygas, gali savanoriškai mokėti įmokas tik tuo atveju, jei anksčiau jie buvo apdrausti savanorišku ar privalomu draudimu Vokietijos pensinio draudimo sistemoje; tai taip pat taikoma asmenims be pilietybės ir pabėgėliams, kurių nuolatinė ar pagrindinė gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje.
5. *Pauschale Anrechnungszeit* (fiksuotas įskaitytas laikotarpis) pagal *Sozialgesetzbuch VI* (Socialinio kodekso VI tomas) 253 straipsnį nustatomas vien tik Vokietijoje įgytų laikotarpių atžvilgiu.
6. Tais atvejais, kai pensijos perskaičiavimui taikomi 1991 m. gruodžio 31 d. galioję pensijas reglamentuojantys Vokietijos teisės aktai, įskaitant Vokietijos *Ersatzzeiten* (pakaitinius laikotarpius) taikomi tik Vokietijos teisės aktai.
7. Taikant šį reglamentą toliau taikomi Vokietijos teisės aktai dėl nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų, už kuriuos turi būti atlyginta pagal užsienio pensijas reglamentuojantį įstatymą, ir dėl išmokų už draudimo laikotarpius, kurie gali būti įskaityti pagal užsienio pensijas reglamentuojantį įstatymą Perkelėtų asmenų ir pabėgėlių reikalų akto (*Bundesvertriebenengesetz*) 1 dalies 2 punkto 3 papunktį nurodytose teritorijose, nepaisant Užsienio pensijų akto (*Fremdrentengesetz*) 2 dalies nuostatų.
8. Apskaičiuojant šio reglamento 52 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktyje nurodytą teorinį dydį laisvosioms profesijoms skirtose pensijos sistemose, kompetentinga įstaiga, atsižvelgdama į kiekvienus draudimo metus, įgytus pagal bet kurios kitos valstybės narės teisės aktus, remiasi vidutiniu metiniu teisės į pensiją, kuri įgyjama mokant įmokas kompetentingoms įstaigoms per priklausymo joms laikotarpį, dydžiu.

ESTIJA

Tėvystės išmokų apskaičiavimo tikslais darbo pagal darbo sutartį laikotarpiai, įgyti ne Estijoje, o kitoje valstybėje narėje, laikomi pagrįstais tuo pačiu socialinio mokesčio vidurkiu, kuris buvo mokamas darbo pagal darbo sutartį Estijoje laikotarpiais, su kuriais jie susumuojami. Jeigu referenciniais metais asmuo dirbo pagal darbo sutartį tik kitoje valstybėje narėje, laikoma, kad išmokos apskaičiavimas yra pagrįstas socialinio mokesčio vidurkiu, kuris buvo sumokėtas Estijoje laikotarpį nuo referencinių metų iki motinystės atostogų.

▼ M1

AIRIJA

1. Nepaisant šio reglamento 21 straipsnio 2 dalies ir 62 straipsnio, apskaičiuojant apdraustojo asmens nustatytą apskaičiuojamą savaitinį darbo užmokestį skiriant ligos arba bedarbio išmokas pagal Airijos teisės aktus, suma, lygi atitinkamų nustatytų metų pagal darbo sutartį dirbančio asmens savaitinio darbo užmokesčio vidurkiui, įskaitoma to apdraustojo asmens kiekvienai darbo pagal sutartį savaitei, kurią jis tais nustatytais metais dirbo pagal kitos valstybės narės teisės aktus.
2. Kai taikomas šio reglamento 46 straipsnis, jeigu atitinkamas asmuo netenka darbingumo ir todėl tampa invalidu tuo metu, kai jam taikomi kitos valstybės narės teisės aktai, 2005 m. Socialinės gerovės konsolidavimo akto 118 skirsnio 1 dalies a punkto taikymo tikslais Airija įskaito visus laikotarpius, kuriais dėl invalidumo praradus minėtą darbingumą tas asmuo būtų buvęs laikomas netekusiu darbingumo pagal Airijos teisės aktus.

GRAIKIJA

1. Įstatymas Nr. 1469/84 dėl Graikijos piliečių ir graikų kilmės užsienio valstybių piliečių savanoriško dalyvavimo pensinio draudimo sistemoje taikomas kitų valstybių narių piliečiams, asmenims be pilietybės ir pabėgėliams, kai atitinkami asmenys, neatsižvelgiant į jų gyvenamąją ar buvimo vietą, kažkada praityje buvo apdrausti privalomu ar savanorišku draudimu Graikijos pensinio draudimo sistemoje.
2. Nepaisant šio reglamento 5 straipsnio a punkto ir įstatymo Nr. 1140/1981 34 straipsnio, asmuo, pagal kitos valstybės narės teisės aktus gaunantis pensiją dėl nelaimingų atsitikimų darbe ar profesinių ligų, gali prašyti būti apdraustas privalomu draudimu pagal žemės ūkio darbuotojų draudimo sistemoje taikomus teisės aktus, jei jis užsiima veikla, patenkančia į šių teisės aktų taikymo sritį.

ISPANIJA

1. Įgyvendinant šio reglamento 52 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktį, metai, kurių darbuotojui trūksta iki pensinio arba privalomo išėjimo į pensiją amžiaus, kaip nurodyta *Ley de clases Pasivas del Estado* (Valstybės pensininkų įstatymas) suvestinės redakcijos 31 straipsnio 4 dalyje, įskaitomi kaip tarnybos valstybei metai tik tuo atveju, jeigu įvykus draudimui įvykiui, dėl kurio turi būti mokamos invalidumo arba mirties pensijos, išmokų gavėjui buvo taikoma speciali Ispanijos valstybės tarnautojams skirta sistema arba jeigu jis vertėsi veikla, kuriai pagal tą sistemą taikomos panašios sąlygos, arba įvykus draudimui įvykiui, dėl kurio turi būti mokamos pensijos, išmokų gavėjas vertėsi veikla, kurią vykdant atitinkamam asmeniui turėjo būti taikoma valstybės tarnautojams, ginkluotosioms pajėgoms ir teismams skirta speciali valstybės sistema, jei ši veikla būtų buvusi vykdoma Ispanijoje.
2. a) Pagal šio reglamento 56 straipsnio 1 dalies c punktą Ispanijos teorinė išmoka apskaičiuojama remiantis faktinėmis asmens įmokomis, kurias jis mokėjo prieš paskutiniosios įmokos Ispanijos socialinei apsaugai sumokėjimą ėjusiais metais. Tais atvejais, kai apskaičiuojant bazinę pensiją turi būti atsižvelgta į draudimo ir (arba) gyvenimo laikotarpius pagal kitų valstybių narių teisės aktus, minėtiems laikotarpiams naudojama Ispanijos įmokų bazė, taikyta referenciniams laikotarpiams artimiausiu laiku, atsižvelgiant į mažmeninių kainų indekso raidą.
  - b) Įgytos pensijos dydis padidinamas pagal apskaičiuotą kiekvienų kitų metų tos pačios rūšies pensijų padidinimą ir pakartotinį vertinimą.
3. Kitose valstybėse narėse įgyti laikotarpiai, kurie turi būti apskaičiuojami pagal valstybės tarnautojams, ginkluotosioms pajėgoms ir teismų administracijos darbuotojams skirtą specialią sistemą, taikant šio reglamento 56 straipsnį prilyginami laiko požiūriu artimiausiems laikotarpiams, kuriuos asmuo įgijo Ispanijoje kaip valstybės tarnautojas.

▼ M1

4. Visiems pagal reglamentą išmokas gaunantiems asmenims, kurie savo vardu mokėjo įmokas pagal Ispanijos teisės aktus iki 1967 m. sausio 1 d., priklauso papildomos sumos, atsižvelgiant į amžių, nurodytos Bendrojo socialinės apsaugos įstatymo antroje pereinamojo laikotarpio nuostatoje; taikant šio reglamento 5 straipsnį draudimo laikotarpių, kurie įgyti kitoje valstybėje narėje iki pirmiau nurodytos datos, nebus įmanoma laikyti lygiaverčiais įmokoms, mokamoms Ispanijoje, tik šiais tikslais. Vietoje 1967 m. sausio 1 d. jūrininkams skirtos specialios sistemos atveju taikoma 1970 m. rugpjūčio 1 d., o specialios kalnakasybai skirtos socialinės apsaugos sistemos atveju – 1969 m. balandžio 1 d.

PRANCŪZIJA

▼ M3▼ M1

2. Asmenų, Prancūzijoje gaunančių išmokas natūra pagal šio reglamento 17, 24 arba 26 straipsnius, kurie yra Prancūzijos Aukštutinio Reino, Žemutinio Reino arba Mozelio departamentų nuolatiniai gyventojai, išmokos natūra, teikiamos kitos valstybės narės, kuri yra atsakinga už jų finansavimą, įstaigos vardu, apima išmokas, kurios mokamos ir pagal bendrąją ligos draudimo sistemą, ir pagal Elzaso ir Mozelio vietinę privalomąją papildomą ligos draudimo sistemą.
3. Taikant šio reglamento III antraštinės dalies 5 skyrių Prancūzijos teisės aktai, taikomi asmeniui, kuris dirba arba anksčiau dirbo pagal darbo sutartį arba savarankiškai, apima ir pagrindinę (-es) senatvės draudimo sistemą (-as), ir papildomą (-as) pensijų sistemą (-as), kuri (kurios) buvo taikoma (-os) tam asmeniui.

KIPRAS

Taikant šio reglamento 6, 51 ir 61 straipsnių nuostatas kiekvieno laikotarpio, prasidedančio 1980 m. spalio 6 d. arba vėliau, draudimo savaitė pagal Kipro Respublikos teisės aktus nustatoma padalinant visą atitinkamo laikotarpio apdraustąjį darbo užmokestį iš pagrindinio apdraustojo darbo užmokesčio, taikomo atitinkamais įmokų mokėjimo metais, savaitinės sumos, jeigu taip nustatytų savaitžių skaičius neviršija atitinkamo laikotarpio kalendorinių savaitžių skaičiaus.

MALTA

Specialios nuostatos valstybės tarnautojams

- a) Tik taikant šio reglamento 49 ir 60 straipsnius asmenys, kurie įdarbinti pagal Maltos ginkluotųjų pajėgų aktą (Maltos teisės aktų 220 skyrius), Policijos aktą (Maltos teisės aktų 164 skyrius) ir Kalėjimų aktą (Maltos teisės aktų 260 skyrius), laikomi valstybės tarnautojais;
- b) Pagal minėtus aktus ir pagal Pensijų įsakymą (Maltos įstatymų 93 skyrius) mokamos pensijos šio reglamento 1 straipsnio e punkto tikslu bus laikomos „specialia sistema valstybės tarnautojams“.

NYDERLANDAI

1. Sveikatos priežiūros draudimas

- a) Įgyvendinant šio reglamento III antraštinės dalies 1 ir 2 skyrius, pagal Nyderlandų teisės aktus teisę į išmokas natūra turintys asmenys yra:
  - i) asmenys, kurie pagal *Zorgverzekeringswet* (Sveikatos priežiūros draudimo aktas) 2 straipsnį privalo sudaryti draudimo sutartį su sveikatos priežiūros draudiku, ir
  - ii) jei jie nepatenka į i papunkčio taikymo sritį, aktyvios tarnybos karinio personalo šeimos nariai, gyvenantys kitoje valstybėje narėje, ir asmenys, gyvenantys kitoje valstybėje narėje ir pagal šį reglamentą įgiję teisę į sveikatos priežiūrą savo gyvenamosios vietos valstybėje, kurių išlaidas padengia Nyderlandai.

▼ M1

- b) 1 dalies a punkto i papunktyje nurodyti asmenys pagal *Zorgverzekeringswet* (Sveikatos priežiūros draudimo aktas) nuostatas turi būti sudarę draudimo sutartį su sveikatos priežiūros draudiku, o 1 dalies a punkto ii papunktyje nurodyti asmenys turi būti užsiregistravę *College voor zorgverzekerings* (Sveikatos priežiūros draudimo valdyba).
- c) a punkte nurodytiems asmenims ir jų šeimos nariams taikomos *Zorgverzekeringswet* (Sveikatos priežiūros draudimo akto) ir *Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten* (Bendrojo akto dėl išskirtinių medicininių išlaidų) nuostatos dėl pareigos mokėti įmokas. Šeimos narių atžvilgiu įmokas moka tas asmuo, per kurį įgyjama teisė į sveikatos priežiūrą, išskyrus karinio personalo šeimos narius, gyvenančius kitoje valstybėje narėje, kurie įmokas moka tiesiogiai.
- d) *Zorgverzekeringswet* (Sveikatos priežiūros draudimo aktas) nuostatos dėl pavėluoto draudimo *mutatis mutandis* taikomos 1 dalies a punkto ii papunktyje nurodytiems asmenims pavėluotos registracijos *College voor zorgverzekerings* (Sveikatos priežiūros draudimo valdyba) atveju.
- e) Asmenys, kurie turi teisę į išmokas natūra ne pagal Nyderlandų, o pagal kitos valstybės narės teisės aktus ir kurie nuolat arba laikinai gyvena Nyderlanduose, turi teisę gauti išmokas natūra pagal polisą, kuri apdraus tiesiems Nyderlanduose suteikia nuolatinės arba laikinos gyvenamosios vietos įstaiga, atsižvelgiant į *Zorgverzekeringswet* (Sveikatos priežiūros draudimo aktas) 11 straipsnio 1, 2 bei 3 dalis ir 19 straipsnio 1 dalį, taip pat išmokas natūra, numatytas *Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten* (Bendrasis aktas dėl išskirtinių medicininių išlaidų).
- f) šio reglamento 23–30 straipsnių taikymo tikslais toliau išvardytos išmokos (be pensijų, kurioms taikomi šio reglamento III antraštinės dalies 4 ir 5 skyriai) prilyginamos pagal Nyderlandų teisės aktus mokamoms pensijoms:
- pensijos, skiriamos pagal 1966 m. sausio 6 d. Įstatymą dėl valstybės tarnautojų ir maitintojo netekusių asmenų pensijų (*Algemene burgerlijke pensioenwet*) (Nyderlandų valstybės tarnautojų pensijų aktas),
  - pensijos, skiriamos pagal 1966 m. spalio 6 d. Įstatymą dėl kariškių ir maitintojo netekusių asmenų pensijų (*Algemene militaire pensioenwet*) (Karinės tarnybos pensijų aktas),
  - nedarbingumo išmokos, skiriamos pagal 1972 m. birželio 7 d. Įstatymą dėl nedarbingumo išmokų kariškiams (*Wetarbeidsongeschiktheidsvoorziening militairen*) (Kariškių nedarbingumo aktas),
  - pensijos, skiriamos pagal 1967 m. vasario 15 d. Įstatymą dėl NV *Nederlandse Spoorwegen* (Nyderlandų geležinkelių bendrovė) darbuotojų ir maitintojo netekusių asmenų pensijų (*Spoorwegpensioenwet*) (Geležinkelių pensijų aktas),
  - pensijos, skiriamos pagal *Reglement Dienstvoorwaarden Nederlandse Spoorwegen* (Reglamentas dėl įdarbinimo Nyderlandų geležinkelių bendrovėje sąlygų),
  - išmokos, skiriamos į pensiją išėjusiems asmenims, kol jie nepasiekė pensinio 65 metų amžiaus, pagal pensiją, skirtą senatvėje aprūpinti pajamomis anksčiau pagal darbo sutartį dirbusius asmenis, arba išmokos, numatytos ankstyvo pasitraukimo iš darbo rinkos atveju pagal valstybės nustatytą sistemą arba pagal kolektyvinį susitarimą, skirtą 55 metų amžiaus ar vyresniems asmenims,
  - išmokos, pagal atleidimo dėl darbo vietų mažinimo, senatvės pensijos ir ankstyvo išėjimo į pensiją atveju taikomą sistemą, skiriamos kariškiams ir valstybės tarnautojams.

▼ **M3**

- h) Taikant šio reglamento 18 straipsnio 1 dalį, šio priedo 1 dalies a punkto ii papunktyje nurodyti ir laikinai Nyderlanduose būnantys asmenys turi teisę gauti išmokas natūra pagal polisą, kuri apdraustiesiems asmenims Nyderlanduose suteikia buvimo vietos įstaiga, atsižvelgiant į *Zorgverzekeringswet* (Sveikatos priežiūros draudimo aktas) 11 straipsnio 1, 2 ir 3 dalis ir 19 straipsnio 1 dalį, taip pat išmokas natūra, numatytas *Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten* (Bendrasis aktas dėl išskirtinių medicininių išlaidų).

▼ **M1**

2. *Algemene Ouderdomswet* (AOW) ► **M3** (Bendrasis senatvės pensijų aktas) ◀ taikymas

- a) *Algemene Ouderdomswet* (AOW) ► **M3** (Bendrasis senatvės pensijų aktas) ◀ 13 straipsnio 1 dalyje nurodytas sumažinimas netaikomas kalendoriniams metams iki 1957 m. sausio 1 d., kuriais išmokų gavėjas, neatitinkantis sąlygų, pagal kurias tokie metai laikomi draudimo laikotarpiais:

- būdamas 15–65 metų amžiaus gyveno Nyderlanduose, arba
- gyvendamas kitoje valstybėje narėje, Nyderlanduose dirbo Nyderlanduose įsisteigusiam darbdaviui, arba
- dirbo kitoje valstybėje narėje laikotarpiais, kurie pagal Nyderlandų socialinės apsaugos sistemą laikomi draudimo laikotarpiais.

Nukrypstant nuo AOW 7 straipsnio, kiekvienas asmuo, kuris pirmiau nurodytomis sąlygomis Nyderlanduose gyveno arba dirbo tik iki 1957 m. sausio 1 d., taip pat laikomas turinčiu teisę į pensiją.

- b) AOW 13 straipsnio 1 dalyje nurodytas sumažinimas netaikomas kalendoriniams metams iki 1989 m. rugpjūčio 2 d., kuriais būdamas 15–65 metų amžiaus, kitoje nei Nyderlandai valstybėje narėje gyvenęs, vedęs ar tuo metu vedęs asmuo buvo neapdraustas pagal pirmiau minėtą teisės aktą, jeigu tie kalendoriniai metai sutampa su draudimo laikotarpiais, kuriuos asmens sutuoktinis įgijo pagal ► **M3** pirmiau nurodytą teisės aktą ◀, arba su kalendoriniais metais, kuriuos reikia įskaityti pagal 2 dalies a punktą, jeigu tuo metu šių asmenų santuoka nebuvo iširusi.

Nukrypstant nuo AOW 7 straipsnio, laikoma, kad toks asmuo turi teisę į pensiją.

- c) AOW 13 straipsnio 2 dalyje nurodytas sumažinimas netaikomas kalendoriniams metams iki 1957 m. sausio 1 d., kuriais pensininko sutuoktinis, neatitinkantis sąlygų, pagal kurias tokie metai laikomi draudimo laikotarpiais:

- būdamas 15–65 metų amžiaus gyveno Nyderlanduose, arba
- gyvendamas kitoje valstybėje narėje, Nyderlanduose dirbo Nyderlanduose įsisteigusiam darbdaviui, arba
- dirbo kitoje valstybėje narėje laikotarpiais, kurie pagal Nyderlandų socialinės apsaugos sistemą laikomi draudimo laikotarpiais.

- d) AOW 13 straipsnio 2 dalyje nurodytas sumažinimas netaikomas kalendoriniams metams iki 1989 m. rugpjūčio 2 d., kuriais, būdamas 15–65 metų amžiaus, kitoje nei Nyderlandai valstybėje narėje gyvenantis pensininko sutuoktinis buvo neapdraustas pagal pirmiau minėtą teisės aktą, jeigu tie kalendoriniai metai sutampa su draudimo laikotarpiais, kuriuos pensininkas įgijo pagal tą teisės aktą, arba su kalendoriniais metais, kurie turi būti įskaityti pagal 2 dalies a punktą, jeigu tuo metu šių asmenų santuoka nebuvo iširusi.

▼ **M1**

e) 2 dalies a, b, c ir d punktai netaikomi laikotarpiams, sutampantiems su:

- laikotarpiais, kuriuos galima įskaityti apskaičiuojant teises į pensiją pagal kitos nei Nyderlandai valstybės narės senatvės draudimo teisės aktus, arba
- laikotarpiais, kuriais atitinkamam asmeniui buvo mokama senatvės pensija pagal tokius teisės aktus.

Taikant šią nuostatą, neįskaitomi savanoriško draudimo laikotarpiai, įgyti pagal kitos valstybės narės sistemą.

f) 2 dalies a, b, c ir d punktai taikomi tik tuo atveju, jeigu atitinkamas asmuo, būdamas vyresnis nei 59 metų amžiaus, šešerius metus gyveno vienoje arba keliuose valstybėse narėse ir tik tiek laiko, kiek jis gyveno vienoje iš tų valstybių narių.

g) Nukrypsant nuo AOW IV skyriaus, kiekvienam kitos nei Nyderlandai valstybės narės gyventojui, kurio sutuoktiniui pagal tą teisės aktą taikomas privalomasis draudimas, leidžiama apsidrausti savanorišku draudimu pagal tą teisės aktą tais laikotarpiais, kuriais jo sutuoktinis yra apdraustas privalomuoju draudimu.

Šis leidimas galioja ir tada, kai dėl mirties nutrūksta sutuoktinio privalomasis draudimas ir kai maitintojo netekęs asmuo gauna tik pensiją pagal *Algemene Nabestaandenwet* ► **M3** (Bendrasis aktas dėl maitintojo netekusių asmenų) ◀.

Bet kuriuo atveju leidimas apsidrausti savanorišku draudimu nustoja galioti asmeniui sulaukus 65 metų.

Savanoriško draudimo įmokos nustatomos remiantis nuostatomis dėl savanoriško draudimo įmokų nustatymo pagal AOW. Tačiau jeigu savanorišku draudimu apsidraudžiama po 2 dalies b punkte nurodyto draudimo laikotarpio, įmoka nustatoma remiantis nuostatomis dėl privalomojo draudimo įmokų nustatymo pagal AOW ir laikoma, kad pajamos, kurias reikia įskaityti, buvo gautos Nyderlanduose.

h) 2 dalies g punkte nurodytas leidimas nesuteikiamas asmenims, apdraustiems pagal kitos valstybės narės teisės aktus, reglamentuojančius pensijas arba maitintojo netekimo išmokas;

i) Asmuo, norintis apsidrausti savanorišku draudimu pagal 2 dalies g punktą, turi kreiptis į Socialinio draudimo banką (*Sociale Verzekeringsbank*) ne vėliau kaip per vienerius metus nuo dienos, kai įvykdomos savanoriško draudimo sąlygos.

3. *Algemene Nabestaandenwet* (ANW) ► **M3** (Bendrasis aktas dėl maitintojo netekusių asmenų) ◀ taikymas

a) Jeigu pagal šio reglamento 51 straipsnio 3 dalį pergyvenęs sutuoktinis turi teisę į maitintojo netekimo pensiją pagal *Algemene Nabestaandenwet* (ANW) (Bendrasis įstatymas dėl maitintojo netekusių išlaikytinių), ta pensija apskaičiuojama pagal šio reglamento 52 straipsnio 1 dalies b punktą.

Taikant šias nuostatas, iki 1959 m. spalio 1 d. įgyti draudimo laikotarpiai taip pat laikomi pagal Nyderlandų teisės aktus įgytais draudimo laikotarpiais, jeigu šiais laikotarpiais apdraustasis, būdamas vyresnis nei 15 metų:

- gyveno Nyderlanduose, arba
- gyvendamas kitoje valstybėje narėje, Nyderlanduose dirbo Nyderlanduose įsisteigusiam darbdaviui, arba
- dirbo kitoje valstybėje narėje laikotarpiais, kurie pagal Nyderlandų socialinės apsaugos sistemą laikomi draudimo laikotarpiais.

▼ **M1**

- b) Neįskaitomi laikotarpiai, kurie turi būti įskaityti pagal 3 dalies a punktą ir kurie sutampa su privalomojo draudimo laikotarpiais, įgytais pagal kitos valstybės narės teisės aktus dėl maitintojo netekimo pensijų.
- c) Taikant šio reglamento 52 straipsnio 1 dalies b punktą, draudimo laikotarpiais laikomi tik tie draudimo laikotarpiai, kuriuos pagal Nyderlandų teisės aktus asmuo įgijo būdamas vyresnis nei 15 metų.
- d) Nukrypstant nuo ANW 63a straipsnio 1 dalies, kitos nei Nyderlandai valstybės narės gyventojui, kurio sutuoktinis yra apdraustas privalomuoju draudimu pagal ANW, leidžiama apsidrausti savanorišku draudimu pagal ► **M3** pirmiau nurodytą teisės aktą ◀, jeigu toks draudimas jau buvo įsigaliojęs iki šio reglamento taikymo pradžios, tačiau tik laikotarpiais, kuriais sutuoktinis yra apdraustas privalomuoju draudimu.

Šis leidimas nebegalioja nuo sutuoktinio privalomojo draudimo pagal ANW pasibaigimo dienos, išskyrus atvejus, kai sutuoktinio privalomasis draudimas pasibaigia dėl jo mirties ir kai maitintojo netekęs asmuo gauna tik pensiją pagal ANW.

Bet kuriuo atveju leidimas apsidrausti savanorišku draudimu nustoja galioti asmeniui sulaukus 65 metų.

Savanoriško draudimo įmokos nustatomos remiantis nuostatomis dėl savanoriško draudimo įmokų nustatymo pagal ANW. Tačiau jeigu savanorišku draudimu apsidraudžiama po 2 dalies b punkte nurodyto draudimo laikotarpio, įmoka nustatoma remiantis nuostatomis dėl privalomojo draudimo įmokų nustatymo pagal ANW ir laikoma, kad pajamos, kurias reikia įskaityti, buvo gautos Nyderlanduose.

4. Nyderlandų teisės aktų, susijusių su nedarbingumu, taikymas

- a) Jeigu atitinkamas asmuo pagal šio reglamento 51 straipsnio 3 dalį turi teisę gauti Nyderlandų invalidumo išmoką, apskaičiuojant šią išmoką šio reglamento 52 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytas dydis nustatomas:
- i) jeigu asmuo, prieš netekdamas darbingumo, paskutiniu metu dirbo pagal darbo sutartį, kaip apibrėžta šio reglamento 1 straipsnio a punkte:
- laikantis *Wet op arbeidsongeschiktheidsverzekering* (WAO) ► **M3** (Negalios draudimo aktas) ◀ nustatytų nuostatų, jei asmuo neteko darbingumo iki 2004 m. sausio 1 d., arba
  - laikantis *Wet Werk en inkomen naar arbeidsvermogen* (WIA) (Darbo ir pajamų pagal darbingumą aktas) nustatytų nuostatų, jei asmuo neteko darbingumo 2004 m. sausio 1 d. arba vėliau.
- ii) jeigu atitinkamas asmuo, prieš netekdamas darbingumo, paskutiniu metu dirbo savarankiškai, kaip apibrėžta šio reglamento 1 straipsnio b punkte, laikantis *Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen* (WAZ) ► **M3** (Negalios išmokų savarankiškai dirbantiems asmenims aktas) ◀ nustatytų nuostatų, jeigu asmuo neteko nedarbingumo iki 2004 m. rugpjūčio 1 d.
- b) Apskaičiuodamos išmokas pagal WAO, WIA arba WAZ, Nyderlandų įstaigos įskaito:
- Nyderlanduose iki 1967 m. liepos 1 d. įgytus mokamo darbo laikotarpius ir jiems prilygintus laikotarpius,
  - pagal WAO įgytus draudimo laikotarpius,

▼ M1

- vyresnio nei 15 metų amžiaus asmens pagal *Algemene Arbeidsongeschiktheidswet* (AAW) (Bendrasis nedarbingumo aktas) įgytus draudimo laikotarpius, jeigu tie laikotarpiai nesutampa su pagal WAO įgytais draudimo laikotarpiais,
- pagal WAZ įgytus draudimo laikotarpius,
- pagal WIA įgytus draudimo laikotarpius.

AUSTRIJA

1. Siekiant įgyti pensinio draudimo laikotarpius, mokymasis kitos valstybės narės mokykloje arba panašioje švietimo įstaigoje prilyginamas mokymuisi mokykloje arba švietimo įstaigoje pagal *Allgemeines Sozialversicherungsgesetz* (ASVG) (Bendrasis socialinės apsaugos aktas) 227 straipsnio 1 dalies 1 punktą ir 228 straipsnio 1 dalies 3 punktą, *Gewerbliches Sozialversicherungsgesetz* (GSVG) (Federalinis aktas dėl asmenų, vykdančių prekybinę ir komercinę veiklą, socialinio draudimo) 116 straipsnio 7 dalį ir *Bauern-Sozialversicherungsgesetz* (BSVG) (Ūkininkų socialinės apsaugos aktas) 107 straipsnio 7 dalį, jeigu atitinkamam asmeniui kuriuo nors metu buvo taikomi Austrijos teisės aktai dėl to, kad jis dirbo pagal darbo sutartį arba savarankiškai, ir yra sumokėtos specialios įmokos, numatytos pagal ASVG 227 straipsnio 3 dalį, GSVG 116 straipsnio 9 dalį ir BSVG 107 straipsnio 9 dalį dėl tokių mokymosi laikotarpių pirkimo.
2. Apskaičiuojant šio reglamento 52 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytą proporcingąją išmoką, neatsižvelgiama į specialų papildomo draudimo ir papildomos išmokos kalnakasiams įmokų padidėjimą pagal Austrijos teisės aktus. Šiais atvejais proporcingoji išmoka, apskaičiuota neatsižvelgus į šias įmokas, prireikus padidinama atitinkamais specialiais nesumažintais įmokų, skirtų papildomam draudimui ir papildomoms išmokoms kalnakasiams, dydžiais.
3. Jeigu pagal šio reglamento 6 straipsnį buvo įgyti pakaitiniai laikotarpiai pagal Austrijos pensijų draudimo sistemą, bet jais negalima remtis atliekant skaičiavimus pagal *Allgemeines Sozialversicherungsgesetz* (ASVG) (Bendrasis socialinės apsaugos aktas) 238 ir 239 straipsnius, *Gewerbliches Sozialversicherungsgesetz* (GSVG) (Federalinis aktas dėl asmenų, vykdančių prekybinę ir komercinę veiklą, socialinio draudimo) 122 ir 123 straipsnius bei *Bauern-Sozialversicherungsgesetz* (BSVG) (Ūkininkų socialinės apsaugos aktas) 113 ir 114 straipsnius, skaičiuojama kaip skaičiuojant vaiko priežiūros laikotarpius pagal ASVG 239 straipsnį, GSVG 123 straipsnį ir BSVG 114 straipsnį.

SUOMIJA

1. Nustatant teisę gauti išmokas ir apskaičiuojant Suomijos nacionalinės pensijos dydį pagal šio reglamento 52–54 straipsnius, pagal kitos valstybės narės teisės aktus įgytos pensijos prilyginamos pagal Suomijos teisės aktus įgytomis pensijoms.
2. Taikant šio reglamento 52 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktį, apskaičiuojant uždarbį pagal Suomijos teisės aktus, reglamentuojančius su uždarbiu susijusias pensijas, įskaitytu laikotarpiu, jeigu asmuo yra įgijęs pensinio draudimo laikotarpių, pagrįstų darbu pagal darbo sutartį arba savarankiškai kitoje valstybėje narėje daliai referencinio laikotarpio pagal Suomijos teisės aktus, įskaitytu laikotarpiu uždarbis yra lygus visam uždarbiui, gautam per referencinio laikotarpio dalį Suomijoje, padalintam iš mėnesių, kuriais referenciniu laikotarpiu Suomijoje buvo įgyti draudimo laikotarpiai, skaičiaus.

▼ M1

ŠVEDIJA

1. Kai pagal šio reglamento 67 straipsnį tėvystės atostogų išmoka mokama pagal darbo sutartį nedirbančiam šeimos nariui, mokama bazinio arba mažiausio dydžio tėvystės atostogų išmoka.
2. Pagal *Lag (1962:381) om allmän försäkring* (Valstybinio draudimo aktas) 4 skyriaus 6 dalį apskaičiuojant tėvystės atostogų išmoką asmenims, turintiems teisę į dėl darbo gaunamą tėvystės atostogų išmoką, taikomos šios nuostatos:

Vienas iš tėvų, kuriam pajamos, iš kurių kaupiama ligos išmoka, apskaičiuojamos remiantis pajamomis iš mokamos veiklos Švedijoje, tenkina reikalavimą būti mažiausiai 240 iš eilės einančių dienų iki vaiko gimimo apdraustas su teise į ligos išmoką viršijant minimalų lygį, jei minėtu laikotarpiu jis gavo pajamas iš mokamos veiklos kitoje valstybėje narėje, atitinkančias draudimą viršijantį minimalų lygį.

3. Šio reglamento nuostatos dėl draudimo laikotarpių ir gyvenimo laikotarpių sumavimo netaikomos pereinamojo laikotarpio nuostatomis, numatytomis Švedijos teisės aktuose, reglamentuojančiuose teisę į garantuotą pensiją ne vėliau kaip 1937 m. gimusiems asmenims, kurie, prieš pateikdami prašymą pensijai gauti, nustatytą laikotarpį gyveno Švedijoje (Aktas 2000:798).
4. Pagal *Lag (1962:381) om allmän försäkring* (Valstybinio draudimo aktas) 8 skyrių apskaičiuojant pajamas hipotetinei su pajamomis susijusiai ligos kompensacijai ir su pajamomis susijusiai veiklos kompensacijai, taikomos šios nuostatos:
  - a) jeigu referenciniu laikotarpiu apdraustajam taip pat buvo taikomi vienos arba kelių kitų valstybių narių teisės aktai todėl, kad jis dirbo pagal darbo sutartį arba savarankiškai, atitinkamoje (-ose) valstybėje (-ėse) narėje (-ėse) gautos pajamos laikomos lygiomis bendrų pajamų, kurias apdraustasis gavo Švedijoje referencinio laikotarpio Švedijoje metu, vidurkiui, kuris apskaičiuojamas Švedijoje gautą uždarbį padalinant iš metų, kuriais tas uždarbis buvo sukauptas, skaičiaus;
  - b) jeigu išmokos skaičiuojamos pagal šio reglamento 46 straipsnį, o asmenys nėra apdrausti Švedijoje, referencinis laikotarpis yra nustatomas pagal pirmiau minėto akto 8 skyriaus 2 ir 8 dalis taip, lyg atitinkamas asmuo būtų apdraustas Švedijoje. Jeigu atitinkamas asmuo šiuo laikotarpiu negavo pajamų, suteikiančių teisę į pensiją pagal Aktą dėl pagal pajamas nustatomos senatvės pensijos (1998:674), referencinį laikotarpį leidžiama skaičiuoti nuo ankstesnės datos, kai apdraustasis gaudavo pajamų iš mokamos veiklos Švedijoje.
5. a) Apskaičiuojant pagal pajamas nustatomos maitintojo netekimo pensijos hipotetinė pensijai sukauptą kapitalą (Aktas 2000:461), jeigu nebuvo įvykdytas Švedijos teisės aktuose teisei į pensiją nustatytas reikalavimas bent jau trejus iš paskutinių penkerių kalendorinių metų iki apdraustojo mirties (referencinis laikotarpis), įskaitomi ir kitose valstybėse narėse įgyti draudimo laikotarpiai taip, lyg jie būtų įgyti Švedijoje. Kitose valstybėse narėse įgyti draudimo laikotarpiai apskaičiuojami remiantis vidutine Švedijos pensija. Jeigu atitinkamas asmuo Švedijoje įgijo tik vienerių metų laikotarpį, suteikiantį teisę į pensiją, kiekvienas kitoje valstybėje narėje įgytas draudimo laikotarpis laikomas lygiaverčiu tokiai pačiai sumai.

▼ M1

- b) 2003 m. sausio 1 d. arba vėlesnių mirčių atveju apskaičiuojant hipotetinius pensijų kreditus, suteikiančius teisę į našlių pensiją, jeigu nebuvo įvykdytas Švedijos teisės aktuose pensijų kreditams nustatytas reikalavimas bent jau dvejus iš paskutinių ketverių metų iki apdraustojo mirties (referencinis laikotarpis), o draudimo laikotarpiai referenciniu laikotarpiu buvo įgyti kitoje valstybėje narėje, laikoma, kad tie metai yra apskaičiuojami pagal tokius pačius pensijų kreditus, pagal kuriuos jie apskaičiuojami Švedijoje.

JUNGTINĖ KARALYSTĖ

1. Kai pagal Jungtinės Karalystės teisės aktus asmuo gali turėti teisę į išstarnauto laiko pensiją, jeigu:

- a) buvusio sutuoktinio įmokos įskaitomos prilyginant jas to asmens įmokoms; arba

- b) to asmens sutuoktinis arba buvęs sutuoktinis tenkina atitinkamas įmokoms nustatytas sąlygas, tuomet, jeigu kiekvienu atveju sutuoktinis arba buvęs sutuoktinis dirba arba dirbo pagal darbo sutartį arba savarankiškai ir jam buvo taikomi dviejų arba daugiau valstybių narių teisės aktai, taikomos šio reglamento III antraštinės dalies 5 skyriaus nuostatos siekiant nustatyti teisę į išmokas pagal Jungtinės Karalystės teisės aktus. Šiuo atveju minėtame 5 skyriuje pateiktos nuorodos į „draudimo laikotarpius“ laikomos nuorodomis į laikotarpius, kuriuos įgijo:

- i) sutuoktinis arba buvęs sutuoktinis, kai prašymą pateikia:

— ištekėjusi moteris, arba

— asmuo, kurio santuoka nutrūko ne dėl sutuoktinio mirties, arba

- ii) buvęs sutuoktinis, kai prašymą pateikia:

— našlys, kuris prieš pat pensinį amžių neturi teisės į našlio tėvystės pašalpą, arba

— našlė, kuri prieš pat pensinį amžių neturi teisės į našlės motinystės pašalpą, našlio tėvystės pašalpą arba našlės pensiją, arba kuri turi teisę tik į su amžiumi susijusią našlės pensiją, apskaičiuotą pagal šio reglamento 52 straipsnio 1 dalies b punktą, ir šiuo tikslu „su amžiumi susijusi našlės pensija“ reiškia sumažinto tarifo našlės pensiją pagal 1992 m. Socialinės apsaugos įmokų ir išmokų akto 39 straipsnio 4 dalį.

2. Taikant šio reglamento 6 straipsnį nuostatoms, reglamentuojančioms teisę į priežiūros pašalpą, slaugymo pašalpą ir invalidumo pašalpą, atsižvelgiama į darbo pagal darbo sutartį, savarankiško darbo arba gyvenimo laikotarpius kitos nei Jungtinė Karalystė valstybės narės teritorijoje, jeigu reikia įvykdyti buvimo Jungtinėje Karalystėje iki tos dienos, kurią pirmą kartą atsiranda teisę į atitinkamą išmoką, sąlygas.

3. Taikant šio reglamento 7 straipsnį invalidumo, senatvės ar maitintojo netekimo išmokos pinigais, pensijos dėl nelaimingų atsitikimų darbe ar profesinių ligų bei išmokos mirties atveju atvejais, pagal Jungtinės Karalystės teisės aktus bet kuris naudos gavėjas, kuris būna kitos valstybės narės teritorijoje, šio buvimo metu vertinamas kaip nuolat gyvenęs tos kitos valstybės narės teritorijoje.

▼ M1

4. Kai taikomas šio reglamento 46 straipsnis, jeigu atitinkamas asmuo neteko darbingumo ir todėl tapo neįgalu tuo metu, kai jam buvo taikomi kitos valstybės narės teisės aktai, Jungtinė Karalystė, taikydamą 1992 m. Socialinės apsaugos įmokų ir išmokų akto 30A skirsnio 5 dalį, įskaito visus laikotarpius, kuriais atitinkamas asmuo dėl minėto nedarbingumo gavo:
- i) ligos išmokas pinigais arba, vietoje jų, darbo užmokestį arba atlyginimą, arba
  - ii) išmokas, kaip apibrėžta šio reglamento III antraštinės dalies 4 ir 5 skyriuose, mokamas dėl invalidumo, atsiradusio po minėto darbingumo netekimo, pagal kitos valstybės narės teisės aktus taip, lyg jie būtų buvę laikotarpiai, kuriais buvo mokama trumpalaikio nedarbingumo išmoka pagal 1992 m. Socialinės apsaugos įmokų ir išmokų akto 30A skirsnio 1–4 dalis.

Taikant šią nuostatą, įskaitomi tik laikotarpiai, kuriais asmuo būtų buvęs nedarbingas, kaip apibrėžta Jungtinės Karalystės teisės aktuose.

5. 1) Apskaičiuojant uždarbio koeficientą siekiant nustatyti teisę į išmokas pagal Jungtinės Karalystės teisės aktus, laikoma, kad atitinkamas asmuo už kiekvieną savaitę, kurią jis dirbo pagal darbo sutartį pagal kitos valstybės narės teisės aktus ir kuri prasidėjo atitinkamais pajamų mokesčio metais, kaip apibrėžta Jungtinės Karalystės teisės aktuose, mokėjo įmokas kaip pagal darbo sutartį dirbantis darbuotojas arba gavo uždarbį, nuo kurio buvo sumokėtos įmokos, remiantis uždarbiu, lygiu dviem trečdaliams tų metų didžiausio uždarbio normos.
- 2) Taikant šio reglamento 52 straipsnio 1 dalies b punkto ii papunktį, kai:
  - a) bet kuriais pajamų mokesčio metais, prasidedančiais 1975 m. balandžio 6 d. arba vėliau, pagal darbo sutartį dirbantis asmuo įgijo draudimo, darbo pagal darbo sutartį arba gyvenimo laikotarpių vien tik kitoje nei Jungtinė Karalystė valstybėje narėje, o taikant 5 dalies 1 punktą tie metai laikomi reikalavimus atitinkančiais metais, kaip apibrėžta Jungtinės Karalystės teisės aktuose, šio reglamento 52 straipsnio 1 dalies b punkto i papunkčio taikymo tikslais laikoma, kad toje kitoje valstybėje narėje jis tais metais buvo apdraustas 52 savaites;
  - b) bet kurie pajamų mokesčio metai, prasidedantys 1975 m. balandžio 6 d. arba vėliau, nelaikomi reikalavimus atitinkančiais metais, kaip apibrėžta Jungtinės Karalystės teisės aktuose, šio reglamento 52 straipsnio 1 dalies b punkto i papunkčio taikymo tikslais, visi draudimo, darbo pagal darbo sutartį arba gyvenimo laikotarpiai tais metais neįskaitomi.
- 3) Uždarbio koeficientą perskaičiuojant į draudimo laikotarpius, atitinkamais pajamų mokesčio metais pasiektas uždarbio koeficientas, kaip apibrėžta Jungtinės Karalystės teisės aktuose, padalinamas iš tų metų mažiausio uždarbio normos. Rezultatas išreiškiamas sveikuju skaičiumi, neatsižvelgiant į skaičius po kablelio. Laikoma, kad taip apskaičiuotas skaičius nurodo draudimo savaitių laikotarpį, kuris tais metais buvo įgytas pagal Jungtinės Karalystės teisės aktus, jeigu šis skaičius neviršija savaitių, kuriomis šiam asmeniui tais metais buvo taikomi minėti teisės aktai, skaičiaus.